

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Gdje i kako>**Kako pokrenuti sudski postupak?**

Kako pokrenuti sudski postupak?

Nakon što utvrdite koji je sud u kojoj državi članici nadležan za predmet, što dalje?

Želite li pokrenuti sudski postupak, imajte na umu da postoje određena nacionalna postupovna pravila koja treba slijediti. Ona se razlikuju ovisno o načinu upućivanja predmeta na sud, no temeljna im je svrha pomoći vam da iznesete mjerodavne činjenice i pravo na dovoljno jasan i potpun način te tako sudu omogućite da procijeni prihvatljivost i osnovanost vašeg predmeta.

Načini upućivanja predmeta na sud razlikuju se među državama članicama. Postoje i razlike unutar država članica ovisno o prirodi i okolnostima zahtjeva te vrsti suda. Za upućivanje određenog tipa predmeta na neke sudove morat ćete ispuniti obrazac ili prikupiti cjelokupnu dokumentaciju o predmetu. U nekim slučajevima to možete učiniti usmeno.

Te razlike počivaju na činjenici da se pred sudom iznose vrlo raznoliki sporovi, koji su po svojoj prirodi lakše ili teže rješivi. Važno je osigurati da ništa ne nedostaje, olakšati rad suca, omogućiti drugoj strani da se pravilno brani te se pobrinuti da cijeli postupak prođe bez problema.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Ako sudjelujete u sudskom postupku u predmetu koji obuhvaća različite zemlje, provjerite [koje će se pravo primjenjivati](#) kada sud bude donosio odluku.

Posljednji put ažurirano: 03/04/2024

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Belgija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U nekim je slučajevima najbolje upotrijebiti „sustav alternativnog rješavanja sporova“ (vidjeti odgovarajući informativni paket).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje postupka pred sudom razlikuju se ovisno o predmetu. Na pitanja o rokovima odgovor vam može dati odvjetnik ili odjel koji građanima daje informacije o pristupu pravosuđu.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova – Belgija“.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti informativni paket pod nazivom „Nadležnost sudova – Belgija“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu se stranke moraju pred sudom pojaviti osobno ili ih mora zastupati odvjetnik, u skladu s člankom 728. stavkom 1. belgijskog Pravosudnog zakonika (*Gerechtigd Wetboek*).

Osim u postupcima pred Kasacijskim sudom (*Hof van Cassatie*) (članci 478. i 1080. Pravosudnog zakonika), stranke se mogu osobno pojaviti pred redovnim sudovima te same dati izjave i iznijeti svoju obranu. Međutim, sud im smije ukinuti tu mogućnost ako utvrdi da one ne mogu pravilno ili potpuno same sudjelovati u raspravi o svojem predmetu zbog svoje naravi ili zbog nedostatka iskustva (članak 758. Pravosudnog zakonika).

Stranke koje odluče da neće osobno pokrenuti postupak mogu angažirati odvjetnika.

U skladu s Pravosudnim zakonikom, stranke pred sudovima u načelu mogu zastupati samo odvjetnici. U članku 440. Pravosudnog zakonika propisano je da se prava monopola zastupanja odnose na pravo obraćanja sudu, pravo dolaska na sud i pravo na to da stranku u postupku brani treća strana. Članovi odvjetničke komore isto tako imaju monopol potpisivati jednostrane zahtjeve, osim ako je zakonom propisano drukčije (članak 1026. stavak 5. Pravosudnog zakonika).

U postupcima pred Kasacijskim sudom primjenjuje se pravni zahtjev u pogledu sudjelovanja odvjetnika koji ima titulu odvjetnika Kasacijskog suda. Taj se zahtjev ne primjenjuje na građanskopravnu stranku u kaznenom postupku (članak 478. Pravosudnog zakonika).

Međutim, zakonom su predviđene brojne iznimke od načela iz članka 728. Pravosudnog zakonika, kojim je propisano da stranke pri pokretanju postupka i nakon toga moraju same dolaziti pred sud ili ih mora zastupati odvjetnik (članak 728. stavci 1. i 2. Pravosudnog zakonika).

Pravo zastupanja stranke u postupku uključuje i pravo pokretanja postupka.

Kad je riječ o postupku pred mirovnim sucem, trgovačkim sudom i radnim sudovima, stranke može zastupati odvjetnik, ali i njihov bračni drug ili krvni srodnik ili srodnik po tzbini koji ima pisanu punomoć i kojeg je sud prihvatio (članak 728. stavak 2. Pravosudnog zakonika).

Kad je riječ o radnim sudovima (članak 728. stavak 3. Pravosudnog zakonika):

zaposlenika (bez obzira na to je li on fizički radnik ili uredski službenik) zastupa izaslanik organizacije koja predstavlja radnike (sindikalni predstavnik) koji ima pisanu punomoć. Sindikalni predstavnik može izvršavati sve radnje koje ima pravo izvršavati kao zastupnik u ime zaposlenika, može se obraćati sudu i preuzimati sve dopise koji se odnose na rješavanje spora i odlučivanje u njemu

samozaposlene osobe u sporovima koji se odnose na njihova prava i obveze u svojstvu samozaposlenih osoba ili u svojstvu osoba s invaliditetom isto tako može predstavljati izaslanik predstavničke organizacije samozaposlenih osoba

u sporovima koji se odnose na primjenu Zakona od 7. kolovoza 1974. o provedbi prava na egzistencijalni minimum i u sporovima koji se odnose na primjenu Organskog zakona od 8. srpnja 1976. o javnim centrima za socijalnu skrb (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn* – OCMW), zainteresiranoj strani isto tako može pomoći ili je može zastupati izaslanik društvene organizacije koja zastupa interese osoba navedenih u zakonodavstvu.

Pravne osobe, kao što su trgovačka društva, smiju se pred sudom pojaviti samo osobno (odnosno uz sudjelovanje nadležnih tijela) ili ih mora zastupati odvjetnik. Ne smiju se koristiti iznimkom koja je detaljnije objašnjena u nastavku i koja je predviđena u članku 728. stavku 2. Pravosudnog zakonika.

Osim navedenih iznimki, postoji niz zakonskih iznimki koje se odnose na skrbništvo nad djecom i otmicu djece.

To se posebno odnosi na predmete pokrenute na temelju:

Haške konvencije od 25. listopada 1980. o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece u kojoj je predviđeno vraćanje djeteta, poštovanje prava na skrbništvo ili kontakt s djetetom ili organizacija prava na kontakt s djetetom odobrenih u drugoj državi i

Europske konvencije od 20. svibnja 1980. o priznavanju i izvršenju odluka koje se odnose na skrb nad djecom i ponovnoj uspostavi skrbništva nad djecom. U tim slučajevima tužitelj može zastupati ured javnog tužitelja (članak 1322.d Pravosudnog zakonika) ako je tužitelj podnio zahtjev središnjem nadležnom tijelu.

Postupak kojim se utvrđuje može li osoba sama pokrenuti postupak ili je potrebna pomoć odvjetnika općenito je opisan u prethodnom tekstu. Osim toga, treba razlikovati slučajeve na temelju načina na koje je moguće pokrenuti postupak.

Belgijskim su pravom predviđeni različiti načini pokretanja postupka pred sudom. Postupak se može pokrenuti sudskim pozivom, dobrovoljnim pojavljivanjem pred sudom, zajedničkim zahtjevom stranaka ili jednostranim zahtjevom (vidjeti u nastavku). Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva, odnosno tužbe za zaštitu nečijih prava.

Postupak se u načelu pokreće dostavom obavijesti sudskog izvršitelja o sudskom pozivu stranci za pojavljivanje pred sudom (članak 700. Pravosudnog zakonika). Iznimka su od tog općeg načela dobrovoljno pojavljivanje, zajednički zahtjev i jednostrani zahtjev.

U tablicama u nastavku prikazano je tko izvršava koje radnje te je li potrebno zastupanje po odvjetniku, ovisno o načinu pokretanja postupka.

Izvršitelj radnje, ovisno o načinu pokretanja postupka:	
Način pokretanja postupka	Izvršitelj radnje
Sudski poziv (članci od 727. do 730. Pravosudnog zakonika)	Podnositelj zahtjeva (ili njegov odvjetnik) od sudskog izvršitelja traži dostavu sudskog poziva.
Dobrovoljno pojavljivanje (članak 706. Pravosudnog zakonika)	Stranke koje sudjeluju u sporu (ili njihovi odvjetnici) same dolaze pred sud.
Zajednički zahtjev (članci od 1034.a do 1034.e Pravosudnog zakonika)	Podnositelj zahtjeva (ili njegov odvjetnik) pokreće postupak.
Jednostrani zahtjev (članci od 1025. do 1034. Pravosudnog zakonika)	Osim u iznimnim slučajevima posebno predviđenima zakonom, sudjelovanje odvjetnika obvezno je pri potpisivanju i podnošenju zahtjeva (članak 1026. stavak 5. i članak 1027. prva rečenica Pravosudnog zakonika).
Zastupanje po odvjetniku, ovisno o načinu pokretanja postupka:	
Način pokretanja postupka	Zastupanje po odvjetniku
Sudski poziv (članci od 727. do 730. Pravosudnog zakonika)	Sudjelovanje je moguće, ali nije obvezno.
Dobrovoljno pojavljivanje (članak 706. Pravosudnog zakonika)	Sudjelovanje je moguće, ali nije obvezno.
Zajednički zahtjev (članci od 1034.a do 1034.e Pravosudnog zakonika)	Sudjelovanje je moguće, ali nije obvezno.
Jednostrani zahtjev (članci od 1025. do 1034. Pravosudnog zakonika)	Osim u iznimnim slučajevima posebno predviđenima zakonom, sudjelovanje odvjetnika obvezno je pri potpisivanju i podnošenju zahtjeva (članak 1026. stavak 5. i članak 1027. prva rečenica Pravosudnog zakonika).

Sadržaj tužbe ovisno o načinu pokretanja postupka:

Postupak se obično pokreće sudskim pozivom; ne postoje ograničenja s obzirom na predmet.

Zajednički zahtjev stranaka (članci od 1034.a do 1034.e Pravosudnog zakonika) može se upotrebljavati u nizu slučajeva utvrđenih zakonom. Najvažnije odredbe za pokretanje postupka na temelju zajedničkog zahtjeva stranaka članci su 704., 813., članak 1056. stavak 2., članci 1193.a, 1239., 1253.b, 1254., 1320., 1344.a, 1371.a i članak 1454. druga rečenica Pravosudnog zakonika te članci 331., 331.a i 340.f Građanskog zakonika (*Burgerlijk Wetboek*).

Ti se članci posebno odnose na sljedeće:

dobrovoljno sudjelovanje

žalbu

posebnu prodaju nepokretne imovine

uzdržavanje (zahtjevi za dodjelu naknade za uzdržavanje, njezino povećanje, smanjenje ili ukidanje)

zahtjeve koji se odnose na najam / ugovore o najmu

zaštitu osoba

tužbe koje se temelje na pravima i obvezama koji proizlaze iz obiteljskih odnosa

razvod

privremeni proračun za zapljenu.

Postupci se pokreću podnošenjem zahtjeva u sudskoj pisarnici ili slanjem zahtjeva preporučenom poštom sudskoj pisarnici. Službenik sudske pisarnice poziva stranke da se pojave pred sudom na dan koji je sud odredio kao dan rasprave.

Jednostrani zahtjev (članci od 1025. do 1034. Pravosudnog zakonika) može se upotrebljavati samo u slučajevima koji su posebno utvrđeni zakonom, posebno u člancima 584., 585., 588., 594., 606., 708., 1149., 1168., 1177., od 1186. do 1189., 1192. i 1195. Pravosudnog zakonika. Može se upotrebljavati i u slučajevima kada nije moguće pokrenuti parnični postupak zbog toga što nema suprotne stranke.

Jednostrani se zahtjev stoga upotrebljava uglavnom za jednostrane postupke, na primjer, u slučaju apsolutne potrebe.

Jednostrani zahtjev mora potpisati odvjetnik, osim ako je zakonom propisano drukčije, u protivnom će biti nevažeći.

Zbog toga je u načelu za pokretanje postupka na temelju jednostranog zahtjeva obvezno zastupanje po odvjetniku.

Ako se spor odnosi na predmet koji je u nadležnosti sudova u nastavku, stranke se mogu dobrovoljno javiti sljedećim sudovima u svrhu dobrovoljnog pojavljivanja pred sudom:

prvostupanjskom sudu

radnom sudu

trgovačkom sudu

mirovnom sudu

policijskom sudu (za građanske sporove).

U slučaju dobrovoljnog pojavljivanja, stranke koje traže donošenje odluke moraju potpisati svoju izjavu ispod zapisnika koji je izradio sud.

Na taj se ekonomičan i brz način mogu pokretati parnični sporovi pred nadležnim sudom.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Osoba koja želi pokrenuti postupak pred sudom može se obratiti prijamnom uredu ili pisarnici suda.

Ako se postupak pokreće na temelju sudskog poziva, sudski izvršitelj osigurava dostavu naloga i od sudske pisarnice traži da ga po podnošenju izvornika ili, prema potrebi, preslike dostavljenog poziva unese u popis predmeta u radu (članak 718. Pravosudnog zakonika). Sudska pisarnica vodi registar (popis

predmeta u radu) svih predmeta. Unos na popis predmeta u radu valjan je samo ako je unesen najkasnije dan prije dana određenog za raspravu za koju je dostavljen sudski poziv. Opći je popis predmeta u radu javan (članak 719. Pravosudnog zakonika). Tuženik stoga može provjeriti je li predmet zbog kojeg je pozvan na sud unesen u opći popis predmeta u radu.

U slučaju dobrovoljnog pojavljivanja, stranke ili njihovi odvjetnici od sudske pisarnice traže unos predmeta u popis predmeta u radu.

Zajednički zahtjev podnosi se pisarnici suda u onoliko primjeraka koliko ima zainteresiranih strana ili ga preporučenom poštom šalju podnositelj ili njegov odvjetnik (članak 1034.d Pravosudnog zakonika).

Jednostrani zahtjev sudu šalje odvjetnik u dva primjerka i od njega traži donošenje odluke o zahtjevu. Takav se zahtjev isto tako podnosi u pisarnici suda (članak 1027. Pravosudnog zakonika).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Kad je riječ o uporabi jezika, potrebno je uputiti na Zakon od 15. lipnja 1935. o uporabi jezika u pravosudnim stvarima (*wet van 15 juni 1935 op het gebruik de talen in gerechtszaken*) (objavljen u službenom listu *Moniteur belge / Belgisch Staatsblad* 22. lipnja 1935.). Tim je zakonom uređena uporaba jezika na građanskim i trgovačkim sudovima u Belgiji.

Jezik se u načelu određuje na temelju zemljopisnog položaja nadležnog suda. U skladu s člankom 42. Zakona, postoje tri jezične regije: francuska, nizozemska i njemačka. Postoji i dvojezično šire područje grada Bruxellesa (francuski/nizozemski) koje, za potrebe primjene Zakona, obuhvaća sljedeće općine: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Bruxelles, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, Saint-Josse-ten-Noode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert i Woluwé-Saint-Pierre.

U određenim se okolnostima predmet može uputiti sudu koji se koristi nekim drugim postupovnim jezikom. U određenim okolnostima moguće je zatražiti promjenu postupovnog jezika, u načelu na početku postupka.

Tekst tužbenog zahtjeva: tužbeni zahtjev koji se podnosi putem sudskog poziva, zajedničkog zahtjeva ili jednostranog zahtjeva mora biti u pisanom obliku i mora ispunjavati određene postupovne zahtjeve. Kad je predmet unesen u opći popis predmeta u radu, službenik sudske pisarnice otvara spis predmeta. Spis predmeta šalje se sudu pred kojim je pokrenut postupak. Ako se radi o žalbi drugostupanjskom sudu ili Kasacijskom sudu, spis se šalje i u pisarnicu višeg suda.

Trenutačno postupak nije moguće pokrenuti telefaksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zakonom nisu predviđeni unaprijed izrađeni obrasci za pokretanje postupka. Međutim, u zahtjevu mora biti naveden niz podataka. Ako oni nisu navedeni, postupak će se smatrati ništavim po sili zakona.

Sudski poziv, zajednički zahtjev stranaka i jednostrani zahtjev moraju biti u skladu s nizom zahtjeva utvrđenih Pravosudnim zakonikom, jer će u protivnom biti nevažeći. Ti elementi, koji moraju biti uključeni, odnose se uglavnom na osobne podatke uključenih stranaka, predmet zahtjeva, naziv nadležnog suda i datum rasprave.

Sudski bi poziv stoga, među ostalim, trebao uključivati sljedeće podatke (članci 43. i 702. Pravosudnog zakonika):

potpis sudskog izvršitelja

prezime, imena i adresu boravišta podnositelja zahtjeva te, ako je primjenjivo, identifikacijski broj podnositelja zahtjeva iz nacionalnog registra ili broj poduzeća

prezime, imena i adresu boravišta ili, ako podnositelj nema stalno boravište, trenutačnu adresu osobe kojoj se dostavlja sudski poziv

predmet i kratak sažetak navoda iz tužbe

sud pred kojim se pokreće postupak

dan, mjesec, godinu i mjesto dostave poziva i

pojediniosti o mjestu, datumu i vremenu sudske rasprave.

Zajednički zahtjev stranaka (članak 1034.b Pravosudnog zakonika) uključuje:

dan, mjesec i godinu

prezime, ime i adresu boravišta podnositelja zahtjeva te, ako je primjenjivo, titulu podnositelja zahtjeva i njegov identifikacijski broj iz nacionalnog registra ili broj poduzeća

prezime, ime, adresu boravišta i, ako je primjenjivo, titulu osobe kojoj će se dostaviti sudski poziv

predmet i kratak sažetak navoda iz tužbe

sud pred kojim se pokreće postupak

potpis podnositelja zahtjeva ili njegova odvjetnika.

Jednostrani zahtjev mora sadržavati sljedeće podatke (članak 1026. Pravosudnog zakonika):

dan, mjesec i godinu

prezime, ime i adresu boravišta podnositelja zahtjeva te, ako je primjenjivo, titulu podnositelja zahtjeva i njegov identifikacijski broj iz nacionalnog registra ili broj poduzeća

predmet i kratak opis navoda iz tužbe

naziv suda pred kojim će se voditi postupak

potpis odvjetnika stranke, osim ako je zakonom predviđeno drukčije.

U slučaju dobrovoljnog pojavljivanja u prvom stupnju (na prvostupanjskom sudu, radnom sudu, trgovačkom sudu, pred mirovnim sucem ili na policijskom sudu u odnosu na građanske sporove), postupak se može pokrenuti podnošenjem zajedničkog zahtjeva stranaka. Stranke moraju potpisati zahtjev i navesti datum, u suprotnom će zahtjev biti nevažeći. Zahtjevi se podnose u sudskoj pisarnici ili slanjem preporučenom poštom sudskoj pisarnici. Podnošenje zahtjeva u sudskoj pisarnici ili slanje preporučenom poštom smatra se dostavom. Zahtjev se unosi u popis predmeta u radu nakon plaćanja pristojbi, ako je primjenjivo. Ako stranke (ili jedna od njih) to zatraže ili ako sud to smatra potrebnim, sud će odrediti datum sudske rasprave koja će se održati u razdoblju od 15 dana od podnošenja zahtjeva. Službenik sudske pisarnice zatim će strankama i, ako je primjenjivo, njihovim odvjetnicima redovnom poštom uputiti poziv da se pojave na sudskoj raspravi na datum koji je odredio sud (članak 706. Pravosudnog zakonika).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudu je potrebno platiti sudske troškove.

Pri podnošenju zahtjeva podnositelj mora platiti doprinos iz članka 4. stavka 2. Zakona od 19. ožujka 2017. o osnivanju proračunskog fonda za sekundarnu pravnu pomoć (*Wet van 19 maart 2017 tot instelling van een begrotingsfonds voor tweedelijnsrechtsbijstand*), koja trenutačno iznosi 20 EUR.

Tijekom postupka stranke moraju platiti određene troškove povezane s postupkom, koji ovise o postupcima čiju provedbu naloži sud (istražne mjere, pristojbe i troškovi vještaka, putni troškovi itd.).

Nakon postupka sud će stranci koja izgubi spor ili, ako takva stranka ne postoji, tužitelju naložiti da plati pristojbu za zakazivanje, čiji iznosi ovisi o predmetu. Ti su iznosi u članku 2691. Zakona o registraciji, hipoteci i sudskim pristojbama (*Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten*) utvrđeni kako slijedi: mirovni suci i policijski sudovi: pristojba u iznosu od 50 EUR
prvostupanjski sudovi i trgovački sudovi: pristojba u iznosu od 165 EUR
žalbeni sudovi: pristojba u iznosu od 400 EUR
Kasacijski sud: pristojba u iznosu od 650 EUR.

Određeni su predmeti oslobođeni pristojbi za zakazivanje, posebno oni za koje su nadležni radni sudovi i oni koji se odnose na stečaj i sudsku reorganizaciju. Nadalje, troškove u načelu snosi stranka koja izgubi spor, na temelju konačne odluke suda, ako je to primjenjivo u skladu s člankom 1017. Pravosudnog zakonika. Ti se troškovi moraju platiti ili nadoknaditi drugoj stranci. Troškovi povezani s postupkom uključuju (članak 1018. Pravosudnog zakonika): različite pristojbe sudske pisarnice i pristojbe za upis te administrativne pristojbe plaćene prije stavljanja izvan snage Zakona o administrativnim pristojbama (*Wetboek der zegelrechten*)

cijene i primitke i naknade povezane sa sudskim pismenima
cijenu izdavanja presude

troškove povezane sa svim istražnim mjerama, uključujući naknade za svjedoke i vještake

putne troškove i troškove smještaja mirovnih sudaca, službenika sudske pisarnice i stranaka, ako im je sud naložio putovanje, te troškove pismena, ako su sastavljena isključivo za potrebe postupka

zakonom propisani doprinosi za troškove pravnog zastupanja druge stranke, kako je navedeno u članku 1022.

pristojbe, primitke i troškove izmiritelja kojeg je sud dodijelio u skladu s člankom 1734.

doprinosi iz članka 4. stavka 2. Zakona od 19. ožujka 2017. o osnivanju proračunskog fonda za sekundarnu pravnu pomoć. Troškovi i naknade odvjetnika nisu uključeni u sudske troškove. Njih dogovaraju odvjetnik i stranka. Svaka stranka stoga plaća naknade i troškove svojem odvjetniku.

Stranka koja je izgubila spor možda mora platiti propisani doprinosi za troškove pravnog zastupanja druge stranke (članci 1018. i 1022. Pravosudnog zakonika). Riječ je o paušalnom doprinosu za pristojbe i naknadu na temelju pristojbi odvjetnika stranke koja je uspjela u sporu. Iznosi te naknade na temelju pristojbi te način izračuna i dodjele utvrđeni su Kraljevskom odlukom od 26. listopada 2007. (*koninklijk besluit van 26 oktober 2007*).

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

(informativni paket pod nazivom „Pravna pomoć“)

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak je stvarno pokrenut kad je unesen u opći popis predmeta u radu, čak i u slučaju dobrovoljnog pojavljivanja.

Tužbe koje se temelje na zahtjevu te one u okviru postupka privremene pravne zaštite unose se u poseban popis predmeta u radu, u kojem je navedeno da su pokrenute.

Uključene stranke ne dobivaju potvrdu, ali mogu pregledati opći popis predmeta u radu radi provjere nalazi li se predmet na popisu. Kad je predmet unesen u popis, sud je obavezan donijeti odluku u tom predmetu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U načelu podatke o tijeku postupka daje odvjetnik stranke, ako stranku zastupa odvjetnik. Informacije se mogu dobiti i od pisarnice suda pred kojim se vodi postupak. Sudski poziv sadržava i informacije o datumu održavanja rasprave i sudu pred kojim se vodi postupak.

U prvoj se fazi daju konkretne informacije o početnoj raspravi.

U slučaju sudskog poziva, sudski izvršitelj obavještuje podnositelja zahtjeva o datumu prve rasprave, što čini prvu fazu postupka.

U slučaju zajedničkog zahtjeva ili dobrovoljnog pojavljivanja, stranke obavještuje službenik sudske pisarnice.

U slučaju jednostranog zahtjeva nema rasprave. Međutim, službenik sudske pisarnice može pozvati podnositelja zahtjeva ako mu sudac želi postaviti neka pitanja.

U drugoj se fazi predmet priprema za suđenje. Svako stranci određen je zakonom propisani rok (članak 747. stavak 1. Pravosudnog zakonika) za dostavu dokumenata i nalaza (argumenti u pisanom obliku i obrana). Ako se rokovi ne poštuju, mogu se odrediti sankcije iz članka 747. stavka 2. Pravosudnog zakonika.

Kad je predmet spreman za suđenje, stranke traže utvrđivanje datuma rasprave. Razdoblje u okviru kojeg je moguće odrediti datum rasprave ovisi o radnom opterećenju suda i o dostupnom vremenu za raspravu. Zbog problema u postupku koji ponekad nastaju (procjene, saslušanje stranaka i svjedoka itd.), može biti teško unaprijed odrediti ukupno trajanje postupka. Svi se postupci mogu prekinuti ili obustaviti ili čak mogu biti otkazani zbog problema u postupku.

Na kraju rasprave iznose se završne riječi i sud donosi odluku. Sud u načelu mora donijeti odluku u roku od mjesec dana od razmatranja predmeta, u skladu s člankom 770. Pravosudnog zakonika.

Posljednji put ažurirano: 23/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Bugarska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Odlazak na sud jedan je od nekoliko načina na koji se mogu riješiti sporovi.

Prije odlaska na sud stranke mogu prvo pokušati riješiti spor izvan suda.

Ako ne mogu same riješiti spor, stranke mogu pokrenuti postupak mirenja. Mirenje je dobrovoljno i povjerljivi postupak izvansudskog rješavanja spora u kojem treća strana kao izmiritelj pomaže strankama da sporazumno riješe spor. Stranke dobrovoljno sudjeluju u postupku i od njega mogu odustati u bilo kojem trenutku.

Izmiritelj djeluje nepristrano i ne nameće rješenje spora. U postupku mirenja sva pitanja sporazumno rješavaju stranke.

Sve su rasprave o sporu povjerljive. Sudionici koji su uključeni u postupak mirenja ne smiju otkrivati okolnosti, činjenice i dokumente za koje doznaju tijekom postupka.

Popis izmiritelja kojima se stranke mogu obratiti ako žele spor riješiti izvansudski mirenjem dostupan je na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa. Mnogi su sudovi uspostavili centre za rješavanje sporova i mirenje koji surađuju s izmiriteljima na popisu.

Arbitraža je još jedno dostupno izvansudsko pravno sredstvo. Može se primijeniti u imovinskim sporovima koji se ne odnose na stvarna prava ili posjed nekretnina, alimentaciju i naknadu na uzdržavanje djeteta ili prava iz radnog odnosa. Usluge arbitraže može pružati stalno tijelo. Druga je mogućnost da se pokrene posebni postupak za rješavanje određenog spora (*ad hoc* arbitraža). Arbitraža se provodi ako su stranke u sporu sklopile sporazum o arbitraži.

Stranke na temelju tog sporazuma arbitraži podvrgavaju sve ili neke sporove koji mogu nastati ili su nastali među njima u okviru određenog ugovornog ili

izvanugovornog odnosa. Sporazum može biti u obliku arbitražne klauzule u drugom ugovoru ili zaseban sporazum. Mora biti u pisanom obliku. Sporazum se smatra sklopljenim u pisanom obliku ako je sastavljen kao dokument koji su stranke potpisale ili ako je sklopljen razmjenom pisama, teleksa, brzopisa ili drugih sredstava komunikacije.

Smatra se sklopljenim i ako tuženik, u pisanom obliku ili zahtjevu zabilježenom u zapisniku s arbitražnog ročišta, pristane da arbitražni sud raspravlja o sporu ili ako sudjeluje u arbitražnom postupku podnošenjem odgovora, dostavljanjem dokaza, podnošenjem protutužbe ili pojavljivanjem na arbitražnom ročištu, a da pritom ne osporava nadležnost arbitražnog suda.

U arbitražnom sporazumu stranke navode arbitražnu ustanovu kojoj žele povjeriti spor ili određenog arbitra kojeg žele imenovati i pravila arbitraže na temelju kojih žele da se spor riješi. Postupci pred arbitražnim sudom obično se vode prema pravilima arbitraže.

Za više informacija vidjeti i [Nadležnost sudova](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskih postupaka ovise o vrsti predmeta. Postoje različiti rokovi zastare (kojima se gasi sâmo subjektivno pravo) ili prekluzivni rokovi (kojima se gasi samo pravo na podnošenje tužbe pred sudom). Za više informacija vidjeti [Postupovne rokove](#).

Preporučljivo je da se u svakom slučaju savjetujete s odvjetnikom kako biste bili sigurni da nećete propustiti rok za podnošenje tužbe.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti [Nadležnost sudova](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Opće je pravilo da se tužba podnosi sudu koji je nadležan za područje na kojem tuženik ima stalnu adresu ili registrirano sjedište.

Međutim, postoje i posebna pravila za određene vrste tužbi, ovisno o položaju stranke ili predmetu spora, a navedena su u nastavku.

Tužbe protiv maloljetnika ili osoba lišenih pravne i poslovne sposobnosti podnose se sudu koji je nadležan za područje na kojem zakonski zastupnik stranke ima prebivalište.

Tužbe protiv osoba bez poznate adrese podnose se sudu nadležnom za područje na kojem odvjetnik ili zakonski zastupnik te osobe ima prebivalište ili, ako osoba nema odvjetnika ili zakonskog zastupnika, sudu koji je nadležan za područje na kojem tužitelj ima prebivalište.

Tužbe protiv pravnih osoba podnose se sudu nadležnom za područje na kojem pravna osoba ima registrirano sjedište. Tužbe povezane sa sporovima koji su nastali iz neposrednih odnosa s poslovnica ili podružnicama takvih ustanova ili osoba mogu se podnijeti i sudu koji je nadležan za područje na kojem se nalazi poslovnica ili podružnica.

Tužbe protiv države i državnih institucija, uključujući njihove odjele i podružnice, podnose se sudu koji je nadležan za područje na kojem su nastali pravni odnosi iz kojih spor proizlazi, osim ako se radi o tužbama koje treba podnijeti sudu koji je nadležan za područje na kojem se nalazi nekretnina ili izvršava oporuka. Ako su pravni odnosi nastali u drugoj državi, tužba se podnosi nadležnom sudu u Sofiji.

Tužba koja se odnosi na stvarna prava na nekretninama, podjelu imovine u zajedničkom vlasništvu ili utvrđivanje međa ili ponovno stjecanje vlasničkih prava na nekretninama podnosi se sudu koji je nadležan za područje na kojem se nekretnina nalazi. Tom se sudu podnose i tužbe povezane s ispravama kojima se stječu ili prenose stvarna prava na nekretninama te tužbe za poništenje, pobijanje i utvrđivanje ništetnosti isprava koje se odnose na stvarna prava na nekretninama.

Tužbe povezane s nasljeđivanjem, potpunim ili djelomičnim povlačenjem oporuka, podjelom nasljedstva ili poništavanjem dobrovoljne podjele imovine podnose se sudu koji je nadležan za područje na kojem se oporuka izvršava. Ako je oporučitelj bugarski državljanin, ali se oporuka izvršava u drugoj državi, te se tužbe mogu podnijeti sudu koji je nadležan za područje na kojem je oporučitelj imao posljednju stalnu adresu u Bugarskoj ili sudu koji je nadležan za područje na kojem se nalazi imovina.

Tužbe povezane s novčanim tražbinama koje proizlaze iz ugovorâ mogu se podnijeti i sudu koji je nadležan za područje na kojem dužnik ima trenutačnu adresu.

Tužbe povezane s alimentacijom i naknadom za uzdržavanje djeteta mogu se podnijeti i sudu koji je nadležan za područje na kojem tužitelj ima stalnu adresu.

Tužbe potrošača i protiv njih podnose se sudu koji je nadležan za područje na kojem potrošač ima trenutačnu adresu ili, ako nema trenutačnu adresu, za područje na kojem potrošač ima stalnu adresu.

Radnici mogu podnijeti tužbu protiv poslodavca i sudu koji je nadležan za područje na kojem se nalazi njihovo uobičajeno mjesto rada.

Ako ste pretrpjeli bespravnu štetu, možete podnijeti tužbu sudu koji je nadležan za područje na kojem je šteta nastala.

Tužbu za naknadu štete na temelju Zakona o osiguranju (*Kodeks za zastrahovaneto*) oštećena strana može protiv osiguravatelja, Jamstvenog fonda i Nacionalnog ureda bugarskih osiguravatelja cestovnih vozila podnijeti sudu koji je nadležan za područje na kojem je, u vrijeme kad je nastao osiguranje događaj, tužitelj imao trenutačnu ili stalnu adresu, registrirano sjedište ili mjesto osiguranja. Tužba protiv tuženikâ iz različitih sudskih okruga ili povezana s imovinom koja se nalazi u drugim sudskim okruzima podnosi se, prema izboru tužitelja, sudu koji je nadležan za jedan od tih okruga.

Stranke ne mogu mijenjati nadležnost koja je određena zakonom. Međutim, stranke u vlasničkom sporu mogu odstupiti od pravila mjesne nadležnosti potpisivanjem sporazuma o određivanju nadležnosti određenog suda. Ta se odredba ne primjenjuje na sudove nadležne za područje na kojem se nekretnina nalazi.

Ugovori koji sadržavaju klauzule o izboru nadležnosti za sporove koji se odnose na zaštitu potrošača ili proizlaze iz radnog prava valjani su samo ako su potpisani nakon što nastane spor.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Opća pravila za podnošenje tužbe razlikuju se ovisno o vrsti predmeta i vrijednosti tužbenog zahtjeva.

Okružni sud nadležan je za rješavanje svih građanskih predmeta, osim onih za koje su izvorno nadležni pokrajinski sudovi. Pokrajinski sud, kao prvostupanjski sud, nadležan je za:

tužbe radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva/majčinstva, prestanka posvojenja, proglašenja osobe pravno i poslovno nesposobnom ili opoziva takvog proglašenja

tužbe koje se odnose na vlasništvo i druga stvarna prava u vezi s imovinom čija je vrijednost veća od 50 000 BGN

tužbe povezane s građanskim i trgovačkim stvarima čija je vrijednost veća od 25 000 BGN, osim tužbi za alimentaciju i naknadu za uzdržavanje djece, tužbi iz područja radnog prava ili za povrat neovlaštenih izdataka

tužbe za poništenje upisa u registre i pobijanje činjenica iz javnih registara na temelju takvih upisa kada je to predviđeno zakonom

tražbine, bez obzira na njihovu vrijednost, objedinjene u jednoj tužbi sa zahtjevom za koji je nadležan pokrajinski sud ako će se raspraviti u okviru istog postupka

tužbe koje u skladu s drugim zakonima podliježu odluci pokrajinskog suda.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Tužbu može podnijeti tužitelj ili njegov ovlašten zastupnik. Opunomoćenici stranaka mogu biti:

odvjetnici

roditelji, djeca ili bračni drug predmetne stranke

pravni savjetnici ili drugi zaposlenici s pravnim iskustvom u odgovarajućoj instituciji, poduzeću, pravnoj osobi i trgovcu pojedincu

pokrajinski guverneri koje je ovlastio ministar financija ili ministar regionalnog razvoja i javnih radova ako je predmetna stranka vlada i

druge osobe predviđene zakonom.

Zahtjevu je potrebno priložiti punomoć kojom se ovlašćuje zastupnik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjevi se obično podnose tajništvu suda, a zaprima ih sudski službenik tijekom radnog vremena suda. Mogu se poslati i poštom na adresu nadležnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjevi se moraju sastaviti na bugarskom i predati sudu u pisanom obliku. Mogu se slati poštom, ali ne telefaksom ili e-poštom. Zakon o parničnom postupku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) propisuje da se uz sve dokumente koje stranke podnesu na stranim jezicima moraju priložiti i prijevodi na bugarski koje su stranke ovjerile.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zahtjevi se podnose u pisanom obliku. Ne postoje posebni obrasci za podnošenje zahtjeva, osim obrasca zahtjeva za izdavanje platnog naloga i drugih dokumenata koje je odobrilo Ministarstvo pravosuđa u vezi s postupkom izdavanja platnog naloga prema Zakonu o parničnom postupku. Zakonom o parničnom postupku propisan je niz minimalnih uvjeta za zahtjeve, ali ne i konkretan obrazac za njihovo podnošenje. U skladu sa Zakonom o parničnom postupku zahtjev mora sadržavati: naznaku suda, ime i adresu tužitelja i tuženika, njihove zakonske zastupnike ili, ako je primjenjivo, opunomoćenika, tužiteljev osobni identifikacijski broj i broj njegova telefaksa i teleksa, ako postoje, vrijednost tužbenog zahtjeva ako ga je moguće procijeniti, izjavu o okolnostima na kojima se zahtjev temelji, predmet zahtjeva i potpis osobe koja je podnijela zahtjev. Tužitelj u zahtjevu mora navesti koje dokaze dostavlja i koje činjenice namjerava njima dokazati te dostaviti sve pisane dokaze kojima raspolaže.

Zahtjev mora potpisati tužitelj ili njegov zastupnik. Ako postupak pokreće zastupnik u ime tužitelja, zahtjevu se mora priložiti punomoć kojom se potvrđuje da je zastupnik ovlašten pokrenuti postupak. Ako tužitelj ne zna kako potpisati zahtjev ili to nije u mogućnosti učiniti, zahtjev bi trebala potpisati ovlaštena osoba i navesti razloge zašto ga tužitelj nije potpisao. Zahtjev se dostavlja sudu u onoliko primjeraka koliko ima tuženika.

Uz zahtjev se prilažu punomoć ako zahtjev podnosi opunomoćenik, dokument kojim se potvrđuje plaćanje sudskih pristojbi i troškova ako je primjenjivo, primjerci zahtjeva i njegovih priloga, po jedan za svakog tuženika.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Podnošenje tužbe podrazumijeva plaćanje sudskih pristojbi, a one ovise o vrijednosti tužbenog zahtjeva i troškovima postupka ako zakonom nije drukčije određeno. Ako se vrijednost tužbenog zahtjeva ne može procijeniti, sudske pristojbe određuje sud. Vrijednost tužbenog zahtjeva navodi tužitelj. Ona je procjena novčane vrijednosti predmeta spora.

Vrijednost tužbenog zahtjeva mogu osporiti tuženik ili sud po službenoj dužnosti najkasnije na prvoj raspravi. Ako je naznačeni iznos nerealan, vrijednost tužbenog zahtjeva određuje sud.

Postoje dvije vrste sudskih pristojbi: jednostavne i razmjerne. Jednostavne pristojbe određuju se na temelju materijalnih, tehničkih i administrativnih troškova postupka. Razmjerne pristojbe temelje se na kamatama. Sudska pristojba naplaćuje se pri podnošenju zahtjeva za zaštitu ili pravno sredstvo te pri izdavanju dokumenata za koje se plaćaju pristojbe u skladu s tarifom koju je odobrilo Vijeće ministara.

Sudske pristojbe uglavnom se plaćaju pri podnošenju zahtjeva bankovnim prijenosom na račun suda. Svaka stranka mora sudu unaprijed platiti troškove zatražene usluge. Na zahtjev obiju stranaka ili na inicijativu suda sve troškove snose obje stranke ili jedna stranka, ovisno o okolnostima. Troškove koje je potrebno platiti određuje sud.

Sudske pristojbe i troškovi ne moraju se plaćati kad je riječ o: tužiteljima koji su radnici, zaposlenici i članovi zadruga za zahtjeve koji proizlaze iz radnih odnosa, tužbama za alimentaciju i naknadu za uzdržavanje djece, postupcima koje je pokrenuo državni odvjetnik, tužiteljima u okviru postupaka pokrenutih zbog bespravne štete nastale zbog kaznenog djela za koje postoji pravomoćna osuđujuća presuda, posebnim zastupnicima koje je imenovao sud za stranku čija je adresa nepoznata.

Sudske pristojbe i troškovi ne određuju se fizičkim osobama za koje sud utvrdi da nemaju dostatnih sredstava. Ako se podnese zahtjev za oslobođenje od plaćanja troškova, sud uzima u obzir dohodak osobe i njezine obitelji, utvrđenu imovinu, bračni status, zdravlje, zaposlenost, dob i druge okolnosti. U takvim se slučajevima parnični troškovi isplaćuju iz predviđenih sredstava u proračunu suda. Ako zahtjev za pokretanje stečajnog postupka podnese dužnik, sudske se pristojbe ne naplaćuju. Sudske se pristojbe naplaćuju iz stečajne mase kada se imovina dijeli u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima (*Targovski zakon*).

Ako se zahtjev u cijelosti ili djelomično prihvati, sud tuženiku nalaže da tužitelju isplati dio troškova postupka razmjerno stupnju uspjeha u sporu (sudske pristojbe, odvjetničke naknade, troškovi koji se odnose na dolaske na ročište i prikupljanje dokaza). Ako je tužitelju odobrena besplatna pravna pomoć, tuženiku se nalaže naknada troškova razmjerno dijelu zahtjeva s kojim je tužitelj uspio u sporu. Ako je predmet obustavljen, tuženik ima pravo na naknadu troškova, a ako sud odbije zahtjev, tuženik ima pravo potraživati naknadu nastalih troškova razmjerno dijelu zahtjeva koji je odbijen.

Odvjetničke naknade dogovaraju klijent i odvjetnik te se obično plaćaju pri potpisivanju ugovora o pravnom zastupanju ili u skladu s uvjetima plaćanja.

Angažiranje odvjetnika za podnošenje tužbe i tijekom sudskog postupka nije obvezno.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Svaka fizička osoba može zatražiti pravnu pomoć ako za to ispunjava zakonske uvjete. Pravna pomoć podrazumijeva pružanje besplatnog pravnog savjeta.

Zahtjev za pravnu pomoć podnosi se u pisanom obliku sudu pred kojim se vodi predmet. U rješenju kojim se odobrava zahtjev sud mora navesti vrstu i opseg pravne pomoći koja se dodjeljuje. Rješenje o dodjeli pravne pomoći stupa na snagu od datuma podnošenja zahtjeva ako sud ne odluči drugačije. Rješenje se izdaje na zatvorenoj sjednici ako sud ne smatra potrebnim saslušati stranku kako bi se razjasnile sve okolnosti. Protiv rješenja kojim se odbija pravna pomoć može se podnijeti osobna žalba. Žalbeni sud donosi konačno rješenje.

U građanskim i upravnim predmetima pravna se pomoć odobrava kada, na temelju dokaza koje su dostavila odgovarajuća nadležna tijela, sud ili predsjednik Nacionalnog ureda za pravnu pomoć utvrdi da stranka nema sredstava za plaćanje odvjetničke naknade. Za potrebe tog utvrđivanja sud uzima u obzir sljedeće:

dohodak stranke ili njezine obitelji

imovinu i sredstva stranke utvrđene izjavom

bračni status stranke

zdravstveno stanje stranke

je li stranka zaposlena

dob stranke

ostale okolnosti.

Pravna pomoć ne pruža se:

ako nije opravdana u odnosu na korist koju bi donijela osobi koja podnosi zahtjev za pravnu pomoć

ako je zahtjev očito neosnovan, neopravdan ili nedopušten

u predmetima koji uključuju trgovačke i porezne sporove prema Zakonu o poreznom postupku i postupku osiguranja (*Danachno-osiguritelen protsesualen kodeks*), osim ako je stranka koja podnosi zahtjev za pravnu pomoć fizička osoba i ispunjava uvjete za pravnu pomoć.

Pravna pomoć ukida se:

kada se promijene okolnosti zbog kojih je dodijeljena

smrću fizičke osobe kojoj je dodijeljena.

Sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke ili odvjetnika kojeg je imenovao određuje potpuni ili djelomični prestanak dodijeljene pravne pomoći od trenutka kad nastupi promjena u okolnostima zbog kojih je pravna pomoć odobrena.

Sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke ili odvjetnika kojeg je imenovao određuje potpuno ili djelomično poništavanje pravne pomoći ako utvrdi da uvjeti pod kojima je pravna pomoć dodijeljena nisu postojali djelomično ili u potpunosti.

Ako se pravna pomoć poništi, stranka je dužna platiti ili vratiti sve iznose od kojih je neopravdano bila oslobođena te naknadu odvjetniku kojeg je imenovao sud i koji je zastupa u postupku.

Odvjetnik kojeg je imenovao sud nastavlja izvršavati svoje dužnosti do stupanja na snagu rješenja kojim prestaje ili se poništava pravna pomoć ako je to potrebno radi zaštite stranke od nepovoljnih pravnih posljedica. Rok za podnošenje žalbe ne teče između dana donošenja sudskog rješenja o prestanku ili poništavanju pravne pomoći i dana njegova stupanja na snagu. Rok nastavlja teći nakon što to razdoblje istekne.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud zahtjeve i ostalu korespondenciju koji su pristigli poštom te dokumente koji su osobno dostavljeni tijekom radnog vremena suda na dan primitka upisuje u očevidnik o pristigloj korespondenciji. Postupak se službeno smatra pokrenutim na dan kada je sud zaprimio zahtjev. Ako je zahtjev poslan poštom ili ga je zaprimio pogrešan sud, smatra se zaprimljenim na dan otpreme pošte ili na dan kada ga je pogrešni sud zaprimio. Sud provjerava ispravnost zahtjeva. Ako je zahtjev nepravilan ili mu nisu priloženi svi potrebni dokumenti, od tužitelja se zahtijeva da u roku od tjedan dana otkloni neusklađenosti te ga se obavješćuje o tome ima li pravo na pravnu pomoć. Ako adresa tužitelja nije navedena, a sudu je nepoznata, tužitelja se o tome obavješćuje postavljanjem obavijesti na mjestu koje je za to predviđeno na sudu na tjedan dana. Ako tužitelj ne uspije pravodobno otkloniti neusklađenosti, zahtjev mu se vraća zajedno s prilogima. Ako adresa tužitelja nije poznata, zahtjev se čuva u tajništvu suda kako bi bio dostupan tužitelju. Isto vrijedi i ako se tijekom postupka utvrde neusklađenosti u zahtjevu. Postupak se smatra pokrenutim na datum primitka izmijenjenog zahtjeva.

Ako sud provjerom utvrdi da je riječ o nedopuštenom zahtjevu, vraća ga tužitelju.

Vraćanjem zahtjeva tužitelju ne isključuje se mogućnost ponovnog podnošenja zahtjeva sudu, ali se u tom slučaju smatra da je postupak pokrenut na dan ponovnog podnošenja zahtjeva.

Sudska tijela ne šalju poseban dokument kojim se potvrđuje da je predmet ispravno pokrenut, ali to je razvidno iz provedbe određenih postupaka. Od tuženika se zahtijeva podnošenje pisanog odgovora u određenom roku te ga se obavješćuje o tome koje podatke odgovor mora sadržavati. Tuženik se isto tako obavješćuje o posljedicama ako ne odgovori ili ne ostvari svoja prava te o mogućnosti dobivanja pravne pomoći ako mu je ona potrebna i ima na nju pravo. Pisani odgovor tuženika treba sadržavati: naznaku suda i broj predmeta, ime i adresu tuženika i prema potrebi njegova zakonskog zastupnika ili opunomoćenika, stajalište tuženika u pogledu dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva, stajalište tuženika u pogledu okolnosti na kojima se zahtjev temelji, argumente protiv zahtjeva i okolnosti na kojima se ti argumenti temelje, potpis osobe koja je podnijela odgovor. Tuženik u odgovoru na zahtjev mora navesti koje dokaze dostavlja i koje činjenice njima namjerava dokazati te dostaviti sve pisane dokaze kojima raspolaže. Odgovoru se moraju priložiti punomoć, ako ga podnosi opunomoćenik, kao i kopije odgovora i njegovih priloga, po jedan za svakog tužitelja. Ako tuženik u utvrđenom roku propusti dostaviti pisani odgovor, iznijeti svoje stajalište, uložiti prigovore, osporiti istinitost dokumenta priloženog zahtjevu ili ako propusti ostvariti svoja prava na podnošenje protuzahtjeva, incidentalnog zahtjeva ili od treće strane propusti zatražiti da intervenira u njegovo ime, odriče se mogućnosti da navedeno poduzme nakon propisanog roka, osim ako je propust posljedica posebnih nepredviđenih okolnosti.

Nakon provjere ispravnosti i dopuštenosti podnesenih zahtjeva sud odlučuje o načinu vođenja postupka i odgovara na zahtjeve i prigovore stranaka u pogledu svih pitanja prije početka suđenja te dopuštenosti dokaza. Sud isto tako može naložiti mirenje ili drugu vrstu dobrovoljnog rješavanja spora.

Sud zakazuje javnu raspravu u predmetu na koju poziva stranke. Sudski službenik upućuje poziv strankama kojima se dostavlja primjerak sudske odluke.

Zakonom o parničnom postupku za trgovačke je predmete propisana uzajamna razmjena dokumenata između stranaka. Nakon što zaprimi odgovor, sud šalje primjerak odgovora i njegovih priloga tužitelju, koji u roku od dva tjedna može podnijeti dodatni zahtjev. Tim zahtjevom tužitelj može nadopuniti i pojasniti izvorni zahtjev. Nakon što zaprimi dodatni zahtjev, sud šalje primjerak zahtjeva i njegovih priloga tuženiku, koji može dostaviti odgovor u roku od dva tjedna. Tuženik u dodatnom odgovoru mora odgovoriti na dodatni zahtjev.

Nakon provjere ispravnosti razmijenjenih dokumenata i dopuštenosti podnesenih zahtjeva, uključujući njihove iznose i druge zahtjeve te prigovore stranaka, sud odlučuje o svim pitanjima prije početka suđenja te o dopuštenosti dokaza. Sud određuje datum javne rasprave, na koju stranke poziva slanjem dodatnog odgovora tužitelju, te obavješćuje stranke o svojoj odluci. Sud može naložiti mirenje ili drugu vrstu dobrovoljnog rješavanja spora. Nakon što su svi dokazi podneseni razmjenom dokumenata i ako se postigne dogovor da stranke ne moraju prisustvovati raspravi te ako stranke tako žele, sud može voditi postupak na zatvorenoj sjednici i strankama omogućiti podnošenje pisanih obrana i odgovora.

Zakon o parničnom postupku sadržava posebne odredbe kojima se uređuju određena postupovna pravila – skraćeni postupci, postupci u bračnim stvarima, osobni status, pravna i poslovna nesposobnost, sudska podjela, zaštita i ponovna uspostava vlasničkih prava nad imovinom, vlasnički listovi, kolektivne parnice i zahtjevi za izdavanje naloga za izvršenje, postupci privremene pravne zaštite, zahtjevi za zaštitu i postupci izvršenja. Zakonom o trgovačkim društvima utvrđena su posebna pravila o stečajnim postupcima i povezanim zahtjevima.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Ako je javna rasprava zakazana na zatvorenoj sjednici, sud poziva stranke na raspravu. Ako je rasprava odgođena na javnoj raspravi, stranke koje su uredno pozvane neće dobiti sudski poziv za sljedeću raspravu ako su o datumu obaviještene na raspravi. Sudski se poziv izdaje najkasnije tjedan dana prije rasprave. To se pravilo ne odnosi na postupke izvršenja. Sudski poziv sadržava naznaku suda koji ga izdaje, ime i adresu osobe koja je pozvana, broj predmeta zbog kojeg se poziva i svojstvo u kojem se osoba poziva, mjesto i vrijeme rasprave te pravne posljedice nedolaska.

Sud strankama dostavlja primjerak svih odluka protiv kojih je moguće podnijeti zasebnu žalbu.

Stranke dobivaju obavijest o rokovima koje je sud odredio za provođenje postupka, ali ne i o rokovima propisanim zakonom, osim rokova za žalbu protiv sudske odluke. Sud je dužan u svakoj sudskoj odluci navesti tijelo kojemu se može podnijeti žalba i rok za njezino podnošenje.

Posljednji put ažurirano: 23/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Češka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Svatko kome je neko pravo ugroženo ili povrijeđeno ima pravo zatražiti sudsku zaštitu. Uvijek se preporuča najprije pokušati sporazumno riješiti spor, pri čemu se mogu primijeniti i načini alternativnog rješavanja sporova. U određenim područjima građanskog prava država strankama u pravnom odnosu omogućuje da rješavanje pravnog spora povjere drugom privatnom tijelu. U Češkoj se to odvija u okviru arbitraže koja je uređena Zakonom br. 216/1994 zb. o arbitražnom postupku i izvršenju arbitražnih odluka, kako je izmijenjen. Arbitražni postupak završava arbitražnom odlukom koja je obvezujuća za obje stranke u sporu i ima snagu izvršive presude. Mirenje u nekaženim stvarima uređeno je Zakonom br. 202/2012 zb. o mirenju i o izmjeni određenih zakona (Zakon o mirenju). Za više pojedinosti vidjeti „Alternativno rješavanje sporova – Češka”.

Čak i nakon što ste pokrenuli sudski postupak, sudu je moguće, ovisno o prirodi predmeta, predložiti postizanje sporazumne nagodbe (vidjeti članke od 67. do 69. i članak 99. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Odobrena sudska nagodba ima isti učinak kao pravomoćna presuda, a služi i kao isprava za izvršenje sudske odluke (izvršenje). Odobrenom sudskom nagodbom sprječava se donošenje sudske odluke u predmetu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi se razlikuju s obzirom na pojedinačne predmete te je stoga poželjno što prije zatražiti pravni savjet. Tužba se mora podnijeti nadležnom sudu prije isteka roka zastare (tužba se mora dostaviti sudu unutar roka zastare).

U slučaju zastare koja je posljedica isteka zakonskog roka, obveza dužnika se ne ukida, ali je oslabljena. To znači da se ne može obnoviti ako se dužnik pozove na zastaru. Zastara je općenito uređena člancima od 609. do 653. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika. Opći je rok zastare tri godine i počinje na dan kada je određeno pravo prvo moglo biti ostvareno. Trajanje pojedinih posebnih rokova zastare ovisi o prirodi ostvarenog prava.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Sudska nadležnost – Češka”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Nadležnost sudova utvrđuje se u skladu s pravilima o mjesnoj, stvarnoj i funkcionalnoj nadležnosti.

Mjesnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti pojedinačnih sudova iste vrste. Njome se određuje koji je prvostupanjski sud nadležan za vođenje rasprave i odlučivanje u određenom predmetu. Opća pravila o mjesnoj nadležnosti utvrđena su člancima od 84. do 89.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. Međutim, trebalo bi imati na umu da u određenim slučajevima mjesna nadležnost može biti uređena izravno primjenjivim pravom EU-a koje ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kojom se uređuje ne samo međunarodna, nego i mjesna nadležnost), što znači da se pravila o mjesnoj nadležnosti u skladu s češkim pravom ne primjenjuju uvijek.

Mjesno nadležni sud opći je sud stranke protiv koje je podnesena tužba (tuženik), osim ako je drukčije predviđeno Zakonom. Opći sud uvijek je okružni sud. Ako regionalni sud ima prvostupanjsku nadležnost (vidjeti pitanje 2.1.), mjesno je nadležan regionalni sud u čijem se okrugu nalazi opći (okružni) sud stranke. U slučaju da se tužba podnosi protiv više tuženika, mjesnu nadležnost ima opći sud bilo kojeg od njih.

Opći sud fizičke osobe okružni je sud u čijem okrugu osoba ima boravište, a ako ga stranka nema, tada je to sud u čijem okrugu boravi. Boravište znači mjesto gdje osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane (može postojati i nekoliko takvih mjesta, a u tom se slučaju svi ti sudovi mogu smatrati općim sudom).

Za predmete koji proizlaze iz poslovnih djelatnosti opći sud fizičke osobe koja obavlja poslovnu djelatnost okružni je sud u čijem okrugu osoba ima mjesto poslovanja (mjesto poslovanja je adresa navedena u javnom registru); ako osoba nema mjesto poslovanja, okružni sud u čijem okrugu ima boravište, a ako ga stranka nema, okružni sud u čijem okrugu boravi.

Kriteriji za utvrđivanje općeg suda pravne osobe njezino je registrirano sjedište (vidjeti članke 136. i 137. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika).

Opći sud upravitelja u slučaju nesolventnosti tijekom njegova mandata okružni je sud u čijem okrugu on ima sjedište.

Posebna se pravila primjenjuju na opći sud države (sud u čijem okrugu organizacijska jedinica državne uprave koja je nadležna na temelju posebnog pravnog propisa ima registrirano sjedište te, ako se mjesno nadležni sud ne može utvrditi na taj način, sud u čijem okrugu su nastupile okolnosti koje su dovele do podnošenja tužbe), općine (sud u čijem se okrugu nalazi općina) i više jedinice teritorijalne samouprave (sud u čijem okrugu njezina upravna tijela imaju sjedište).

Ako tuženik koji je češki državljanin nema opći sud ili nema opći sud u Češkoj, nadležan je sud u čijem je okrugu imao svoje zadnje poznato boravište u Češkoj. Imovinska prava protiv osobe koja nema drugi nadležni sud u Češkoj može izvršavati sud u čijem se okrugu nalazi njezina imovina.

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) protiv stranog državljanina može se podnijeti i češkom sudu u čijem se okrugu nalazi njegovo postrojenje ili organizacijska jedinica njegova postrojenja.

Stvarnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti između pojedinačnih vrsta sudova određivanjem koji će sud voditi postupak u prvom stupnju.

Pravilom o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima propisano je da u prvostupanjskim postupcima nadležnost imaju okružni sudovi, osim ako je zakonom izričito utvrđeno da stvarnu nadležnost imaju regionalni sudovi ili Vrhovni sud Češke Republike.

Funkcionalnom nadležnošću utvrđuje se područje nadležnosti sudova različitih vrsta koji odlučuju o istim predmetima u situacijama koje uključuju podnošenje redovnih i izvanrednih pravnih sredstava (drugim riječima, njome se određuje koji će sud odlučivati o redovnim i izvanrednim pravnim sredstvima).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Kao što je prethodno navedeno (vidjeti odgovor na pitanje 4.), pravilo o stvarnoj nadležnosti sudova u parničnim postupcima određuje da su za prvostupanjske postupke u načelu nadležni okružni sudovi.

Iznimke od tog načela primjenjuju se na regionalne sudove koji vode rasprave i odlučuju u predmetima navedenima u članku 9. stavku 2. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen. To se prije svega odnosi na odlučivanje u predmetima koji zbog svoje prirode zahtijevaju određenu razinu specijalizacije te u predmetima koji su činjenično i pravno složeniji. Regionalni sudovi odlučuju kao prvostupanjski sudovi:

u sporovima između poslodavca i zaposlenika koji se odnose na međusobno namirenje preplaćenih iznosa za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, državnu socijalnu potporu i osnovnu materijalnu pomoć te sporovima koji se odnose na međusobno namirenje regresne naknade koja je isplaćena kao rezultat prava na davanja iz zdravstvenog osiguranja;

u sporovima koji se odnose na nezakonitost štrajka ili isključenja s rada;

u sporovima koji se odnose na stranu državu ili osobe s diplomatskim imunitetom i povlasticama, ako su ti sporovi u nadležnosti čeških sudova;

u sporovima koji se odnose na poništenje arbitražne odluke o izvršavanju obveza koje proizlaze iz kolektivnog ugovora;

u predmetima koji proizlaze iz pravnih odnosa povezanih s osnivanjem trgovačkih društava, društava za opće dobro, fondacija i zaklada te sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova, kao i u međusobnim sporovima između partnera i članova koji proizlaze iz njihova sudjelovanja u korporaciji;

u sporovima između korporacija, njihovih partnera ili članova te članova njihovih statutarne tijela ili likvidatora koji proizlaze iz odnosa povezanih s izvršenjem mandata članova statutarne tijela ili likvidacijom;

u sporovima koji proizlaze iz autorskih prava;

u predmetima koji se odnose na zaštitu prava koja su povrijeđena ili ugrožena nepoštenim tržišnim natjecanjem ili nezakonitim ograničenjima tržišnog natjecanja;

u predmetima koji se odnose na zaštitu naziva i ugleda pravne osobe;

u sporovima koji se odnose na financijsko jamstvo te sporovima povezanim s mjenicama, zadužnicama i investicijskim instrumentima;

u sporovima koji proizlaze iz trgovine na robnoj burzi;

u predmetima koji se odnose na glavne skupštine suvlasnika te sporovima koji proizlaze iz njih, osim sporova koji se odnose na doprinose suvlasnika za upravljanje zgradom i okućnicom, sporove koji se odnose na predujme za usluge i metodu raspodjele troškova usluga;

u predmetima koji se odnose na preoblikovanje trgovačkih društava i zadruga, uključujući svaki postupak za naknadu štete u skladu s posebnim pravnim propisom;

u sporovima koji se odnose na kupnju postrojenja te davanje u zakup postrojenja ili dijela postrojenja,

u sporovima koji se odnose na ugovore za javne radove iznad određene vrijednosti, uključujući vrijednost robe potrebne za izvršenje takvih ugovora;

u predmetima koji se odnose na pravnu odgovornost ako stranka nije postupila s dužnom pažnjom;

u sporovima koji proizlaze iz pravila kojima se uređuju poslovne grupacije;

u sporovima koji se odnose na zaštitu potraživanja vjerovnika u slučaju smanjenja dioničkog kapitala trgovačkog društva ili osnovnih uloga članova zadruge.

Za postupke priznavanja stranih sudskih odluka u bračnim sporovima (što se ne odnosi na priznavanje sudskih odluka iz ostalih država članica EU-a ako se primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000) te postupke utvrđivanja i osporavanja očinstva ili majčinstva u prvom je i jedinom stupnju nadležan Vrhovni sud Češke Republike u skladu s člankom 51. i člankom 55. stavkom 1. Zakona br. 91/2012 zb. o međunarodnom privatnom pravu.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U češkom parničnom postupku ne postoji obveza da stranke treba zastupati odvjetnik.

Sposobnost osobe da može tužiti i biti tužena

Svatko može samostalno djelovati kao stranka u sudskom postupku u okviru svoje pravne i poslovne sposobnosti (članak 20. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Fizička osoba punu sposobnost da može tužiti i biti tužena stječe punoljetnošću, odnosno kad napuni osamnaest godina. Maloljetna osoba može biti proglašena punoljetnom odobrenjem zahtjeva za stjecanje pravne i poslovne sposobnosti (vidjeti članak 37. Zakona br. 89/2012 zb., Građanskog zakonika) ili stupanjem u brak. Ako stranka u postupku nema punu pravnu i poslovnu sposobnost, može imati zastupnika u postupku. Isto tako, punoljetna osoba s ograničenom pravnom i poslovnom sposobnošću može biti lišena sposobnosti da tuži ili bude tužena. Ovlašt za zastupanje proizlazi iz zakona ili odluke državne agencije (zakonsko zastupanje) ili na temelju punomoći. Svaka osoba koja sudjeluje u postupku kao zastupnik stranke mora dostaviti dokaz o ovlasti za zastupanje.

Fizičku osobu koja se ne može samostalno zastupati pred sudom mora zastupati njezin zakonski skrbnik ili staratelj (članci 22. i 23.a i članak 29. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Stranke u postupku (s pravnom i poslovnom sposobnošću) može zastupati i osoba po njihovu odabiru na temelju punomoći (članci od 24. do 28.a Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi se sudu koji ima stvarnu, mjesnu i funkcionalnu nadležnost. Adrese čeških sudova možete pronaći na [internetskim stranicama češkog Ministarstva pravosuđa](#).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Sve stranke imaju jednak status u parničnom postupku te imaju pravo pratiti sudski postupak na svojem materinjem jeziku (vidjeti članak 18. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). To je pravo ograničeno na usmeni sudski postupak i ne primjenjuje se na pisanu komunikaciju između sudova i stranaka (i obrnuto), stoga se zahtjev za pokretanje postupka mora podnijeti na češkom jeziku.

Zahtjev za pokretanje postupka može se podnijeti u pisanom obliku (vidjeti članak 42. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Pisani podnesak dostavlja se u papirnatom obliku ili elektronički putem javne podatkovne mreže ili telefaksom. Ako je pisani podnesak o meritumu spora dostavljen telefaksom ili u elektroničkom obliku, u roku od najviše tri dana treba dostaviti izvornik ili pisani zahtjev identičnog teksta. Ako je podnesak dostavljen u elektroničkom obliku s ovjerenim elektroničkim potpisom (u skladu sa Zakonom br. 227/2000 zb., Zakona o elektroničkom potpisu, kako je izmijenjen) ili u elektroničkom obliku u skladu s posebnim pravnim propisom (Zakon br. 300/2008 zb. o elektroničkim radnjama i ovlaštenoj pretvorbi pismena), naknadna dostava izvornih pismena nije potrebna.

Zahtjev za pokretanje postupka i zahtjev za izdavanje naloga za izvršenje mogu se podnijeti samo usmeno i zabilježiti (vidjeti članak 14. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen) u slučaju postupaka koji se mogu pokrenuti i bez zahtjeva ili postupaka radi davanja odobrenja za sklapanje braka, postupaka za zaštitu od obiteljskog nasilja, postupaka za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva te postupaka posvojenja. Svaki je okružni sud obavezan upisati podnesak u evidenciju te ga odmah proslijediti nadležnom sudu. Takva vrsta podneska ima isti učinak kao da je dostavljena nadležnom sudu.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje propisani obrasci za podnošenje tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka). Tužba (zahtjev za pokretanje postupka) mora sadržavati opće podatke (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) i posebne podatke (vidjeti članak 79. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Opći podaci uključuju naziv suda kojemu se upućuje zahtjev te ime i prezime osobe koja podnosi tužbu. Isto tako, u tužbi se mora jasno navesti na koji se predmet odnosi i što se njome želi postići te tužba mora biti potpisana i datirana.

Posebni podaci uključuju ime i prezime te adresu stranaka u postupku, matični ili identifikacijski broj stranaka (poslovni naziv ili naziv i sjedište pravne osobe, identifikacijski broj, ime države i naziv relevantne organizacijske jedinice državne uprave koja zastupa tu pravnu osobu pred sudom) i, prema potrebi, njihovih zastupnika, opis glavnih činjenica i opis dokaza na koje se oslanja podnositelj zahtjeva, uz jasno navođenje onoga što podnositelj zahtjeva želi postići.

Ako zahtjev ne sadržava potrebne podatke ili su oni nerazumljivi ili nejasni, sud će pozvati stranku da u određenom roku ispravi te nedostatke. Ako se to ne učini te se zato postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka. Sud će zanemariti sve ostale podneske dok nisu odgovarajuće

ispravljeni ili ispunjeni (vidjeti članak 43. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Zahtjev se mora podnijeti u određenom broju istovjetnih primjeraka kako bi sud te, prema potrebi, svaka stranka mogli zadržati po jedan primjerak (vidjeti članak 42. stavak 4. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U postupcima pred češkim sudovima naplaćuju se sudske pristojbe za pravne radnje navedene u Tarifi sudskih pristojbi i za pojedinačne pravne radnje koje poduzimaju sudovi i sudska uprava. Iznosi tih pristojbi utvrđeni su u Zakonu br. 549/1991 zb. o sudskim pristojbama, kako je izmijenjen. Sudske pristojbe određuju se u fiksnom iznosu ili kao postotak vrijednosti predmeta sudskog postupka.

U nizu se (uglavnom nespornih) predmeta primjenjuje oslobođenje od plaćanja tih pristojbi. Predmeti koji se odnose na skrbništvo, posvojenje, obveze uzdržavanja između roditelja i djece itd. u potpunosti su oslobođeni plaćanja pristojbi.

Podnositelji žalbe u postupcima za utvrđivanje obveze plaćanja naknade za uzdržavanje, naknade štete zbog narušena zdravlja, ozljede na radu i profesionalne bolesti itd. osobno su oslobođeni plaćanja pristojbi. Ako je tužitelj u određenom postupku osobno oslobođen plaćanja pristojbi te sud donese odluku u njegovu korist, pristojbe mora platiti tuženik.

Sud isto tako može odobriti takozvana osobna oslobođenja koja se odnose na materijalni i socijalni položaj stranaka u postupku te posebne okolnosti predmeta o kojem je riječ. Ako je tužitelj osoba u potrebi zbog dugotrajne nezaposlenosti, ozbiljne bolesti itd., sudu može podnijeti zahtjev za potpuno ili djelomično oslobođenje od plaćanja pristojbi. Odgovarajući zahtjev trebalo bi, ako je moguće, priložiti izvornoj tužbi. Pri odlučivanju o izuzeću od plaćanja pristojbi sud će uzeti u obzir ukupno imovinsko stanje te financijske i socijalne okolnosti podnositelja zahtjeva, iznos sudske pristojbe, prirodu podnesene tužbe itd. Međutim, tužba ne smije predstavljati arbitran ili očito neuspješan zahtjev ili ograničavanje prava. Vidjeti i „[Pravna pomoć – Češka](#)”.

Pristojba se plaća pri podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka. Ako nije plaćena u vrijeme podnošenja zahtjeva, sud će pozvati stranku da plati pristojbu te je obavijestiti da će, ako ne plati pristojbu u određenom roku, postupak biti obustavljen.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti „[Pravna pomoć – Češka](#)”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sudski postupak počinje na dan kada je sudu podnesen zahtjev za pokretanje postupka (vidjeti članak 82. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen) ili kada sud donese odluku o pokretanju postupka bez zahtjeva (vidjeti članak 13. stavak 2. Zakona br. 292/2013 zb. o posebnim sudskim postupcima, kako je izmijenjen). Postupak započinje samom činjenicom da je tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnesena sudu te sud ne izdaje posebnu potvrdu da je postupak pokrenut. Ako se tužba (zahtjev za pokretanje postupka) podnosi osobno upisniku suda, to se može potvrditi stavljanjem pečata suda na presliku tužbe.

Ako zahtjev ima nedostataka (ne sadržava propisane podatke ili je nejasan ili nerazumljiv), sud će pozvati stranku da ih ispravi. Ako se ti nedostaci ne isprave u roku koji odredi sud te se zbog toga postupak ne može nastaviti, sud će odbiti zahtjev za pokretanje postupka i obustaviti postupak.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Nakon što je postupak pokrenut sud će bez daljnjih zahtjeva osigurati da se u najkraćem mogućem roku o predmetu održi rasprava i donese odluka (vidjeti članak 100. stavak 1. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Sud je dužan izvršiti osobnu dostavu tužbe (zahtjeva za pokretanje postupka) drugim strankama u postupku (vidjeti članak 79. stavak 3. Zakona o parničnom postupku). Sud će tijekom postupka upoznati stranke s njihovim pravima i obvezama. U slučaju da je potrebno provesti određenu postupovnu radnju, sud će odrediti rok za njezinu provedbu.

Stranke i njihovi zastupnici imaju pravo uvida u sudski spis, osim evidencije glasovanja, te pravo izrade izvadaka i preslika. Predsjedavajući sudac dopustit će uvid u sudski spis te izradu izvadaka i preslika svakome tko ima legitiman interes ili valjane razloge za to, osim ako je riječ o spisu čiji je sadržaj povjerljiv u skladu sa zakonom (vidjeti članak 44. Zakona br. 99/1963 zb., Zakona o parničnom postupku, kako je izmijenjen).

Posljednji put ažurirano: 27/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici: [en](#) već su prevedeni.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Njemačka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi trebalo primijeniti alternativno rješavanje sporova. Vidjeti informativni članak pod naslovom „[Mirenje](#)”.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Ne postoji postupovni rok za pokretanje sudskog postupka, ali postoje rokovi za podnošenje tužbi. Ako je nastupila zastara tužbe, a suprotna se stranka na to pozove, tužba će se odbaciti. Rokovi ovise o materijalnom pravu predmeta, a ne o postupovnom pravu. Razlikuju se od predmeta do predmeta. Za pojašnjenje tog pitanja možete zatražiti pravni savjet.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni članak „[Nadležnost](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti informativni članak „[Nadležnost – Njemačka](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti informativni članak „[Nadležnost – Njemačka](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Odgovor na pitanje treba li vas u slučaju pokretanja sudskog postupka zastupati odvjetnik ovisi o tome koji je sud nadležan za postupak.

Na regionalnim sudovima (*Landgerichten*) i višim regionalnim sudovima (*Oberlandesgerichten*) stranke mora zastupati odvjetnik. Zastupanje po odvjetniku obvezno je i u većini obiteljskih stvari (npr. razvod, sporovi povezani s uzdržavanjem, imovinskopravni sporovi) pred lokalnim sudom (*Amtsgericht*).

U svim ostalim predmetima pred lokalnim sudom postupak možete pokrenuti i voditi sami.

U pojednostavjenom postupku za ishođenje izvršnog platnog naloga za novčane tražbine (*Mahnverfahren*) nadležan je lokalni sud. Zahtjev za izdavanje platnog naloga sudu stoga možete podnijeti sami, bez odvjetnika.

Tužbu možete podnijeti sami i na radnom sudu (*Arbeitsgericht*).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbu je u načelu potrebno podnijeti pisanim putem nadležnom sudu.

Međutim, ako je za postupak nadležan lokalni sud, tužbu je moguće izjaviti usmeno na zapisnik u pisarnici suda (*Geschäftsstelle des Amtsgerichts*). Tužba se može izjaviti usmeno na zapisnik u pisarnici bilo kojeg lokalnog suda. Pisarnica će izjavu o tužbi odmah proslijediti nadležnom sudu.

Isto se primjenjuje i na postupke pred radnim sudom. Tužba pred radnim sudom isto se tako može izjaviti na zapisnik u pisarnici radnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Službeni je jezik sudova njemački jezik. Prema tome, tužbu je potrebno podnijeti na njemačkom jeziku.

Tužba se u načelu podnosi u pisanom obliku. U postupku pred lokalnim ili radnim sudom tužbe se mogu izjaviti i usmeno na zapisnik u pisarnici suda (vidjeti pitanje 7.).

Tužba se može podnijeti i telefaksom. Na telefaksu se mora vidjeti potpis stranke ili odvjetnika, ako stranku zastupa odvjetnik. Mora biti jasno tko je potpisao izvornik kako bi se vidjelo da je ta osoba odgovorna za tužbu.

Naposljetku, tužba se može poslati kao elektronički dokument sigurnim sredstvom prijenosa (De-Mail [njemačka komunikacijska usluga e-uprave], posebni elektronički poštanski sandučić) ili, pod uvjetom da nosi kvalificirani elektronički potpis, putem elektroničkog sudskog i upravnog poštanskog sandučića (EGVP). Prijenos elektroničkih dokumenata e-poštom nije moguć.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postoje standardizirani obrasci za uporabu u pojednostavnjenim postupcima, odnosno zahtjevi za izdavanje platnog naloga (*Mahnbescheid*) ili nalozi za izvršenje (*Vollstreckungsbescheid*) u slučaju novčanih tražbina. Obvezno je upotrebljavati te obrasce. Ako zahtjev nije podnesen u roku na odgovarajućem obrascu, bit će odbijen kao nedopušten.

Ne postoje standardizirani obrasci za podnošenje tužbe. Tužbeni zahtjev mora imati određeni oblik i sadržaj, kako je navedeno u nastavku.

Moraju biti navedena točna imena i adrese stranaka i njihovih pravnih zastupnika. Mora biti naveden i sud koji je nadležan za tužbu.

U tužbi mora biti jasno naveden predmet prigovora i što tužitelj traži od suda (traženi nalog).

Isto tako moraju biti sveobuhvatno i jasno opisani predmet tužbe i činjenice na kojima stranka koja pokreće postupak temelji svoju tužbu.

Tužbeni zahtjev mora biti osobno potpisan. Ako stranku koja pokreće postupak zastupa odvjetnik, potreban je potpis ovlaštenog odvjetnika ili njegova predstavnika.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za pokretanje sudskih postupaka u građanskim i trgovačkim stvarima naplaćuju se sudski troškovi. Oni uključuju sudske pristojbe i troškove. Nakon podnošenja tužbenog zahtjeva na račun suda uplaćuje se predujam za sudske troškove (*Gerichtskostenvorschuss*) koji odgovara iznosu zakonom propisanih sudskih pristojbi. Tužba se u načelu neće dostaviti suprotnoj stranci dok stranka koja pokreće postupak ne uplati na račun predujam za sudske troškove.

Isto se primjenjuje na postupak za izdavanje platnog naloga.

Za postupke pred radnim sudom ne postoji uvjet plaćanja unaprijed.

U slučaju zastupanja po odvjetniku bit će potrebno platiti i odvjetničke troškove. Odvjetnički se troškovi u načelu ne plaćaju prije okončanja postupka ili donošenja sudske presude o troškovima, ali odvjetnik može zatražiti polog za svoj rad koji odgovara iznosu njegovih kasnijih pristojbi čak i prije podnošenja tužbe.

Troškove postupka, sudske troškove i odvjetničke troškove, uključujući već plaćene troškove, na kraju snosi stranka koja nije bila uspješna u postupku.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Osoba koja ne može sama financirati pokretanje sudskog postupka može zatražiti pravnu pomoć. Sud provjerava postoji li mogućnost da postupak bude uspješan, je li zlonamjeran te postoji li financijska potreba. Ako sud odobri pravnu pomoć, stranka koja pokreće postupak ne mora unaprijed platiti troškove dostave tužbe.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Ako u tužbi nema pogrešaka i ako je sudskom blagajniku plaćen predujam za sudske troškove, tužba se odmah dostavlja suprotnoj stranci. Postupak se smatra pokrenutim kada se zahtjev dostavi suprotnoj stranci.

U slučaju pogreške u tužbi, sud stranci koja pokreće postupak daje priliku za ispravak. Ako stranka ne ukloni pogrešku, sud će tužbu odbaciti kao nedopuštenu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Nakon dostave tužbe predsjedavajući sudac odredit će datum prvog ročišta ili će zatražiti pisani prethodni postupak. Obje stranke obavješćuju se o datumu ročišta ili o činjenici da je zatražen pisani prethodni postupak. Sud strankama može naložiti da se moraju osobno pojaviti na ročištu.

Tijekom priprema za ročište sud od stranaka može tražiti dopunu ili pojašnjenje podnesaka i može odrediti rokove za dostavljanje izjava o određenim pitanjima koja je potrebno pojasniti. Sud može strankama u postupku ili trećim stranama naložiti da dostave dokumente i predmete na pregled te može tražiti informacije iz službenih izvora.

Stranke moraju biti obaviještene o svim tim nalogima.

Posljednji put ažurirano: 15/12/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Estonija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Sporovi se mogu riješiti sudskim ili izvansudskim putem.

Jedan je od izvansudskih načina rješavanja sporova **mirenje**. Mirenje je izvansudski način dobrovoljnog rješavanja sporova koji provodi neovisni i nepristrani miritelj. Miritelj olakšava komunikaciju među strankama u pokušaju pronalaska rješenja spora. Pregovori u okviru mirenja povjerljivi su te miritelj ne smije voditi postupak mirenja na način koji ostavlja dojam da je miritelj ovlašten za donošenje obvezujućih odluka. Miritelj može biti javni bilježnik, odvjetnik ili bilo koja druga fizička osoba koju stranke u sporu imenuju, a koja je ovlaštena djelovati putem pravne osobe (kao što su miritelji pri tijelu za mirenje u području osiguranja koji djeluju preko Estonske udruge za osiguranje (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) i Estonskog ureda za osiguranje motornih vozila (*Eesti Liikluskindlustuse Fond*)). Tijelo za mirenje subjekt je povezan s državnim ili lokalnom agencijom, kao što je povjerenstvo za zaštitu autorskih prava (*autorõiguse komisjon*). Sporazum o nagodbi koji je postignut u okviru postupka mirenja čini izvršnu ispravu u skladu s uvjetima utvrđenima zakonom, pod uvjetom da je sud sporazum proglasio izvršivim, te ga se može dostaviti sudskom izvršitelju na obvezno izvršenje. Ako je miritelj javni bilježnik ili odvjetnik, sporazum o nagodbi u pogledu imovinskopravnog zahtjeva ili sporazum o nagodbi u pogledu zahtjeva koji nije imovinskopravni, pod uvjetom da se u pogledu potonjeg zahtjeva može postići kompromisni sporazum, na zahtjev stranaka u postupku mirenja može ovjeriti javni bilježnik te ga uputiti na obvezno izvršenje. U takvom slučaju sud ne mora proglasiti sporazum o nagodbi izvršivim. Sporazum o nagodbi koji je potvrdilo tijelo za mirenje obvezujući je za

stranke te ga sud ne mora proglasiti izvršivim. **Arbitraža** je druga metoda alternativnog rješavanja sporova. Budući da arbitražno vijeće imenuju same stranke u sporu, mogu biti sigurne u znanje, iskustvo i nepristranost arbitara. Stranke isto tako imaju pravo izabrati jezik postupka, mjerodavno pravo te pravila postupka. Arbitražno vijeće može se imenovati samo za jedan predmet (*ad hoc*) ili djelovati stalno. Stalno arbitražno vijeće u Estoniji jest Arbitražno vijeće Javnobilježničke komore (*Notarite Koja vahekohus*). U Estoniji sporovi koji proizlaze iz prekograničnog poslovanja često se rješavaju pred Arbitražnim sudom **Estonske trgovačke i industrijske komore** (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arbitraažikohus* (EKTk)). Odluka koju donese estonsko arbitražno vijeće imenovano na stalnoj osnovi čini izvršnu ispravu bez potrebe da je sud proglasi izvršivom. Odluke koje donesu druga arbitražna vijeća, uključujući *ad hoc* arbitražna vijeća i ona u drugim državama, sud mora prvo proglasiti izvršivima kako bi podlijegale obveznom izvršenju. Osim arbitražnih vijeća i povjerenstava za mirenje, postoje povjerenstva za izvansudsko rješavanje određenih vrsta sporova.

Na primjer, radni sporovi mogu se prvo uputiti **povjerenstvu za radne sporove** (*töövaidluskomisjon*). Povjerenstvo za radne sporove neovisno je tijelo koje rješava pojedinačne radne sporove i kojem se mogu obratiti i zaposlenici i poslodavci. Rješavanje radnih sporova u okviru povjerenstva za radne sporove uređeno je **Zakonom o rješavanju radnih sporova** (*individuaalse töövaidluse lahendamise seadus*). Za rješavanje sporova putem povjerenstva za radne sporove ne naplaćuju se državne pristojbe. Povjerenstvo za radne sporove može rješavati sporove koji proizlaze iz radnih odnosa. Kad je riječ o novčanoj tražbini, iznos tražbine mora biti opravdan i nema ograničenja za obraćanje povjerenstvu za radne sporove. U zahtjevu koji se podnosi povjerenstvu za radne sporove moraju biti navedene okolnosti koje su važne za spor. Na primjer, kada se osporava otkaz, potrebno je navesti vrijeme i razlog otkaza. U zahtjevu treba opisati prirodu neslaganja između stranaka, odnosno što zaposlenik ili poslodavac, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, nije učinio ili što je učinio u suprotnosti sa zakonom. Zahtjevu je potrebno priložiti dokaze kojima se potkrepljuju tvrdnje iznesene u zahtjevu (npr. ugovor o radu, uzajamni sporazumi ili korespondencija između zaposlenika i poslodavca itd.) ili upućivanja na druge dokaze ili svjedoke. Ako podnositelj zahtjeva smatra nužnim pozvati svjedoka na raspravu, ime i adresa svjedoka trebaju se navesti u zahtjevu. Odluka povjerenstva za radne sporove koja proizvodi učinke čini izvršnu ispravu i može se dostaviti sudskom izvršitelju na obvezno izvršenje. U određenim okolnostima povjerenstvo za radne sporove može svoju odluku proglasiti odmah izvršivom. Ako se stranka u sporu ne slaže s odlukom povjerenstva za radne sporove, ta stranka može pokrenuti postupak pred pokrajinskim sudom (*maakohus*) radi odlučivanja o istom radnom sporu, a to može učiniti u roku od mjesec dana od dana primitka prijepisa odluke. U tom slučaju odluka povjerenstva za radne sporove ne proizvodi učinke.

Tražbine koje proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovca može rješavati **Povjerenstvo za potrošačke sporove** (*tarbijakaebuste komisjon*). Rješavanje potrošačkih sporova uređeno je **Zakonom o zaštiti potrošača** (*tarbijakaitseadus*). Povjerenstvo za potrošačke sporove nadležno je za rješavanje domaćih i prekograničnih potrošačkih sporova koji proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovaca, a koje je pokrenuo potrošač, ako je jedna od stranaka u sporu trgovac s poslovnim nastanom u Republici Estoniji. Povjerenstvo je nadležno i za rješavanje sporova koji se odnose na gubitke nastale zbog neispravnog proizvoda, pod uvjetom da je moguće utvrditi gubitak. Ako je utvrđena činjenica da je uzrokovan gubitak, ali nije moguće utvrditi točan iznos gubitka, na primjer u slučaju nenovčanih gubitaka ili gubitaka koji nastaju u budućnosti, iznos naknade utvrđuje sud. Povjerenstvo ne rješava sporove povezane s pružanjem negospodarskih usluga od općeg interesa, obrazovnim uslugama koje pružaju pravne osobe javnog prava ili zdravstvenim uslugama koje pružaju zdravstveni stručnjaci pacijentima radi procjene, održavanja ili liječenja njihova zdravstvenog stanja, uključujući propisivanje, izdavanje na recept i davanje lijekova i medicinskih proizvoda. Nadalje, Povjerenstvo ne rješava sporove koji se odnose na tražbine koje nastaju zbog smrti, fizičke ozljede ili narušavanja zdravlja ili sporove za koje je postupak rješavanja propisan drugim zakonima. Takve sporove rješavaju nadležne ustanove ili sudovi (npr. osim sudova, sporove koji proizlaze iz ugovora o najmu stana mogu rješavati i povjerenstva za sporove povezane s najmom). Zahtjev koji podnese potrošač razmotrit će se te će ishod postupka rješavanja spora strankama biti dostupan u roku od 90 dana od uzimanja zahtjeva potrošača u razmatranje. U slučaju složenih sporova taj se rok može produljiti. Odluka Povjerenstva za potrošačke sporove mora se provesti u roku od 30 dana od dana objave na internetskim stranicama Odbora za zaštitu potrošača (*Tarbijakaitseamet*), osim ako je odlukom predviđeno drukčije. Popis trgovaca koji nisu postupili u skladu s odlukama Povjerenstva objavljuje se na internetskim stranicama Odbora za zaštitu potrošača. Međutim, odluka Povjerenstva ne može biti predmet obveznog izvršenja, što znači da se ne može podnijeti sudskom izvršitelju u tu svrhu. Trgovac koji je upisan na popis briše se s popisa nakon što taj trgovac postupi u skladu s odlukom Povjerenstva nakon upisa na popis ili nakon što je prošlo više od 12 mjeseci od upisa tog trgovca na popis. Ako se stranke u sporu ne slažu s odlukom Povjerenstva te ne postupe u skladu s njom, za rješavanje istog spora mogu se obratiti pokrajinskom sudu. Trgovac u pisanom obliku obavješćuje Odbor za zaštitu potrošača o činjenici da je postupio u skladu s odlukom ili da je predmet upućen pokrajinskom sudu, pri čemu prilaže presliku zahtjeva podnesenog pokrajinskom sudu. Odbor za zaštitu potrošača može i sam, uz suglasnost potrošača i kao njegov zastupnik, pokrajinskom sudu na odlučivanje uputiti spor koji je Povjerenstvo riješilo u slučaju da trgovac nije postupio u skladu s odlukom, a spor je važan za primjenu određenog zakona ili drugih propisa ili za kolektivne interese potrošača.

Sporove koji proizlaze iz ugovora o najmu stana može rješavati **povjerenstvo za sporove povezane s najmom**. Rješavanje sporova povezanih s najmom uređeno je **Zakonom o rješavanju sporova povezanih s najmom** (*üürivaidluse lahendamise seadus*). Povjerenstva za sporove povezane s najmom ne rješavaju sporove u kojima su financijske tražbine veće od 3200 EUR. Povjerenstvo za sporove povezane s najmom može uspostaviti lokalna uprava te ono rješava sporove povezane s najmom koji nastaju na njezinu području. U Estoniji je povjerenstvo za sporove povezane s najmom uspostavljeno samo u Tallinnu. U zahtjevu koji se podnosi povjerenstvu za sporove povezane s najmom mora se navesti zahtjev podnositelja zahtjeva i činjenice na kojima se temelji, a zahtjevu se mora priložiti ugovor o najmu, dokazi kojima se potkrepljuju navodi navedeni u zahtjevu i druge relevantne dokazne isprave. Odluka povjerenstva za sporove povezane s najmom koja proizvodi učinke čini izvršnu ispravu te je se može dostaviti sudskom izvršitelju na obvezno izvršenje. Ako se stranka u sporu ne slaže s odlukom povjerenstva za sporove povezane s najmom, ta stranka može isti spor povezan s najmom uputiti pokrajinskom sudu u roku od 20 dana od dana primitka odluke povjerenstva. U tom slučaju odluka povjerenstva za sporove povezane s najmom ne proizvodi učinke. Rješavanje sporova koje provode prethodno navedena povjerenstva nije obvezni pre-sudski postupak, odnosno ako stranke ne žele ili ne mogu riješiti spor izvansudskim putem, svoj zahtjev mogu uputiti sudu. Sud i nadležno izvansudsko povjerenstvo ne mogu istodobno odlučivati o istom zahtjevu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Odnosi privatnog prava uređeni su načelom privatne autonomije, što znači da vjerovnik može slobodno odlučiti kad će izvršiti svoju tražbinu protiv dužnika. Međutim, u interesu pravne jasnoće i stabilnosti prava, dužnik se može pozvati na rok zastare ako vjerovnik nije prijavio tražbinu u određenom roku. Sud ili drugo tijelo za rješavanje sporova primjenjuje rok zastare samo ako osoba koja podliježe obvezi plaćanja to zatraži. Stoga tražbine vjerovnika ne istječu istekom roka zastare. Međutim, ako tražbina podliježe zastari, a osoba koja podliježe obvezi plaćanja pozove se na istek roka zastare, sud neće provesti raspravu o tražbini niti donijeti presudu s obzirom na nju.

Rok zastare za tražbine koje proizlaze iz transakcija iznosi tri godine.

Rok zastare za tražbine koje proizlaze iz transakcija iznosi deset godina ako osoba koja podliježe obvezi plaćanja namjerno ne ispunji svoje obveze.

Rok zastare za tražbine koje se odnose na prijenos vlasništva nad nepokretnom imovinom, na opterećivanje nepokretne imovine stvarnim pravom, na prijenos ili prekid stvarnog prava ili na promjene sadržaja stvarnog prava iznosi deset godina.

Rok zastare za tražbinu koja proizlazi iz zakona iznosi deset godina od trenutka dospijeca tražbine, osim ako je drukčije predviđeno zakonom.

Rok zastare za tražbinu koja proizlazi iz nezakonito prouzročene štete iznosi tri godine od trenutka kad je nositelj prava postao ili trebao postati svjestan štete i osobe koja je obvezna nadoknaditi tu štetu.

Rok zastare za tražbinu koja proizlazi iz imovinske koristi stečene bez osnove iznosi tri godine od trenutka kad je nositelj prava postao ili trebao postati svjestan nastanka potraživanja koje proizlazi iz imovinske koristi stečene bez osnove.

Rok zastare za zahtjev za izvršenje redovitih obveza, osim zahtjeva za izvršenje obveza uzdržavanja djeteta, iznosi tri godine za svaku zasebnu obvezu neovisno o pravnoj osnovi zahtjeva.

Rok zastare za zahtjev za izvršenje obveza uzdržavanja djeteta iznosi deset godina za svaku zasebnu obvezu.

Rok zastare za zahtjeve za povrat koji proizlaze iz prava vlasništva i za tražbine koje proizlaze iz obiteljskog prava ili nasljednog prava iznosi 30 godina od trenutka dospelosti tražbine, osim ako je drukčije predviđeno zakonom.

Zahtjevi za povrat koji proizlaze iz prava vlasništva protiv neovlaštenog posjednika ne zastarijevaju.

Određeni zahtjevi koji proizlaze iz radnih odnosa imaju rok zastare za obraćanje sudu. Na primjer, rok za podnošenje zahtjeva povjerenstvu za radne sporove ili sudu radi priznavanja prava koja proizlaze iz radnih odnosa i zaštite u slučaju kršenja prava iznosi četiri mjeseca. Pred sudom se može pokrenuti postupak, odnosno povjerenstvu za radne sporove podnijeti zahtjev, za opoziv otkaza ugovora o radu u roku od 30 kalendarskih dana od primitka odluke o otkazu. U roku od 30 kalendarskih dana od primitka odluke o otkazu zaposlenik može sudu ili povjerenstvu za radne sporove podnijeti zahtjev za osporavanje otkaza kao protivnog načelu dobre vjere, osim ako je poslodavac otkazao ugovor zbog povrede ugovora o radu koju je počinio zaposlenik; rok za podnošenje zahtjeva za isplatu plaća iznosi tri godine.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Okolnosti u kojima o predmetu može odlučivati estonski sud utvrđene su odredbama o međunarodnoj nadležnosti. Predmet je u nadležnosti estonskog suda ako estonski sud može odlučivati o tom predmetu u skladu s odredbama o svojim ovlastima i nadležnosti ili na temelju ugovora o nadležnosti, osim ako je zakonom ili nekim međunarodnim sporazumom predviđeno drukčije. Međunarodna nadležnost nije isključiva nadležnost, osim ako je zakonom ili međunarodnim sporazumom propisano drukčije. Odredbe estonskog [Zakona o parničnom postupku](#) (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) o međunarodnoj nadležnosti primjenjuju se samo ako to nije drukčije uređeno nekim međunarodnim sporazumom ili sljedećim uredbama Europske unije:

Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima;

Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000;

Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja;

Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvatanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju;

Uredba (EU) br. 655/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi postupka za europski nalog za blokadu računa kako bi se pojednostavila prekogranična naplata duga u građanskim i trgovačkim stvarima.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Na temelju **opće nadležnosti** utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv osobe te izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na određenu osobu, osim ako je zakonom predviđeno da se postupak mora pokrenuti ili radnja izvršiti pred drugim sudom.

Na temelju **izborne nadležnosti** utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv osobe i moguće izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na osobu osim opće nadležnosti.

Na temelju **isključive nadležnosti** utvrđuje se sud koji ima isključivu nadležnost u određenom parničnom postupku. Nadležnost u izvanparničnim predmetima isključiva je, osim ako je zakonom predviđeno drukčije.

Na temelju **opće nadležnosti** postupak protiv fizičke osobe pokreće se pred sudom nadležnim prema mjestu njezina boravišta, a postupak protiv pravne osobe pred sudom nadležnim prema mjestu njezina sjedišta. Ako mjesto boravišta fizičke osobe nije poznato, postupak protiv te osobe može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema njezinu zadnjem poznatom mjestu boravišta.

Ako, u skladu s općim odredbama, predmet nije u nadležnosti estonskog suda ili se nadležnost ne može odrediti, a zakonom ili nekim međunarodnim sporazumom nije predviđeno drukčije, o tom će predmetu odlučivati Pokrajinski sud u Harjuu (*Harju Maakohus*) pod sljedećim uvjetima:

o predmetu se u Republici Estoniji mora odlučivati u skladu s određenim međunarodnim sporazumom

podnositelj zahtjeva državljanin je Republike Estonije ili mu je u Estoniji mjesto boravišta te podnositelj zahtjeva nema nikakve mogućnosti za zaštitu svojih prava u nekoj stranoj državi ili se od podnositelja zahtjeva ne može očekivati da to učini

predmet se u znatnoj mjeri odnosi na Estoniju zbog drugog razloga, a podnositelj zahtjeva nema nikakve mogućnosti za zaštitu svojih prava u nekoj stranoj državi ili se od podnositelja zahtjeva ne može očekivati da to učini.

Pokrajinski sud u Harjuu nadležan je i za odlučivanje o predmetu ako je predmet u nadležnosti estonskog suda, ali nije moguće točno odrediti koji je estonski sud nadležan za taj predmet. To se primjenjuje i kada je utvrđena estonska nadležnost, ali nije točno navedeno koji je sud nadležan.

Na temelju **isključive (obvezne) nadležnosti** pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina pokreću se postupci koji se odnose na sljedeće:

zahtjev koji se odnosi na priznavanje postojanja prava vlasništva, ograničenog stvarnog prava ili drugog tereta na nepokretnoj imovini ili priznavanje nepostojanja takvih prava ili tereta ili zahtjev koji se odnosi na druga prava na nepokretnoj imovini;

utvrđivanje granica ili podjele nepokretne imovine;

zaštita posjeda nepokretne imovine;

zahtjev u odnosu na stvarno pravo koje nastaje na temelju vlasništva nad stanom;

zahtjev koji se odnosi na obvezno izvršenje u pogledu nepokretne imovine;

zahtjev koji proizlazi iz ugovora o najmu ili ugovora o poslovnom najmu koji se odnosi na nepokretnu imovinu ili drugog ugovora za uporabu nepokretne imovine u skladu sa zakonom o obveznim odnosima ili iz valjanosti takvih ugovora.

Postupak povezan sa služnosti, teretom ili pravom prvenstva u odnosu na imovinu pokreće se pred sudom u čijoj se nadležnosti imovina nalazi.

Na temelju isključive (obvezne) nadležnosti postupak za poništenje nepoštenih standardnih uvjeta ili za prekid i povlačenje preporuke uvjeta od strane osobe koja je preporučila primjenu uvjeta pokreće se pred sudom koji je nadležan prema mjestu poslovanja tuženika ili, ako ne postoji, pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta ili sjedišta tuženika. Ako tuženik nema mjesto poslovanja, boravište ili registrirano sjedište u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom pod čijom su se mjesnom nadležnosti primjenjivali standardni uvjeti.

Postupak pravne osobe za ukidanje odluke nekog tijela ili za proglašavanje odluke nevažećom pokreće se pred sudom koji ima isključivu nadležnost u mjestu sjedišta pravne osobe.

Estonski sud može odlučivati o bračnom sporu u sljedećim slučajevima:

barem jedan od bračnih drugova državljanin je Republike Estonije ili je bio državljanin u trenutku sklapanja braka;

oba bračna druga imaju boravište u Estoniji;

jedan bračni drug ima boravište u Estoniji, osim ako presuda očito ne bi bila priznata u državi čiji je državljanin jedan od bračnih drugova.

U slučaju bračnog spora o kojem treba odlučivati estonski sud, postupak se na temelju isključive nadležnosti pokreće pred sudom koji je nadležan prema mjestu zajedničkog boravišta bračnih drugova ili, ako ne postoji, pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta tuženika. Ako tuženik nema boravište u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta zajedničkog maloljetnog djeteta stranaka ili, ako nemaju zajedničko maloljetno dijete, pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta tužitelja.

Ako je utvrđeno skrbništvo nad imovinom odsutne osobe jer je osoba nestala ili ako je osobi određen skrbnik zbog ograničene poslovne sposobnosti ili ako je osobi određena zatvorska kazna, postupak za razvod braka protiv te osobe može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta tužitelja. Estonski sud može odlučivati o predmetu koji se odnosi na utvrđivanje očinstva ako je barem jedna od stranaka državljanin Republike Estonije ili barem jedna od stranaka ima boravište u Estoniji. U slučaju spora radi utvrđivanja očinstva o kojem treba odlučivati estonski sud, postupak se na temelju isključive nadležnosti pokreće pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta djeteta. Ako djetetovo boravište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta tuženika. Ako tuženikovo boravište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta tužitelja. Isto se primjenjuje na predmete povezane s uzdržavanjem.

Na temelju **izborne nadležnosti** postupak koji se odnosi na materijalni zahtjev može se pokrenuti protiv fizičke osobe i pred sudom koji je nadležan prema mjestu njezina privremenog boravišta ako je osoba tamo živjela dulje zbog radnog odnosa ili službe, studija ili drugog takvog razloga. Postupak koji se odnosi na gospodarsku ili profesionalnu djelatnost tuženika isto se tako može pokrenuti pred sudom koji je nadležan prema mjestu poslovanja.

Pravna osoba koja se temelji na članstvu, uključujući poduzeće, ili član, partner ili dioničar tog poduzeća mogu na temelju izborne nadležnosti pokrenuti postupak koji proizlazi iz takvog članstva ili udjela protiv člana, partnera ili dioničara pravne osobe i pred sudom koji je nadležan prema mjestu sjedišta pravne osobe.

Ako osoba ima boravište ili sjedište u stranoj državi, postupak koji se odnosi na materijalni zahtjev protiv te osobe može se na temelju izborne nadležnosti pokrenuti i pred sudom u čijoj se nadležnosti nalazi imovina na koju se odnosi tužbeni zahtjev ili pred sudom u čijoj se nadležnosti nalazi druga imovina te osobe. Ako je imovina unesena u javni registar, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan prema mjestu registra u koji je upisana imovina.

Ako je riječ o tražbini u skladu sa zakonom o obveznim odnosima, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta ili sjedišta dužnika. Ako je tražbina osigurana nekim predmetom, postupak se može pokrenuti i pred sudom koji je nadležan prema mjestu u kojem se nalazi taj predmet.

Postupak za naplatu tražbine osigurane hipotekom ili povezane s teretom na imovini ili neki drugi postupak povodom slične tražbine može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan prema mjestu u kojem se nalazi nepokretna imovina, pod uvjetom da je dužnik vlasnik registrirane nepokretne imovine osigurane hipotekom ili imovine pod teretom.

Postupak protiv vlasnika stana koji proizlazi iz pravnog odnosa povezanog s vlasništvom stana može se na temelju izborne nadležnosti pokrenuti i pred sudom u čijoj se nadležnosti nalazi predmetni stan.

Postupak zbog povrede ugovora ili postupak za proglašenje ugovora ništavim može se na temelju izborne nadležnosti pokrenuti i pred sudom u čijoj bi nadležnosti bila izvršena predmetna ugovorna obveza.

Na temelju izborne nadležnosti potrošač može postupak zbog povrede ugovora ili odnosa iz članaka 35., 46. i 52., članka 208. stavka 4., članaka 379. i 402., članka 635. stavka 4. i članaka 709., 734. i 866. **Zakona o obveznim odnosima** (*võlaõigusseadus*) ili postupak zbog povrede bilo kojeg drugog ugovora sklopljenog s poduzećem koje ima sjedište ili mjesto poslovanja u Estoniji pokrenuti i pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta potrošača.

Navedeno se ne primjenjuje na postupke zbog povrede ugovora o prijevozu.

Ugovaratelj osiguranja, korisnik osiguranja ili druga osoba koja ima pravo od osiguravatelja zahtijevati ispunjenje obveza iz ugovora o osiguranju može na temelju izborne nadležnosti pokrenuti postupak zbog neispunjenja obveza iz ugovora o osiguranju protiv osiguravatelja pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta ili sjedišta te osobe.

U slučaju osiguranja od odgovornosti ili osiguranja zgrade, nepokretne ili pokretne imovine zajedno sa zgradom ili nepokretnom imovinom, postupak protiv osiguravatelja na temelju izborne nadležnosti može se pokrenuti i pred sudom u čijoj je nadležnosti počinjena radnja ili nastupio događaj koji su uzrokovali štetu ili u čijoj je nadležnosti uzrokovana šteta.

Zaposlenik može na temelju izborne nadležnosti pokrenuti postupak zbog povrede ugovora o radu i pred sudom koji je nadležan prema mjestu njegova boravišta ili mjestu rada.

Postupak u kojem se traži naknada štete uzrokovane kaznenim djelom može se na temelju izborne nadležnosti pokrenuti i pred sudom u čijoj je nadležnosti počinjena radnja ili nastupio događaj koji su uzrokovali štetu ili u čijoj je nadležnosti uzrokovana šteta.

Postupak koji se odnosi na uspostavu prava nasljeđivanja, na tražbine nasljednika prema posjedniku ostavine, na tražbine koje proizlaze iz oporuke ili ugovora o nasljeđivanju ili na zahtjev za namirenje nužnog dijela ili podjelu ostavine može se na temelju izborne nadležnosti pokrenuti i pred sudom u čijoj je nadležnosti preminula osoba imala boravište u trenutku svoje smrti. Ako je preminula osoba bila državljanin Republike Estonije, ali u trenutku smrti nije imala boravište u Estoniji, postupak se može pokrenuti i pred sudom u čijoj je nadležnosti preminula osoba imala posljednje boravište u Estoniji. Ako preminula osoba nije imala boravište u Estoniji, postupak se može pokrenuti pred Pokrajinskim sudom u Harjuu.

Postupak protiv nekoliko tuženika može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan prema mjestu boravišta ili sjedišta jednog od tuženika po tužiteljevu izboru. Ako se protiv jednog tuženika može pokrenuti više postupaka na temelju istih okolnosti, svi se postupci mogu pokrenuti pred sudom pred kojim se mogao pokrenuti postupak koji se odnosi na jedan tužbeni zahtjev ili neke od tužbenih zahtjeva koji proizlaze iz iste činjenice.

Protutužba se može podnijeti sudu pred kojim je pokrenut postupak pod uvjetom da se na protutužbu ne primjenjuje isključiva nadležnost. Navedeno se primjenjuje i u slučajevima kada bi se, u skladu s općim odredbama, protutužba trebala podnijeti sudu strane države.

Postupak treće strane s neovisnim zahtjevom može se pokrenuti pred sudom koji odlučuje u glavnom predmetu.

Postupak povezan sa stečajnim postupkom ili stečajnom masom protiv osobe u stečaju, stečajnog upravitelja ili člana stečajnog odbora, uključujući postupak za isključenje imovine iz stečajne mase, može se pokrenuti pred sudom koji je proglasio stečaj. Postupak za prihvatanje tražbine može se pokrenuti i pred sudom koji je proglasio stečaj.

Osoba u stečaju može pokrenuti postupak povezan sa stečajnom masom, uključujući postupak za povrat, pred sudom koji je proglasio stečaj.

Ako se postupak pokreće pred sudom koji nije sud opće nadležnosti tuženika, to se mora opravdati sudu.

Ako bi predmet istodobno mogao biti u nadležnosti nekoliko estonskih sudova, podnositelj zahtjeva ima pravo odabrati sud kojem će podnijeti zahtjev. U tom će slučaju o predmetu odlučivati sud koji je prvi zaprimio zahtjev.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

U Estoniji se nadležnost ne određuje na temelju prirode predmeta ni na temelju njegove vrijednosti.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Osim ako je zakonom predviđeno drukčije, stranke (tužitelj, tuženik, treća strana) mogu u postupku sudjelovati osobno ili ih može zastupati zastupnik s poslovnom sposobnošću u parničnim postupcima. Osobnim sudjelovanjem u predmetu stranka u postupku ne gubi pravo na zastupnika ili savjetnika u tom predmetu.

Poslovna sposobnost u parničnim postupcima znači sposobnost neke osobe da svojim radnjama u parničnim postupcima pred sudom ostvaruje prava i ispunjava obveze. Osoba u dobi od najmanje 18 godina ima punu poslovnu sposobnost. Osobe s ograničenom poslovnom sposobnošću nemaju poslovnu sposobnost ni u parničnim postupcima, osim ako se ograničenje poslovne sposobnosti odrasle osobe ne odnosi na ostvarivanje prava i ispunjavanje obveza u parničnim postupcima. Maloljetna osoba u dobi od najmanje 15 godina ima pravo sudjelovati u postupku uz svojeg pravnog zastupnika.

Ugovorni zastupnik na sudu može biti odvjetnik ili neka druga osoba koja posjeduje barem državno priznatu diplomu magistra prava, jednakovrijednu kvalifikaciju u smislu članka 28. stavka 22. [Zakona o obrazovanju Republike Estonije](#) (*Eesti Vabariigi haridusseadus*) ili odgovarajuću kvalifikaciju neke druge države.

Pravnu osobu na sudu zastupa član njezina upravnog odbora ili tijela koje zamjenjuje upravni odbor (pravni zastupnik), osim ako je zakonom ili statutom te pravne osobe predviđeno zajedničko pravo zastupanja. Član upravnog odbora može vođenje predmeta pred sudom delegirati ugovornom zastupniku.

Postojanje takvog zastupnika ne dovodi u pitanje sudjelovanje pravnog zastupnika, tj. člana upravnog odbora te pravne osobe, u postupku.

Ako se to zahtijeva zakonom, zastupnika osobe imenuje sud.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U zahtjevu se mora navesti naziv suda kojem se taj zahtjev namjerava podnijeti. Zahtjev se može podnijeti i elektroničkim putem na portalu <https://www.e-toimik.ee/> prijavljivanjem u sustav s pomoću osobne iskaznice. Zahtjev se može podnijeti i elektroničkim putem, [odnosno faksom ili slanjem na adresu e-pošte uspostavljenu u tu svrhu](#). Ako se zahtjev podnosi sudu osobno, treba ga uručiti u pisarnici relevantnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Postupci pred sudovima i administrativni poslovi u sudovima provode se na estonskom jeziku. Zahtjev se mora podnijeti na estonskom jeziku i u pisanom obliku. Zahtjev koji se podnosi sudu mora biti potpisan; može se podnijeti i u elektroničkom obliku s digitalnim potpisom putem portala <https://www.e-toimik.ee/> prijavljivanjem s pomoću osobne iskaznice ili se može poslati e-poštom u obliku koji sadržava digitalni potpis. Zahtjev se može poslati faksom ili e-poštom bez digitalnog potpisa samo ako će se potpisani zahtjev podnijeti sudu što je prije moguće.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoji standardni obrazac za takve zahtjeve. U zahtjevu se mora navesti sljedeće:

imena, adrese i podaci za kontakt sudionika u postupku te svih zastupnika
naziv suda

jasno izražen zahtjev tužitelja (predmet tužbe)

činjenične okolnosti koje čine temelj te tužbe (razlog za tužbu)

dokazi kojima se dokazuju okolnosti koje čine razlog za tužbu te posebno upućivanje na činjenice koje tužitelj želi dokazati pojedinačnim dokazom
pristaje li tužitelj na to da se o predmetu odlučuje u pisanom postupku ili želi li da sud održi raspravu o predmetu

vrijednost tužbe, osim kada se tužba odnosi na isplatu određenog novčanog iznosa

popis priloga zahtjevu

potpis ili, za dokument koji se prenosi elektroničkim putem, digitalni potpis sudionika u postupku ili njegova zastupnika.

Ako tužitelj želi da se o tužbi odlučuje u pisanom postupku, tužitelj to mora navesti u tužbi.

Ako tužitelja u postupku zastupa zastupnik, u tužbi se moraju navesti i podaci o tom zastupniku. Ako tužitelj želi pomoć tumača ili prevoditelja tijekom postupka, tužitelj to mora navesti u zahtjevu te, ako je moguće, navesti i podatke o tom tumaču ili prevoditelju.

Ako se postupak pokreće pred sudom koji nije sud opće nadležnosti tuženika, to se mora opravdati sudu.

Osim navedenih informacija, u zahtjevu za razvod braka moraju se navesti imena i datumi rođenja zajedničke maloljetne djece bračnih drugova, osobe koja uzdržava i odgaja tu djecu i osobe s kojom ta djeca žive te prijedlog uređenja roditeljskih prava i odgoja djece nakon razvoda.

Ako je tužitelj ili tuženik pravna osoba upisana u javni registar, zahtjevu se prilaže i preslika kartice registra, izvadak iz registra ili potvrda o upisu u registar, osim ako sud te podatke može samostalno provjeriti u registru. Ostale pravne osobe moraju navesti druge dokaze koji se odnose na postojanje i pravnu sposobnost te pravne osobe.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za razmatranje podneska, žalbe ili zahtjeva naplaćuje se državna pristojba. Iznos državne pristojbe ovisi o vrijednosti predmeta spora (u [Prilogu 1. Zakonu o državnim pristojbama](#) (*riigilõivuseadus*)) ili je utvrđen kao određeni iznos ovisno o vrsti zahtjeva. Državna pristojba ne naplaćuje se za odlučivanje o zahtjevu za pravnu pomoć niti ako se podneseni zahtjev odnosi na naknadu plaća ili potporu za uzdržavanje te u drugim slučajevima predviđenima Zakonom o državnim pristojbama.

Državna pristojba plaća se prije podnošenja zahtjeva za izvršenje neke radnje. Tuženika će se obavijestiti o zahtjevu te će se izvršiti drugi postupci koji proizlaze iz radnje za koju je državna pristojba naplaćena tek nakon plaćanja državne pristojbe. Ako državna pristojba nije u cijelosti plaćena, sud će podnositelju zahtjeva odobriti rok u kojem mora platiti cijeli iznos. Ako državna pristojba nije plaćena do datuma dospijanja, zahtjev se neće uzeti u razmatranje. Ako je iznos državne pristojbe koja je plaćena za tužbeni zahtjev uzet u razmatranje manji od onog propisanog zakonom, sud će zahtijevati plaćanje državne pristojbe u iznosu propisanom zakonom. Ako tužitelj ne plati državnu pristojbu do datuma dospijanja koji je odredio sud, sud neće odlučivati o tužbi u mjeri koja odgovara tužbenom zahtjevu.

Prilikom plaćanja državne pristojbe u nalogu za plaćanje mora se navesti radnja za koju se plaća državna pristojba. Ako državnu pristojbu plaća druga osoba, navodi se i ime te osobe. Ako nakon podnošenja zahtjeva sud zatraži plaćanje dodatne državne pristojbe, referentni broj koji je utvrdio sud mora se navesti i pri plaćanju državne pristojbe putem kreditne institucije.

Plaćanje nužnih i opravdanih troškova ugovornog zastupnika općenito se nalaže stranci protiv koje je donesena presuda. Za dodjelu naknade za troškove ugovornog zastupnika nije potrebno dostaviti dokaze o plaćanju tih troškova; za dobivanje naknade dovoljan je račun izdan za pružanje pravnih usluga.

Plaćanje ugovornog zastupnika prije podjele i utvrđivanja troškova postupka o kojima odlučuje sud nije uređeno Zakonom o parničnom postupku; o tome bi se u ugovoru o pružanju pravnih usluga trebali sporazumjeti pružatelj pravnih usluga i osoba koju će zastupati.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pravna pomoć odobrava se sudioniku u postupku koji je fizička osoba i koji u trenutku podnošenja zahtjeva za pravnu pomoć ima boravište u Republici Estoniji ili drugoj državi članici Europske unije ili je državljanin Republike Estonije ili druge države članice Europske unije. Boravište se utvrđuje na temelju članka 62. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća. Drugim sudionicima u postupku koji su fizičke osobe pravna pomoć odobrava se samo ako to proizlazi iz međunarodnog sporazuma.

Pravna pomoć odobrava se osobi koja je zatraži pod sljedećim uvjetima:

osoba koja zatraži pravnu pomoć ne može platiti troškove postupka zbog svoje financijske situacije ili ih može platiti samo u jednom dijelu ili u obrocima i opravdano se smatra da će ishod namjeravanog postupka biti povoljan.

Pretpostavlja se da će sudjelovanje u postupku biti uspješno ako se u zahtjevu za čije se podnošenje traži pravna pomoć na pravno uvjerljiv način iznose razlozi za podnošenje zahtjeva te navode činjenice koje idu u prilog tome. Pri procjeni uspješnosti sudjelovanja osobe koja traži pravnu pomoć u postupku u obzir se uzima i važnost predmeta za tu osobu.

Fizičkoj osobi neće se dodijeliti pravna pomoć:

ako se pretpostavlja da troškovi postupka nisu dvostruko veći od prosječnog mjesečnog dohotka osobe koja je zatražila pravnu pomoć, izračunano na temelju prosječnog mjesečnog dohotka u posljednja četiri mjeseca prije podnošenja zahtjeva i umanjeno za poreze i obvezne doprinose za osiguranje, iznose propisane za ispunjenje obveze uzdržavanja koja proizlazi iz zakona i razumne troškove kućanstva i prijevoza;

ako osoba koja je zatražila pravnu pomoć može pokriti troškove postupka iz postojeće imovine koja se može prodati bez većih poteškoća i u pogledu koje se zahtjev za plaćanje može podnijeti u skladu sa zakonom.

Kad je riječ o pravnim osobama, samo neprofitne udruge ili zaklade uvrštene na popis neprofitnih udruga ili zaklada koje se koriste poticajima za porez na dohodak ili istovrijedne neprofitne udruge i zaklade koje imaju sjedište u Republici Estoniji ili drugoj državi članici Europske unije imaju pravo podnijeti zahtjev za pravnu pomoć radi ostvarenja svojih ciljeva, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokažu da zahtjev za pravnu pomoć u području zaštite okoliša ili potrošača ili bilo kojeg drugog javnog interesa podnose radi sprječavanja potencijalnog nanošenja štete zakonski zaštićenim pravima velikog broja ljudi te pod uvjetom da se ne može pretpostaviti da troškove mogu podmiriti iz svoje imovine ili da te troškove mogu platiti samo u jednom dijelu ili u obrocima. Pravna pomoć koju druge estonske pravne osobe privatnog prava mogu zatražiti jest potpuno ili djelomično oslobođanje od plaćanja državne pristojbe za žalbu. Ostalim se stranim pravnim osobama pravna pomoć dodjeljuje samo na temelju međunarodnog sporazuma.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Tužba se smatra podnesenom u trenutku kada je zaprimljena na sudu. To se primjenjuje samo ako je tužba tuženiku uručena na neki kasniji datum. Ako sud odbije uzeti zahtjev u razmatranje, sud neće tuženiku uručiti tužbu. Ako je zahtjev u skladu sa zakonskim zahtjevima, sud će donijeti rješenje i uzeti ga u razmatranje. Ako zahtjev nije u skladu sa zahtjevima, sud će tužitelju odobriti rok u kojem ga mora ispraviti. Sud će donijeti rješenje kojim zahtjev uzima u razmatranje ili odbija to učiniti ili odobrava rok za ispravak u razumnom vremenu. Sud će tužitelja obavijestiti o tome da je zahtjev uzet u razmatranje.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud će sudionika obavješćivati o napretku postupka donošenjem upravnih rješenja. Sud će donijeti upravno rješenje u kojem će utvrditi rok za odgovor tuženika i kojim će ga istodobno obavijestiti da je zahtjev uzet u razmatranje.

Posljednji put ažurirano: 11/08/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Irska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Obraćanje sudu često je krajnja mjera ako su drugi pokušaji rješavanja spora bili neuspješni. Druga je mogućnost primjena postupaka alternativnog rješavanja sporova. (Vidjeti informativni listić o „Alternativnom rješavanju sporova“).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka razlikuju se ovisno o predmetu. Pitanje rokova može pojasniti pravni savjetnik ili [ured za informiranje građana](#) o pristupu pravosuđu.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni listić o „[Nadležnosti sudova](#)“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Na nižim je sudovima (tj. regionalnim i okružnim sudovima) tužbu protiv fizičke osobe moguće podnijeti sudu koji je nadležan u mjestu uobičajenog boravišta tuženika ili jednog od tuženika, a tužbu protiv pravne osobe sudu koji je nadležan u mjestu sjedišta te pravne osobe. U većini je ugovornih sporova nadležan sud u okrugu ili regiji gdje je navodno sklopljen ugovor; u postupcima za naknadu štete, gdje je navodno počinjena protupravna radnja; u obiteljskopравnim postupcima, prema adresi boravišta podnositelja zahtjeva te, u sporovima koji se odnose na pravo posjeda ili vlasništvo nad nekretninama, gdje se nalaze objekti ili zemljišta koji su predmet tog postupka.

Za više pojedinosti o sudskoj nadležnosti, vidjeti informativni listić o „[Nadležnosti sudova](#)“.

Na internetskim stranicama [Sudske službe Irske](#) (*Courts Service of Ireland*) dostupne su informacije o ustroju sudova. Sudska služba objavljuje i brošuru *Explaining the Courts* radi informiranja javnosti. Više pojedinosti o sustavu sudova dostupno je i na internetskim stranicama Odbora za informiranje građana (*Citizens Information Board*).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Nadležni sud kojemu se podnosi tužba utvrđuje se prema prirodi (ugovor, naknada štete itd.) i vrijednosti tužbe.

Za više pojedinosti, vidjeti informativni listić o „[Nadležnosti sudova](#)“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Nije uvijek nužno pokretati postupak putem posrednika, o tome odlučujete sami ovisno o složenosti predmeta. Ako se odlučite za posrednika, morate angažirati odvjetnika (*solicitor*). Komora odvjetnika Irske [The Law Society](#) tijelo je koje provodi akreditaciju te regulira profesiju odvjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev se mora podnijeti nadležnom uredu Sudske službe ovisno o iznosu naknade koji potražujete (za više pojedinosti o nadležnom sudu, vidjeti informativni listić o „[Nadležnosti sudova](#)“). Uredi Sudske službe nalaze se diljem Irske, a njihove adrese i radno vrijeme dostupni su na internetskim stranicama [Sudske službe](#).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U Irskoj se zahtjev može podnijeti na engleskom ili irskom jeziku. Zahtjev mora biti na posebnom obrascu koji odgovara jurisdikciji u kojoj podnosite svoju tužbu. Zahtjev se ne može poslati telefaksom ili elektroničkom poštom, morate ga osobno dostaviti nadležnom uredu Sudske službe. Zahtjev se ne može podnijeti usmeno.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postoje posebni obrasci za pokretanje postupaka od kojih je većinu moguće preuzeti s internetskih stranica [Sudske službe](#), a ostali su navedeni u [Sudskom poslovniku](#) (*Court Rules*). U tim se obrascima navode elementi koje je nužno uvrstiti u spis. Iako se od službenika Sudske službe mogu zatražiti

određene ograničene smjernice, ti službenici mogu davati samo postupovne informacije jer im je zabranjeno davati savjete o meritumu tužbe ili preporuke o pokretanju postupka.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi, poznati kao sudske pristojbe, plaćaju se za većinu vrsta zahtjeva. Pristojbe se moraju platiti pri podnošenju zahtjeva u nadležnom uredu Sudske službe. Pojednostoj o različitim naknadama dostupne su na internetskim stranicama [Sudske službe](#). Razlikuje se plaćanje naknade odvjetniku, ako ga imate, pri čemu Sudska služba nije nadležna za to pitanje. Ako ste angažirali odvjetnika, on će vas obavijestiti o iznosu i roku plaćanja naknade.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti informativni listić o „Pravnoj pomoći“.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak je službeno pokrenut kad je ured Sudske službe objavio vašu tužbu. Ovisno o jurisdikciji u kojoj podnosite tužbu, vaša tužba možda neće biti objavljena prije nego što je dostavljena drugoj stranci. Na sudu za sporove male vrijednosti vašu tužbu drugoj stranci šalje tajnik suda. Na drugim ćete sudovima morati sami dostaviti tužbu drugoj stranci ili angažirati posrednika da to učini. To možete saznati u uredu Sudske službe u kojemu ste odlučili podnijeti tužbu. Službenici Sudske službe obavijestit će vas ako niste ispunili sve postupovne zahtjeve za podnošenje tužbe, a o tome je li vaš predmet pravilno izložen odlučuje sudac.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U [Poslovniku](#) svakog suda navode se rokovi, a te informacije možete provjeriti u uredu Sudske službe u kojemu ste podnijeli tužbu.

Posljednji put ažurirano: 12/04/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Grčka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Može biti prikladno upotrijebiti načine alternativnog rješavanja sporova. Vidjeti odgovarajuću temu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Postoje različiti rokovi zastare za pokretanje sudskog postupka ovisno o predmetu. Pojednostoj o roku zastare za pokretanje sudskog postupka može dati pravni savjetnik ili služba za savjetovanje građana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Nadležni sudovi“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti „Nadležni sudovi – Grčka“

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti „Nadležni sudovi – Grčka“

Postupak koji treba slijediti za podnošenje tužbe.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Postupak mora pokrenuti odvjetnik, osim u sljedećim slučajevima: 1. postupci koji se pokreću pred okružnim građanskim sudom (*Irinodikio*), 2. privremene mjere i mjere osiguranja, 3. sprječavanje neposredne opasnosti (članak 94. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) te 4. radni sporovi o kojima odlučuje jednočlani prvostupanjski sud (*Monomelos Protodikio*) ili okružni građanski sud (članak 665. stavak 1. Zakona o parničnom postupku). Stoga je, kao opće pravilo, potrebna prisutnost pravnog zastupnika. Postoje određeni postupci, npr. privremene mjere i mjere osiguranja, sporovi male vrijednosti, radni sporovi itd. u kojima dotična osoba može zastupati samu sebe.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Za pokretanje sudskog postupka mora se podnijeti zahtjev tajništvu nadležnog suda. Za sastavljanje tužbenog zahtjeva potrebno se obratiti odvjetniku, koji će ga podnijeti tajništvu nadležnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

(a) Zahtjev mora biti sastavljen isključivo na grčkom jeziku;

(b) kao opće pravilo, zahtjev se podnosi u pisanom obliku. Može se podnijeti usmeno okružnom građanskom sudu ako u mjestu sjedišta suda nema službeno imenovanih odvjetnika ili lokalnih nalicenciranih pravnih savjetnika (*dikolavoi*). U tom se slučaju sastavlja izvješće (članci 111. i 115. te članak 215. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) i

(c) zahtjev se može podnijeti i elektroničkim putem, pod uvjetom da je potpisan naprednim elektroničkim potpisom (članak 117. stavak 2. i članak 119. stavak 4. Zakona o parničnom postupku; Predsjednička odluka br. 25/2012).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje posebni obrasci za pokretanje postupaka. Spis uključuje tužbeni zahtjev, ako je to potrebno (nije obvezno za okružne građanske sudove i mjere osiguranja), te ako stranka u postupku podnosi pisane dokaze.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se kako slijedi: stranka u postupku trebala bi pokriti odgovarajuće troškove i pristojbe. Stoga bi tužitelj trebao platiti biljege, sudske biljege te naknade za različite fondove (npr. fond za odvjetničke naknade (TN), fond za odvjetničke naknade u Ateni (TPDA) itd.) koje se plaćaju nakon podnošenja tužbe. O tome kada i kako će odvjetnik biti plaćen dogovara se sa strankom u postupku.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, možete, u skladu s uvjetima iz članaka od 194. do 204. Zakona o parničnom postupku (ako bi plaćanje sudskih troškova ugrozilo egzistenciju dotične osobe i članova njezine obitelji). Potrebni su sljedeći dokumenti: 1. potvrda gradonačelnika ili predsjednika zajednice u kojoj tužitelj živi o njegovu profesionalnom, financijskom i obiteljskom statusu te 2. potvrda voditelja poreznog ureda u mjestu u kojem tužitelj živi o tome je li u posljednje tri godine podnio prijavu poreza na dohodak ili drugog izravnog poreza, kao i potvrda točnosti porezne prijave.

Daljnji koraci koje treba poduzeti u vezi s postupkom.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je postupak pokrenut kada je zahtjev za pokretanje postupka podnesen tajništvu suda kojem je upućen te je primjerak zahtjeva dostavljen tuženiku (članak 215. Zakona o parničnom postupku). Sastavljanje i podnošenje izvješća smatra se potvrdom da je postupak pokrenut. Nakon što je zahtjev podnesen nadležnom sudu sastavlja se akt o podnošenju te se utvrđuje datum ročišta kako bi tužitelj bio obaviješten o pojedinostima pokretanja postupka.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Datum prvog ročišta u postupku utvrđuje tajništvo nadležnog suda, a stranka u postupku poziva se na svako daljnje zasjedanje suda ili u vezi sa svakom radnjom koja se poduzima u postupku. Svaka stranka u postupku ima pravo zahtijevati primjenu ubrzanog postupka. Smjernice daje i ovlašteni odvjetnik. Konačno, u odnosu na sva pitanja, na drugostupanjskom sudu, tj. prizivnom sudu obvezna je prisutnost odvjetnika, čak i ako prisutnost pravnog zastupnika nije bila obvezna u tim postupcima (prvo pitanje) pred prethodno navedenim prvostupanjskim sudovima. Naravno, to se odnosi i na postupke koji se pokreću pred grčkim Vrhovnim građanskim i kaznenim sudom (*Arios Pagos*).

Posljednji put ažurirano: 24/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Španjolska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Sporovi se mogu riješiti mirenjem, bez pokretanja sudskog postupka - vidjeti [Mirenje u državama Španjolskoj](#).

Stranke mogu zatražiti mirenje i nakon pokretanja sudskog postupka.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi se razlikuju ovisno o predmetu. Pitanje rokova ili rokova zastare pravno je složeno te je preporučljivo savjetovati se s odvjetnikom ili pravnim centrom koji pruža informacije o pristupu pravosuđu.

Kao opće pravilo i samo kao ogledni primjeri:

rok zastare za dugovanja koja proizlaze iz ugovora iznosi pet godina;

rok zastare za izvanugovornu štetu iznosi godinu dana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Ako ste odlučili riješiti spor u sudskom postupku, trebate se obratiti sudu u ovoj državi članici.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti pravila o nadležnosti na internetskoj stranici [Sud koje države je nadležan?](#)

Na temelju vašeg mjesta boravišta:

 [Adresar pravosudnih tijela \(Directorio Juzgados\)](#)

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti pravila o nadležnosti na internetskoj stranici [Sud koje države je nadležan?](#)

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Kao opće pravilo, za pokretanje sudskog postupka u Španjolskoj trebate angažirati:

pravnog zastupnika (*procurador*) i

odvjetnika koji će vas zastupati na sudu.

Te pravne stručnjake ne trebate angažirati u sljedećim slučajevima:

ako iznos vaše tražbine ne premašuje 2 000 EUR;

ako podnosite zahtjev u okviru posebnog brzog postupka koji se naziva „postupak za platni nalog” (*monitorio*), pod uvjetom da ste dostavili dokumentirane dokaze o dugovanju. U tim slučajevima nema ograničenja u pogledu iznosa tražbine;

ako podnosite zahtjev za poduzimanje žurnih mjera prije početka postupka. To obuhvaća privremene mjere u postupcima poništenja, rastave ili razvoda braka. Mjere su namijenjene rješavanju neodgovornih osobnih i financijskih potreba bračnih drugova i njihove djece ako jedan od bračnih drugova namjerava pokrenuti postupak poništenja, rastave ili razvoda braka (upletanje tih stručnjaka bit će potrebno za svu naknadnu pisanu dokumentaciju i sve naknadne radnje).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjevi i dokumentacija mogu se podnijeti putem interneta:

 [Pristupna točka Uprave za pravosuđe \(Administración de Justicia\)](#)

Zahtjevi i dokumentacija mogu se podnijeti i središnjoj sudskoj pisarnici (*Juzgado Decano*) okruga ili pisarnici mjesno nadležnog suda. Zahtjev će zaprimiti:

sudski službenik odgovoran za središnju sudsku pisarnicu i zajedničke opće službe ili

službenik pisarnice koji je ovlašten djelovati pod nadzorom sudskog službenika.

Sudski službenici i službenici koje oni odrede jedine su osobe koje mogu potvrditi datum i vrijeme podnošenja tužbe, dokumenata kojima se pokreće postupak i svih drugih dokumenata za čije podnošenje postoje obvezni rokovi.

Tužbe u građanskim ili trgovačkim stvarima ne mogu se podnijeti bilo kojem drugom javnom tijelu, uključujući istražni sud.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U načelu se u sudskim postupcima mora upotrebljavati španjolski jezik. U onim autonomnim zajednicama koje imaju vlastiti jezik (Katalonija, Valencija, Balearski otoci, Galicija i Baskija), može se upotrebljavati i taj jezik.

Sve druge osobe koje sudjeluju u postupku mogu se u pisanim dokumentima i usmenom postupku služiti španjolskim ili jezikom autonomne zajednice u kojoj se vodi postupak, što vrijedi za pisane dokumente i usmeni dio postupka. Ako osoba ne razumije jezik autonomne zajednice, sud će imenovati tumača za prevođenje na španjolski jezik. Imenovanje se provodi ako je to propisano zakonom ili na zahtjev osobe koja tvrdi da joj je uskraćeno pravo na pravični postupak. Ako netko drugi osim stranke iznosi dokaze na nekom drugom jeziku jer ne govori španjolski ili jezik autonomne zajednice, za angažiranje tumača bit će odgovorna stranka koja predlaže te dokaze.

Postupak se uvijek pokreće u pisanom obliku u dokumentu koji se naziva „tužba” (*demanda*), ako iznos tužbe nije viši od 2 000 EUR. On mora sadržavati sljedeće informacije:

osobne podatke i adresu tužitelja te, ako su poznati, osobne podatke i adresu druge stranke i

što točno tužitelj zahtijeva od druge stranke.

Osobe koje nisu angažirale pravnog zastupnika mogu odabrati hoće li komunicirati sa sudovima elektroničkim putem, a odabranu metodu mogu promijeniti u bilo kojem trenutku.

 [Pristupna točka Uprave za pravosuđe](#)

Za podnošenje početnog zahtjeva i naknadnih dokumenata koji se odnose na tužbu ili drugih dokumenata svi pravni stručnjaci moraju upotrebljavati elektroničke ili sustave sudova za pohranu podataka na daljinu kako bi se osiguralo da su podnesci autentični te da postoji pouzdana evidencija o tome kada su dokumenti poslani i primljeni u cijelosti, kao i o datumu na koji su poslani i primljeni.

Sljedeće organizacije i pojedinci isto su tako dužni komunicirati sa sudskom službom elektroničkim putem:

pravni subjekti;

udruženja bez pravne osobnosti;

svatko tko obavlja strukovnu djelatnost koja zahtijeva obvezno članstvo u strukovnom tijelu za postupke i poslove koje obavljaju sa sudovima u sklopu svoje strukovne djelatnosti;

javni bilježnici i voditelji registara;

svatko tko zastupa nekoga tko je dužan komunicirati sa sudskom službom elektroničkim putem i

državni službenici u postupcima i poslovima koje obavljaju tijekom izvršavanja svojih dužnosti.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Za podnošenje tužbi čiji iznos nije viši od 2 000 EUR postoje standardni obrasci i ispisani dokumenti, kao i za financijske tražbine podnesene u okviru posebnog postupka koji se naziva „postupak za platni nalog”. U okviru postupka za platni nalog nema ograničenja u pogledu iznosa tražbine, ali morate podnijeti dokumentirane dokaze o dugovanju.

Ti su obrasci (zajedno s priručnicima za korisnike) dostupni na internetu na sljedećim adresama:

 [Usmeni postupak \(Juicio Verbal\) \(za sporove male vrijednosti\)](#);

 [Postupak za platni nalog \(Juicio Monitorio\) \(za posebni postupak\)](#)

Isto su tako dostupni javnosti u središnjoj sudskoj pisarnici i središnjim službama za svaki sudski okrug.

Za tužbe čiji iznos nije viši od 2 000 EUR riječ je o vrlo jednostavnom dokumentu. Sve što treba sadržavati jesu osobni podaci tužitelja, osobni podaci druge stranke, ako su poznati, te točan opis onoga što tužitelj zahtijeva.

Za tužbe čiji je iznos viši od 2 000 EUR dokument je složeniji i mora ga sastaviti odvjetnik jer mora uključivati i opis činjenica u predmetu, pravnu osnovu za tužbu te numerirani popis u kojemu se jasno navode podneseni dokumenti i drugi dokazi.

U oba se slučaja početnom zahtjevu moraju priložiti dokumentirani dokazi kojima se potkrepljuje tužba te sva izvješća vještaka ili drugi dokazi povezani s predmetom. Ti se dokumenti uglavnom ne mogu podnijeti na kasniji datum, osim u vrlo posebnim slučajevima.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Fizičke osobe oslobođene su plaćanja pristojbe.

Pravni subjekti (trgovačka društva, zaklade, udruženja) dužni su platiti pristojbu za podnošenje tužbe građanskim, trgovačkim ili upravnim sudovima te za podnošenje žalbe protiv presude koju su donijeli socijalni sudovi. Na kaznenim se sudovima pristojbe ne plaćaju. Više je informacija dostupno na:

 [Sudske pristojbe \(Tasas judiciales\)](#)

U autonomnoj zajednici Kataloniji pravni subjekti (ali ne fizičke osobe) dužni su platiti pristojbu:

 [Autonomna zajednica Katalonija \(Comunidad Autónoma de Cataluña\)](#) [Pristojba](#)

Ne postoje standardne tarife za odvjetničke usluge. Visina odvjetničke naknade i način plaćanja utvrđuju se uzajamnim dogovorom između odvjetnika i klijenta.

Postoji standardna tarifa za naknade koje naplaćuju pravni zastupnici.

 [Naknade za pravne zastupnike \(Arancel Procuradores\) \(standardna tarifa\)](#)

Pravni stručnjaci uglavnom zahtijevaju plaćanje određenog iznosa za pokriće početnih troškova unaprijed, pri čemu se taj iznos uračunava u ukupnu naknadu. Postupak je podijeljen u faze, a pravni stručnjaci mogu od svojih klijenata zatražiti da plate odgovarajući postotak ukupne naknade na početku svake faze.

Pravni stručnjaci obično ne zahtijevaju plaćanje cijele naknade prije okončanja postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Osobe koje mogu dokazati da ne posjeduju dostatna financijska sredstva za sudski postupak imaju pravo na pravnu pomoć.

 [Pravna pomoć \(Justicia Gratuita\)](#) (Ministarstvo pravosuđa)

Financijsko stanje osobe ocjenjuje se s pomoću indeksa poznatog kao IPREM (*indicador público de renta de efectos múltiples* javni indeks prihoda).

Smatra se da osoba ne posjeduje dostatna financijska sredstva za sudski postupak ako godišnji dohodak njezina kućanstva iz svih izvora nije veći od: dvostruke vrijednosti IPREM-a koji se primjenjuje u trenutku podnošenja zahtjeva za osobe koje nisu dio obiteljske zajednice;

dvije i pol vrijednosti IPREM-a koji se primjenjuje u trenutku podnošenja zahtjeva za osobe koje su dio obiteljske zajednice s manje od četiri člana;

trostruke vrijednosti IPREM-a za osobe koje su dio obiteljske zajednice s najmanje četiri člana.

Godišnji izračun IPREM-a za 2023. iznosi 7 200,00 EUR (dvanaest obroka).

 [IPREM 2023.](#)

Pravo na pravnu pomoć mogu ostvariti i određene neprofitne organizacije.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je postupak službeno pokrenut od datuma na koji je podnesena tužba, odnosno kad je dostavljena uredu sudskog službenika te je, nakon potvrde da je taj sud nadležan za predmet, izdan nalog kojim se tužba uzima u postupak.

O sudskoj odluci o uzimanju tužbe u postupak te o svim naknadnim odlukama bit ćete obaviješteni preko svojeg pravnog zastupnika, ako ga imate. U slučajevima kada nije potreban pravni zastupnik, bit ćete izravno obaviješteni dostavom pošiljke uz potvrdu o primitku na adresu navedenu u tužbi.

Ako tužba sadržava pogrešku zbog koje se ne može uzeti u postupak, sud će odrediti rok u kojem je trebata ispraviti. Ako se pogreška ne može ispraviti, sudski će službenik o tome obavijestiti suca, koji će odlučiti hoće li dopustiti nastavak tužbe.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke će odmah biti obaviještene o svim fazama i događajima u postupku, izravno ili preko njihova pravnog zastupnika, ako ga imaju.

Kao opće pravilo, ne postoji unaprijed utvrđeni raspored postupka, ali postoje rokovi koji se moraju poštovati.

Posljednji put ažurirano: 15/04/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Francuska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi bilo bolje upotrijebiti alternativne načine rješavanja sporova. Vidjeti više o toj [temi](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskih postupaka ovise o vrsti predmeta. Pravni savjetnik ili ured za savjetovanje građana mogu pojasniti pitanja koja se odnose na rokove za pokretanje sudskih postupaka.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „[Sud koje države je nadležan? - Francuska](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti „[Sud koje države je nadležan? - Francuska](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti „[Sud koje države je nadležan? - Francuska](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U nekim slučajevima na sudu vas mora zastupati odvjetnik od početka postupka.

U načelu odvjetnik vas mora zastupati pred sudom kombinirane nadležnosti (*tribunal judiciaire*). Međutim, postoje određene iznimke, na primjer u predmetima koji uključuju ugovore o zakupu poslovnog prostora ili predmetima koji su u nadležnosti vijeća za sporove u vezi sa zaštitom (*juge des contentieux de la protection*).

Pred obiteljskim sudom (*juge aux affaires familiales*) zastupanje po odvjetniku nije obvezno u predmetima prijenosa roditeljske skrbi, postupaka nakon razvoda braka, roditeljske skrbi, utvrđivanja doprinosa za troškove obveza koje proizlaze iz braka i obveza uzdržavanja.

Pred trgovačkim sudom (*tribunal de commerce*), vijećem za izvršenje (*juge de l'exécution*), sudom za maloljetnike (*juge des enfants*), sudom za socijalna pitanja (*tribunal des affaires sociales*), radnim sudom (*conseil des prud'hommes*) ili sudom za poljoprivredna zemljišta (*tribunal paritaire des baux ruraux*) zastupanje po odvjetniku nije obvezno.

Prema francuskom pravu postoje dvije metode upućivanja.

Usluge sudskog izvršitelja moraju se koristiti ako se postupak mora pokrenuti putem poziva. Međutim, usluge sudskog izvršitelja nisu potrebne ako se postupak može pokrenuti *ex parte* ili zajedničkim zahtjevom.

Treba napomenuti da se za zahtjeve za privremene mjere (*référé*s) postupak mora pokrenuti putem poziva.

U predmetima koji se odnose na razvod postupak se pokreće putem poziva ili zajedničkog zahtjeva.

Sucu sa suda za maloljetnike predmet upućuje jedan od roditelja, skrbnik ili sam maloljetnik putem jednostavnog zahtjeva.

Poziv je obavezan za pokretanje postupka pred vijećem za izvršenje, osim u predmetima koji se odnose na postupak izvršenja u vezi s odlukama o protjerivanju.

Pred trgovačkim sudom postupak izdavanja platnog naloga koji se može pokrenuti putem jednostavnog zahtjeva odnosi se na dugove koji proizlaze iz bankovne mjenice (*traite*), trasirane mjenice (*lettre de change*), zadužnice (*billet à ordre*) ili obavijesti o ustupanju potraživanja (*bordereau de cession*). U ostalim se predmetima postupak mora pokrenuti putem poziva.

Pred radnim sudom tužba se može podnijeti zahtjevom, koji se može (ali ne mora) poslati preporučenim pismom.

Stranke se mogu obratiti sudu za poljoprivredno zemljište zahtjevom ili putem sudskog izvršitelja. Stranke se mogu obratiti sudu i putem zajedničkog zahtjeva, odnosno zajedničke tužbe u kojoj podnose svoje zahtjeve sucu. Navedeni zahtjev podnosi se službeniku u sudskoj pisarnici.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijemnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sve zahtjeve za informacije treba dostaviti prijemnom uredu svakog suda. Osim toga, besplatna pravna savjetovanja dostupna su na većini sudova, u centrima za pravnu pomoć (*maisons de justice et du droit*) i gradskim vijećnicama (*mairies*).

Za podnošenje tužbe potrebno je podnijeti zahtjev sudskoj pisarnici.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Francuski je jedini dopušteni jezik. Tumač može pomagati stranci za vrijeme rasprava, ali suci nisu obvezni koristiti se uslugama tumača ako znaju jezik kojim stranka govori.

Zahtjevi se podnose u pisanom obliku.

Prema trenutačnim propisima nije moguće pokrenuti postupak pred građanskim sudom putem telefaksa ili e-pošte.

Od početka 2021. dostupna je internetska usluga upućivanja na portalu za građane uključene u sudske postupke (*Portail du justiciable*). Navedeni portal dostupan je žrtvi kaznenog djela za podnošenje imovinskopravnog zahtjeva nakon primitka obavijesti od suda, vijeću za skrbništvo za provedbu mjera zaštite punoljetnih osoba i obiteljskom sudu za upućivanje predmeta putem zahtjeva u postupcima bez obveznog zastupanja po odvjetniku.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Francuski Centar za registraciju i reviziju obrazaca (CERFA) osigurava obrasce za upućivanje predmeta sudovima putem zahtjeva. Spis mora sadržavati podatke o tužitelju i protivnoj stranci te sve dokumente koji se odnose na predmet, koji se, ovisno o predmetu, moraju dostaviti sudskoj pisarnici u trenutku podnošenja tužbe ili sucu na dan rasprave.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Pristup pravosuđu u prvostupanjskom je postupku besplatan. U pravilu se državi ne plaćaju naknade pri pokretanju postupka, osim onih koje se odnose na trgovačke sudove na kojima postoje fiksne sudske naknade.

Troškovi predstavljaju izdatke nastale vođenjem postupka. To uključuje naknadu troškova svjedocima i vještacima te troškova sudskih izvršitelja i odvjetnika, isključujući pristojbe. Neki se troškovi moraju platiti na početku ili za vrijeme postupka. Na kraju postupka sudac u pravilu nalaže stranci koja je izgubila spor plaćanje troškova, osim ako navedena stranka prima besplatnu pravnu pomoć.

Troškovi odvjetnika podliježu sporazumu o troškovima zastupanja koji odvjetnik sklapa sa svojom strankom. Odvjetnici mogu zatražiti predujam, što je iznos koji stranka plaća na račun odvjetnika unaprijed ili za vrijeme zastupanja.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Ako sredstva podnositelja zahtjeva za pravnu pomoć ne prelaze gornju granicu prihvatljivosti koja se svake godine ponovno procjenjuje, podnositelj zahtjeva može dobiti besplatnu pravnu pomoć (1043 EUR u 2020. za punu pravnu pomoć i do 1564 EUR za djelomičnu pravnu pomoć). Pragovi se mogu mijenjati u skladu s obiteljskom situacijom podnositelja zahtjeva (vidjeti „[Pravna pomoć – Francuska](#)”).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se pokreće:

dostavljanjem preslike poziva sudskoj pisarnici

podnošenjem ili upisom zahtjeva u sudskoj pisarnici.

Podnositelji zahtjeva ne primaju nikakvu potvrdu o valjanosti svoje radnje.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sudska pisarnica može dati podatke o tijeku postupka i datumu koji je određen za raspravu.

Druge poveznice

 [Internetske stranice Ministarstva pravosuđa](#)

Posljednji put ažurirano: 08/03/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Hrvatska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Stranka može spor riješiti na sudu, no postoje i izvansudske metode rješavanja sporova. U Republici Hrvatskoj takve metode uključuju arbitražu, mirenje i sudske postupke u širem smislu u cilju poticanja postizanja nagodbi.

Postupak mirenja u građanskim, trgovačkim, radnim i drugim sporovima o pravima kojima stranke mogu slobodno raspolagati uređen je Zakonom o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11). Mirenje ili medijacija (lat. *mediare* = posredovanje) je svaki postupak, bez obzira na njegov naziv (mirenje, medijacija, posredovanje, conciliacija), u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti svoj spor, odnosno postići međusobno prihvatljiv sporazum koji je u skladu s njihovim potrebama i interesima, uz pomoć treće nepristrane osobe - jednog ili više izmiritelja (posrednik, medijator, conciliator), koji strankama pomažu postići nagodbu, bez ovlasti da im nametnu obavezujuće rješenje. Mirenje se provodi na način o kojem su se stranke sporazumjele, a sam postupak mirenja karakterizira dispozitivnost i stranačka autonomija, dobrovoljnost i konsenzualnost, neformalnost i povjerljivost postupka, procesna ravnoteža stranaka. S druge strane, arbitražu ili izbrano suđenje je suđenje pred arbitražnim sudom bez obzira organizira li ga ili njegovo djelovanje osigurava pravna osoba ili tijelo pravne osobe koje organizira i osigurava djelovanje arbitražnih sudova ili ne. Arbitraža je dobrovoljan, brz, učinkovit, ne javan način rješavanja sporova gdje stranke mogu dogovoriti tko će suditi dođe li do spora, mjestu arbitraže, mjerodavnom materijalnom i procesnom pravu, jeziku ili o jezicima na kojima će se provoditi arbitražu, a odluka arbitražnog suda o biti spora ima snagu pravomoćne sudske presude.

Zakonom o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje u tekstu: ZPP) propisano je da sud može uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge, na ročištu ili izvan ročišta rješenjem uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja ili rješenjem strankama predložiti rješavanje spora u postupku mirenja. Također, sud će tijekom pripremnog ročišta upoznati stranke s mogućnostima da spor riješe sudskom nagodbom ili u postupku mirenja i obrazložiti im te mogućnosti.

U određenim slučajevima (podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske), osoba koja namjerava podnijeti takvu tužbu dužna se je prije podnošenja iste obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Zahtjev za mirno rješenje spora mora sadržavati sve ono što mora sadržavati tužba.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o vrsti i pravnoj prirodi zahtjeva. Tako je primjerice kod sudske zaštite prava iz radnog odnosa propisan rok od petnaest dana u kojem radnik mora podnijeti tužbu nadležnom sudu radi zaštite povrijeđenog prava i to nakon što je radnik podnio poslodavcu zahtjev za zaštitu prava, osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadom štete ili drugog novčanog potraživanja iz radnog odnosa.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Da. U Republici Hrvatskoj, u parničnom postupku, sudovi sude u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom, a sudbenu vlast obavljaju redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Redovni sudovi su općinski sudovi i županijski sudovi. Specijalizirani sudovi su trgovački sudovi, upravni sudovi, prekršajni sudovi, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Najviši sud u Republici Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Zakonom se mogu prema stvarnoj nadležnosti ili za određena pravna područja ustanovljavati i drugi redovni i specijalizirani sudovi.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Opće je pravilo da je za suđenje nadležan sud koji je općemjesno nadležan za tuženika, a to će biti sud na čijem području tuženik ima prebivalište, a ako tuženik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj opće mjesno nadležan je sud na čijem području tuženik ima boravište.

Ako tuženik pored prebivališta ima i boravište u kojem drugom mjestu, a prema okolnostima može se pretpostaviti da će tu dulje vrijeme boraviti, općemjesno je nadležan i sud boravišta tuženika.

Za suđenje u sporovima protiv državljanina Republike Hrvatske koji stalno živi u inozemstvu, kamo je upućen na službu ili na rad od državnog tijela ili pravne osobe, općemjesno je nadležan sud njegova posljednjeg prebivališta u Republici Hrvatskoj.

U sporu s međunarodnim elementom, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje kad je njegova nadležnost izričito određena zakonom ili međunarodnim ugovorom. Ako u zakonu ili međunarodnom ugovoru nema izričite odredbe o nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj za određenu vrstu sporova, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje u toj vrsti sporova i kad njegova nadležnost proizlazi iz odredaba zakona o mjesnoj nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Navedeno ovisi o vrsti spora i odredbama ZPP-a koje reguliraju pitanja stvarne i mjesne nadležnosti.

Vrijednost predmeta spora ne predstavlja poseban kriterij koji bi utjecao na stvarnu i/ili mjesnu nadležnost sudova u Republici Hrvatskoj.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Prema sadašnjem parničnom procesnom uređenju u skladu s odredbama ZPP-a, svaka je stranka – fizička i pravna osoba – ovlaštena slobodno odabrati hoće li se samostalno zastupati u postupku, ili će uzeti punomoćnika, koji je u pravilu iz redova odvjetnika, ako odredbama ZPP-a nije drugačije određeno. S druge strane, značajno ograničenje od načela permisivnosti predstavlja odredba članka 91. ZPP-a kojom je propisano da ako u parnicama o imovinskopравnim zahtjevima vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 kuna, punomoćnici pravnih osoba mogu biti samo osobe koje imaju položen pravosudni ispit.

Također, odredbom članka 91.a ZPP-a propisano je da stranka može podnijeti prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik, a samo iznimno, stranka može sama podnijeti prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju ako ima položeni pravosudni ispit, odnosno za nju može prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ZPP-a ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Parnični postupak pokreće se tužbom pred nadležnim sudom, a tužba se može podnijeti neposredno u prijamnoj pisarnici suda, putem pošte i telegrafski.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Parnični postupak vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma ako za uporabu u pojedinim sudovima nije zakonom uveden koji drugi jezik ili koje drugo pismo.

Stranke i drugi sudionici u postupku upućuju sudu svoje tužbe, žalbe i druge podneske na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Tužba se može podnijeti neposredno u prijamnoj pisarnici suda, putem pošte i telegrafski premda je u praksi najčešće da se podnosi ili neposredno u prijamnoj pisarnici suda ili putem pošte.

Zakonom o parničnom postupku predviđena je mogućnost da se podnesak može podnijeti u elektroničkom obliku. Podnesak u elektroničkom obliku mora biti potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom u skladu s posebnim propisima.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Obrasci se koriste samo kod europskih postupaka za sporove male vrijednosti, a detaljnije o tome vidjeti informativni priručnik pod nazivom „[Sporovi male vrijednosti – Republika Hrvatska](#)“.

Zakonom o parničnom postupku propisano je što tužba treba sadržavati i to: određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a i druge podatke koje mora imati svaki podnesak (članak 106. ZPP-a).

Ono što svaki podnesak, uključujući tužbu mora sadržavati jest: oznaku suda, ime, prebivalište, odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih imaju, osobni identifikacijski broj stranke koja podnosi podnesak, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnositelja.

Stranka, odnosno njezin zastupnik potpisuju podnesak na njegovu kraju.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba da u podnesku navede činjenice na kojima temelji zahtjev i dokaze kad je to potrebno.

Sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva; a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U odnosu na sudske troškove, stranka je obvezna platiti sudske pristojbe koje su regulirane Zakonom o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 118/18; dalje u tekstu: ZSP).

Pristojbe propisane ZSP-om dužna je platiti osoba na čiji se zahtjev ili u čijem se interesu poduzimaju radnje propisane zakonom.

Obveza plaćanja pristojbe, ako ZSP-o, nije drukčije propisano, nastaje:

- za podneske (tužbe, pravne lijekove, prijedloge za ovrhu i dr.) - u trenutku kada se predaju, a za podneske dane na zapisnik - kada je zapisnik dovršen,
- za odgovor na tužbu po pravomoćnom završetku postupka za svaku stranku razmjerno uspjehu u parnici,
- za sudske prijepise - kada se zatraže,
- za sudske odluke - kada se stranci ili njenom zastupniku dostavi prijepis odluke,
- za rješenja o nasljeđivanju - kada postanu pravomoćna,
- u postupku prisilne nagodbe, stečaja i likvidacije - donošenjem odluke o glavnoj diobi ili donošenjem rješenja o odobrenju prisilne nagodbe,
- za ostale radnje - kada se zatraži njihovo poduzimanje ili kada sud započne postupati.

Opće pravilo u vezi snošenja troškova parničnog postupka jest da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna protivnoj stranci i njezinu umješaću nadoknaditi troškove izazvane vođenjem postupka. Umješać na strani stranke koja je izgubila parnicu dužan je naknaditi troškove koje je uzrokovao svojim radnjama.

U odnosu na troškove zastupanja od strane odvjetnika, pitanje nagrade i naknade troškova odvjetnika regulirano je odredbama Zakona o odvjetništvu („Narodne novine“, broj 9/94, 117/08prijevod, 50/09, 75/09 i 18/11, 126/21; dalje u tekstu: ZO).

Odvjetnici imaju pravo na nagradu za svoj rad te na naknadu troškova u svezi s obavljenim radom sukladno tarifi koju utvrđuje i donosi Komora uz suglasnost ministra pravosuđa, a odvjetnici su dužni stranci izdati račun nakon izvršene usluge. U slučaju otkaza ili opoziva punomoći odvjetnik je dužan izdati račun u roku od 30 dana od dana otkaza ili opoziva punomoći.

U imovinsko-pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom ugovoriti nagradu za rad i u razmjeru s uspjehom u postupku odnosno u pravnim radnjama koje će za stranku poduzeti sukladno odvjetničkoj tarifi. Takav ugovor valjan je samo ako je zaključen u pisanom obliku.

Dakle, u imovinsko-pravnim stvarima stranke mogu svoj odnos sa odvjetnikom regulirati i pisanim ugovorom.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Ako je stranci potrebna stručna pravna pomoć za pravni savjet se može obratiti odvjetnicima, koji su u Republici Hrvatskoj na temelju članka 3. ZO-a ovlašteni pružati sve oblike pravne pomoći, a osobito davati pravne savjete, sastavljati tužbe, žalbe, prijedloge, zahtjeve, molbe, izvanredne pravne lijekove i druge podneske te zastupati stranke.

Također, strankama stoji na raspolaganju mogućnost korištenja besplatne pravne pomoći. Naime, odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći („Narodne novine“, broj 143/13 i 98/19) propisana je mogućnost odobravanja besplatne pravne pomoći građanima koji si pravnu pomoć ne mogu osigurati, a pomoć im je potrebna. Informacije o sastavu besplatne pravne pomoći u Republici Hrvatskoj dostupne su na mrežnoj stranici: <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Parnični postupak pokreće se podnošenjem tužbe, a počinje teći dostavom tužbe tuženiku.

Nakon primitka tužbe obavljaju se pripreme za glavnu raspravu.

Te pripreme, između ostalog, obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe te će sud, ako tužba nije razumljiva ili ne sadržava sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti, podnositelju naložiti da podnesak ispravi odnosno dopuni u skladu s danom uputom i u tu svrhu mu vratiti podnesak radi ispravka ili dopune.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke, njihove punomoćnike i zastupnike o stanju predmeta obavještava službenik sudske pisarnice na osnovi podataka iz upisnika i spisa.

Obavijest će se ograničiti na podatke o stadiju postupka i sucima pojedincima, predsjednicima vijeća, članovima vijeća i sudskim savjetnicima kojima je predmet dodijeljen u rad.

Pri davanju obavijesti zabranjeno je davati izjave o pravilnosti pojedinih sudskih radnji, kao i o vjerojatnom ishodu postupka.

Obavijesti se mogu davati telefonom, elektroničkom poštom i u pisanom obliku.

Stranke mogu same putem interneta obaviti uvid u podatke o stadiju postupka i sucima pojedincima, predsjednicima vijeća, članovima vijeća i sudskim savjetnicima kojima je predmet dodijeljen u rad ako je za sudski predmet uspostavljena usluga Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima (usluga e-Predmet).

Rokovi za dolazak na sud i ostale korake koje poduzimaju stranke ili sud propisani su odredbama ZPP-a.

Više o rokovima i vrstama rokova vidjeti informativni paket pod nazivom „[Postupovni rokovi – Republika Hrvatska](#)“.

Posljednji put ažurirano: 06/02/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Italija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U talijanskom je pravnom sustavu zajamčeno da se možete obratiti sudovima kao općem kanalu za zaštitu svojih prava.

Međutim, u nekim ćete slučajevima prvo morati pokušati mirenje, uz pomoć odvjetnika, i samo ako ono ne uspije, možete pokrenuti sudski postupak: to uključuje sporove oko stanovanja, prava vlasništva, podjele imovine, nasljeđivanja, obiteljskih sporazuma, najma ili zakupa, poslovnih zajmova, poslovnog najma, zahtjeva za naknadu štete zbog liječničke greške, klevete u novinama ili ostalim medijima i sporove koji se odnose na osiguranje, bankarstvo i financijske ugovore.

Druga je mogućnost arbitraža kada o sporu odlučuje privatni arbitar kojeg su odredile stranke u sporu. Oko uporabe arbitraže kao alternativnog načina rješavanja sporova moraju se dogovoriti uključene stranke.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Primjenjuju se posebni rokovi ovisno o vrsti zahtjeva. Standardni je rok 10 godina. Međutim, na neke vrste zahtjeva primjenjuju se kraći rokovi (odjeljci 2934. – 2961. Zakona o parničnom postupku).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Kako biste dobili pravomoćnu presudu u sporu, morate se obratiti sudu. Nadležan sud odredit ćete ovisno o vrsti spora i nacionalnim pravilima i pravilima EU-a koja se primjenjuju na nadležnost.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Osnovno je pravilo da je nadležan sud u mjestu prebivališta tuženika. To je pravilo mjesne nadležnosti kojim se utvrđuje ono što se naziva redovni sud za fizičke osobe (*foro generale delle persone fisiche*). Ovisno o vrijednosti spora, ili o posebnom predmetu spora, morat ćete se obratiti posebnom sudu za određeno područje (sucu pojedincu (*giudice di pace*), ili općem sudu (*tribunale*) koji se sastoji od jednog suca ili vijeća sudaca), ili sudu koji ne pripada redovnim sudovima za fizičke osobe (u tom slučaju govori se o obveznoj mjesnoj nadležnosti (*competenza per territorio inderogabile*)).

Vidjeti informativni listić o „Nadležnosti”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Postupci u vezi s pokretnom imovinom u vrijednosti do 5 000 EUR moraju se pokrenuti pred sucem pojedincem (*giudice di pace*). Sudac pojedinac nadležan je i za sporove u vrijednosti do 20 000 EUR ako se odnose na naknadu štete uzrokovane kretanjem vozila i brodova. Sporove koji se odnose na veće iznose rješava opći sud (*tribunale*) u sastavu od jednog suca. Određeni se predmeti bez obzira na vrijednost dodjeljuju sucu pojedincu (odjeljak 7. treći stavak Zakona o parničnom postupku), općem sudu s jednim sucem (odjeljak 409. Zakona o parničnom postupku) ili općem sudu koji se sastoji od vijeća sudaca (odjeljak 50. - *bis* Zakona o parničnom postupku).

Vidjeti informativni listić o „Nadležnosti”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu ćete morati biti zastupani po odvjetniku: obavezno je profesionalno zastupanje (*obbligo di difesa tecnica*). To se pravilo ne primjenjuje na mala potraživanja (potraživanja u iznosu od 1 100 EUR ili manje pred sucem pojedincem) ili ako ste vi ovlašteni odvjetnik (odjeljak 86. Zakona o parničnom postupku).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev mora biti naslovljen na drugu stranku i dostavljen odgovarajućem uredu službenika suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjev može biti usmen samo ako se podnosi sucu pojedincu (odjeljak 316. Zakona o parničnom postupku). U svim ostalim slučajevima mora biti pisan i na talijanskom jeziku. Zahtjev se ne može slati faksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Nema propisanih obrazaca; u zahtjevu moraju biti navedene stranke, sud, predmet i naslov.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Morat ćete platiti državnu pristojbu koja će ovisiti o iznosu potraživanja u trenutku podnošenja zahtjeva (jedinствена pristojba u skladu s Pročišćenim zakonom o sudskim troškovima, Predsjednička uredba br. 115/2002).

Iznos i rok za plaćanje odvjetničkih troškova ovisit će o izravnom dogovoru s odvjetnikom.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Talijanski državljani i strani državljani mogu tražiti pravnu pomoć ako ispunjavaju zahtjeve zakonitog osobnog dohotka (Pročišćeni zakon o sudskim troškovima, Predsjednička uredba br. 115/2002).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Tužba se smatra podnesenom

kada je dostavljena tuženiku u slučaju tužbe protiv druge stranke (*atto di citazione*),

kada je zaprimljena u pisarnici suda, u slučaju tužbe upućene sudu (*ricorso*).

Sud neće razmatrati je li tužba ispravno podnesena do suđenja kada će biti saslušane obje stranke.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Rokovi za dolazak na sud i ostale korake koje poduzimaju stranke ili sud propisani su u Zakonu o parničnom postupku. Svaki sud primjenjuje ta pravila od jednog koraka u postupku do drugog ili utvrđivanjem općeg tijeka postupka (članak 81. - *bis* Uredbe o provedbi Zakona o parničnom postupku).

Povezani prilozi

[pokretanje postupka članci Zakona o parničnom postupku](#) (84 Kb)

Posljednji put ažurirano: 21/07/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Cipar

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Postoje druge mogućnosti, uključujući rješavanje spora izvansudskom nagodbom, arbitražom ili uporabom mehanizma mirenja koji je predviđen u Zakonu o određenim vidovima mirenja u građanskim stvarima 159(I)/2012.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Da, postoje. U skladu sa Zakonom o zastari 66(I)/2012, nije moguće pokrenuti postupak ako je prošlo deset (10) godina od prestanka osnove za tužbeni zahtjev, osim ako je u zakonu predviđeno drugačije, kao što je slučaj u sljedećim slučajevima:

Ako se tužbeni zahtjev odnosi na protupravne radnje, mjenice, čekove, vlastite mjenice itd., nije moguće pokrenuti postupak nakon isteka razdoblja od šest (6) godina od datuma prestanka osnove za zahtjev.

Ako se tužbeni zahtjev odnosi na naknadu za nemar, uznemiravanje ili povredu institucionalne dužnosti, nije moguće pokrenuti postupak nakon isteka razdoblja od tri (3) godine od datuma prestanka osnove za zahtjev. Sud može produžiti taj rok unutar dvije (2) godine od datuma prestanka, ako se zahtjev odnosi na naknadu za tjelesnu povredu i/ili smrt uzrokovane građanskim prekršajem.

Rok zastare za pokretanje postupka koji se odnosi na imovinu ostavitelja, bez obzira na udio u toj imovini, naslijeđe ili valjanost oporuke, ističe osam (8) godina od datuma smrti.

Rok zastare za pokretanje postupka koji se odnosi na hipoteku ili zalog ističe nakon razdoblja od dvanaest (12) godina od datuma prestanka osnove za postupak.

Ako se tužba odnosi na sudsku presudu, postupak nije moguće pokrenuti nakon isteka razdoblja od petnaest (15) godina od datuma donošenja pravomoćne presude.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Ako su osnova za tužbu ili izvršivo pravo nastali u Republici Cipru ili na području koje se smatra državnim područjem Republike Cipra, ili ako je osnova za tužbu takva da nadležnost može imati sud u Republici Cipru, morat ćete postupak pokrenuti u Republici Cipru.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

U slučaju **parničnog spora**, morat ćete postupak pokrenuti pred okružnim sudom u okrugu u kojem:

u potpunosti je ili djelomično nastala osnova za tužbu

tuženik, ili bilo koji od tuženika, živio je ili radio u trenutku pokretanja postupka

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da su sve stranke u predmetu ciparski državljani i osnova za tužbu nastala je u potpunosti ili djelomično unutar područja suverenih vojnih baza ili tuženik (ili bilo koji od tuženika) tamo živi ili radi

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da je osnova za tužbu nastala u potpunosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze uporabom motornog vozila osobe koja je, ili je trebala biti, osigurana u skladu s člankom 3. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

se nalazi na području suverene vojne baze, pod uvjetom da je osnova za tužbu nastala u potpunosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze zbog nesreće zaposlenika ili profesionalne bolesti koja je nastala za vrijeme njegovog/njezinog radnog odnosa u odnosu na odgovornost poslodavca za koju je on /ona bio/bila, ili je trebao/trebala biti osiguran/osigurana u skladu s člankom 4. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

se nalazi imovina koja je predmet postupka u vezi s distribucijom ili prodajom nepokretne imovine ili neke druge stvari koja se odnosi na tu nepokretnu imovinu.

Ako se spor odnosi na **radni spor** koji uključuje zahtjev za naknadu u iznosu koji odgovara iznosu plaća razdoblja do dvije godine, morat ćete pokrenuti postupak pred **sudom za radne sporove** okruga u kojem je spor nastao ili u okrugu u kojem se nalazi uobičajeno boravište ili prebivalište tužitelja/ice. U protivnom ćete se morati obratiti nadležnom okružnom sudu.

U slučaju **spora koji se odnosi na iznajmljenu imovinu** nadležan je sud za nadzor najamnina koji je osnovan u okrugu u kojem se nalazi imovina.

U slučaju **obiteljskog spora** (npr. razvod, imovinski sporovi itd.), postupak ćete morati pokrenuti pred **obiteljskim sudom**, posebno pred obiteljskim sudom okruga u kojem stranke u predmetu žive ili rade, ili, u slučaju spora koji se odnosi na maloljetno dijete, pred obiteljskim sudom u okrugu u kojem živi maloljetno dijete ili tuženik.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Pogledajte odgovor na prethodno pitanje br. 4.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Postupak možete pokrenuti sami. Zakonom nije propisano da osobu mora zastupati odvjetnik ili drugi posrednik (osim u slučaju maloljetnika ili nesposobnih osoba, kako je utvrđeno u mjerodavnom zakonodavstvu).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sudske podneske koji su potrebni za pokretanje postupka (sudski poziv, tužbeni zahtjev itd.) potrebno je podnijeti u pisarnici nadležnog suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjev uvijek mora biti u pisanom obliku, na grčkom jeziku. Svi zahtjevi (ili drugi sudski podnesci) podneseni e-poštom ili faksom **neće** biti prihvaćeni.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Tužbeni zahtjev za pokretanje postupka trebao bi biti sastavljen u skladu s Obrascem 1. Pravila o parničnom postupku u slučaju općeg ovjerenog tužbenog zahtjeva ili u skladu s Obrascem 2. u slučaju posebnog ovjerenog tužbenog zahtjeva.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Da, morat ćete kupiti biljeg. Biljezi se kupuju prilikom registracije podneska za koji se plaća pristojba.

O dogovoru s odvjetnikom ovisit će hoćete li mu morati platiti unaprijed.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, ako se sudski postupci pokreću pred obiteljskim sudom ili u slučaju prekograničnih sporova, tražitelja azila, izbjeglica ili državljana trećih zemalja koji nezakonito borave, ako je odobren zahtjev za pravnu pomoć.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Od trenutka registracije zahtjeva. U slučaju nevažeće ili nepravodobne registracije ili nekog drugog problema povezanog s registracijom zahtjeva, dobit ćete povratnu informaciju od odjela nadležnog za registraciju.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Informacije o rasporedu i dolasku na sud dostavljaju se kasnije.

Posljednji put ažurirano: 07/12/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska

komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Latvija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U Latviji osoba može pokrenuti sudski postupak ili, ako su se stranke dogovorile i sklopile ugovor o arbitraži, postupak na arbitražnom sudu (osim za određene sporove koji se ne mogu rješavati arbitražom).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o određenom predmetu. Objašnjenja o rokovima može vam dati odvjetnik ili javna agencija za informiranje.

U **građanskom pravu** propisani su različiti općeniti rokovi. Na njih mogu utjecati predmet ili okolnosti tužbenog zahtjeva i oni se utvrđuju za svaki predmet zasebno, uzimajući u obzir sljedeće:

Obiteljsko pravo

Postupci u vezi sa zarukama prije braka mogu se pokrenuti u roku od godina dana od raskida zaruka ili kada jedna od stranaka raskine zaruke ili, ako je zaručnica trudna, od datuma rođenja djeteta ako su u tom trenutku zaruke već raskinute ili ih je jedna od stranaka raskinula.

Postupci koji proizlaze iz imovinskopravnih odnosa između bračnih partnera moraju se pokrenuti u roku od godine dana od transakcije koju je ugovorio drugi bračni partner.

Suprug djetetove majke može osporiti pretpostavku očinstva u roku od dvije godine od datuma kada otkrije da dijete nije njegovo. Majka djeteta ima isto pravo osporiti pretpostavku roditeljstva. Dijete može samo osporiti pretpostavku roditeljstva u roku od dvije godine otkad postane punoljetno.

Postupci koji proizlaze iz priznanja roditeljstva moraju se pokrenuti u roku od dvije godine od trenutka kada je stranka postala svjesna okolnosti koje isključuju roditeljstvo ili kada je dijete postalo punoljetno, ako postupak pokreće samo dijete.

Postupci koji proizlaze iz odnosa između skrbnika i maloljetnika moraju se pokrenuti u roku od godine dana otkad je maloljetnik postao punoljetan ili od pojave ostalih okolnosti propisanih zakonom.

Imovinsko pravo

Postupci zbog utjecaja na imovinu ili lišavanja imovine moraju se pokrenuti u roku od godinu dana otkad je stranka postala svjesna utjecaja ili lišavanja.

Postupci protiv osobe koja posjeduje imovinu ili koja ju može steći preskripcijom moraju se pokrenuti u roku od 10 godina od datuma kad je druga stranka postala svjesna posjedovanja.

Postupci koje pokreće novi vlasnik i koji proizlaze iz povećanja koja su rezultat prirodnih postupaka moraju se pokrenuti u roku od dvije godine.

Obvezno pravo

Prava koja proizlaze iz obveznog prava vremenski su ograničena ako ih nositelj ne ostvaruje u zakonom propisanom roku.

Postupci pokrenuti na temelju prava iz obveznih odnosa za koje zakonom nije propisan kraći rok moraju se pokrenuti u roku od 10 godina. Sva takva prava za koja zakonom nije propisan kraći rok istječu ako ih nositelj prava ne ostvari u roku od 10 godina, osim nekih prava koja se ne mogu ograničiti.

Pravo na traženje poništenja kupoprodajnog ugovora zbog pretjeranog gubitka prestaje ako tužbeni zahtjev nije podnesen u roku od godine dana od sklapanja ugovora.

Postupci zbog gubitaka koji su posljedica lijevanja, bacanja ili padanja moraju se pokrenuti u roku od godine dana.

Trgovački predmeti

Postupci koji proizlaze iz trgovinske transakcije moraju se pokrenuti u roku od tri godine, osim ako je zakonom propisan drugi rok zastare.

Postupci koji proizlaze iz ugovora s agencijom za trgovinu moraju se pokrenuti u roku od četiri godine od kraja kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje.

Postupci protiv pojedinog trgovca u vezi s obavljanjem njegovog poslovanja moraju se pokrenuti u roku od tri godine od njegovog brisanja iz registra trgovačkih društava, osim ako se na potraživanje primjenjuje kraći rok zastare.

Postupci zbog zabrane određene članu partnerstva kojom se tom članu onemogućuje sklapanje transakcija u istom području poslovanja ili kojom mu se onemogućuje da postane odgovorni član drugog partnerstva koje posluje u istom području poslovanja bez suglasnosti ostatka članova moraju se pokrenuti u roku od tri mjeseca od dana kada su drugi članovi partnerstva postali svjesni povrede zabrane tržišnog natjecanja, ali najkasnije pet godina od trenutka nastanka povrede.

Postupci protiv člana partnerstva koji proizlaze iz obveza partnerstva moraju se pokrenuti u roku od tri godine od datuma unosa prestanka partnerstva u registar, osim ako se na zahtjev protiv partnerstva primjenjuje kraći rok zastare.

Postupci protiv osnivača trgovačkog društva u vezi s obvezama koje je preuzelo trgovačko društvo prije osnivanja moraju se pokrenuti u roku od tri godine od datuma kada je trgovačko društvo uneseno u registar trgovačkih društava.

Postupci protiv osnivača u vezi s posebnim gubicima nastalim trgovačkom društvu i trećim strankama za vrijeme osnivanja trgovačkog društva moraju se pokrenuti u roku od pet godina od dana kada je trgovačko društvo upisano u registar trgovačkih društava. Taj se rok primjenjuje i na osobe koje su olakšale nastanak takvih gubitaka.

Postupci utemeljeni na pravima protiv trgovačkog društva vjerovnika koji ne može naplatiti potraživanje od trgovačkog društva i obraća se odgovornim osobama u skladu sa zakonom (osnivači, treće stranke itd.) moraju se pokrenuti u roku pet godina od datuma nastanka potraživanja.

Postupci povodom povrede zabrane tržišnog natjecanja koja je određena članovima upravnog odbora trgovačkog društva moraju se pokrenuti u roku od pet godina od datuma povrede.

Postupci zbog gubitaka nastalih trgovačkom društvu za vrijeme reorganizacije, njegovim članovima ili vjerovnicima moraju se pokrenuti u roku od pet godina od datuma reorganizacije.

Postupci protiv špeditera moraju se pokrenuti u roku od tri godine.

Postupci protiv špeditera u vezi s teretom, osim ako je špediter postupao nesavjesno ili je dopustio teški nemar, i postupci protiv voditelja skladišta, osim ako je postupao u nesavjesno ili je dopustio teški nemar, moraju se pokrenuti u roku od godine dana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)” – Latvija.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti informativni članak o „[Nadležnosti sudova](#)” – Latvija.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Tužbeni zahtjev može podnijeti sam tužitelj ili ovlaštena osoba. Zahtjevu mora biti priloženo ovlaštenje. Nije obvezno angažirati odvjetnika ili drugog pravnog savjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti nadležnom prvostupanjskom sudu.

Podnositelj ili ovlaštena osoba moraju podnijeti tužbeni zahtjev u sudsku pisarnicu (*kanceleja*). Zahtjevi se mogu slati i poštom i moraju biti naslovljeni na predmetni sud.

Zahtjeve za vrijeme radnog vremena prihvaća zaposlenik kojeg je imenovao predsjednik suda – obično pomoćnik predsjednika suda ili zaposlenik pisarnice.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U skladu sa [Zakonom o parničnom postupku](#) (*Civilprocesa likums*), stranke moraju uz dokumente na stranom jeziku dostaviti prijevod na službeni jezik, latvijski, ovjeren u skladu s propisanim postupcima. Osoba koja je oslobođena plaćanja sudskih troškova ne mora priložiti prijevod.

Sud može prihvatiti izvođenje određenih radnji u postupku na drugom jeziku ako to zatraži jedna stranka i ostale se stranke slože. Zapisnik sa sastanka i odluke suda sastavljaju se na latvijskom jeziku.

Postupak se pokreće podnošenjem pisanog zahtjeva sudu. Tužbeni zahtjev može podnijeti tužitelj osobno ili osoba koju je on ovlastio i može se slati poštom, ali ne faksom ili e-poštom.

Treba dodati da se dokumenti ovjereni sigurnim elektroničkim potpisom mogu upotrijebiti za podnošenje bilo koje vrste tužbenog zahtjeva, osim ako je zakonom propisan posebni postupak za pokretanje postupka. Elektronički dokumenti ne prihvaćaju se za određene vrste ugovora u vezi s nekretninama, obitelji i nasljeđivanjem i za određene vrste jamstvenih ugovora.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Tužbeni zahtjev mora biti u pisanom obliku. Za većinu tužbenih zahtjeva ne postoji popisani obrazac. Posebni obrasci postoje za sporove male vrijednosti (*maza apmēra prasības*, poglavlje 30.3 Zakona o parničnom postupku); ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga (*saistību piespiedu izpildīšana brīdīnājuma kārtība*, poglavlje 50.1 Zakona); i zahtjeve za privremenu zaštitu od nasilja (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, poglavlje 30.5 Zakona).

Za slučajeve za koje ne postoji propisani obrazac, minimalni podaci i podaci koji moraju biti navedeni u zahtjevu propisani su u Zakonu o parničnom postupku. U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, u zahtjevu mora biti navedeno sljedeće:

naziv suda kojem se podnosi zahtjev;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno boravište ili, ako nije poznato, *de facto* boravište tužitelja; u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište; ako tužitelj pristane na komunikaciju sa sudom elektroničkim putem te ako je na popisu osoba/subjekata iz članka 56.(23) Zakona o parničnom postupku, treba navesti i adresu e-pošte, mjesto registracije u internetskom sustavu za korespondenciju sa sudom i broj registracije. Tužitelj može također navesti drugu adresu za dostavu sudskih pismena;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno boravište i prijavljena dodatna adresa tuženika li zainteresirane stranke, ili, ako nije poznato, *de facto* boravište; u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište. Ako je poznato, treba navesti osobni identifikacijski broj ili matični broj tuženika;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i adresa za dostavu sudskih pismena zastupniku tužitelja, ako postupak pokreće zastupnik, ili u slučaju pravne osobe, naziv, matični broj i sjedište; ako zastupnik tužitelja, s registriranim boravištem ili adresom za korespondenciju u Latviji, pristane na komunikaciju sa sudom elektroničkim putem, treba navesti i adresu e-pošte te, ako su registrirani u internetskom sustavu za korespondenciju sa sudom, broj registracije. Ako zastupnik tužitelja ima registrirano boravište ili adresu za korespondenciju izvan Latvije, treba navesti i njegovu adresu e-pošte ili broj registracije u internetskom sustavu za korespondenciju sa sudom. Ako je zastupnik tužitelja odvjetnik, treba dodati i adresu e-pošte njegova ureda;

ime kreditne institucije i broj računa na koji će se izvršiti plaćanje iznosa koji se potražuju i povrat pravnih troškova;

predmet spora;

iznos potraživanja, ako se potraživanje može procijeniti u novčanim okvirima, uz navođenje načina izračuna iznosa koji se vraća li osporava;

činjenice na kojima tužitelj zasniva svoj zahtjev i dokazi kojima se potvrđuju te činjenice;

zakon na kojem se temelji tužbeni zahtjev;

sve informacije o prethodnim pokušajima mirenja prije pokretanja sudskog postupka;

potraživanja tužitelja;

popis dokumenata priloženih zahtjevu;

datum sastavljanja tužbenog zahtjeva i ostale relevantne informacije. Tužitelj može navesti svoj telefonski broj, ako pristane na komunikaciju sa sudom putem telefona.

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku, za određene vrste postupaka potrebne su dodatne informacije (npr. za razvod) kao i za posebne vrste postupaka (npr. potvrda poništaja usvajanja, zaštita nasljeđa i skrbništvo).

Tužbeni zahtjev mora potpisati tužitelj ili njegov zastupnik ili tužitelj zajedno sa zastupnikom, ako to traži sud, osim ako je zakonom propisano drugačije. Ako će zastupnik nastupati u ime tužitelja, tužbenom zahtjevu mora biti priložena punomoć (*pilnvara*) ili neki drugi dokument kojim se potvrđuje pravo zastupnika da provodi postupak.

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti sudu u broju primjeraka koji odgovara broju tuženika i trećih osoba u predmetu.

U skladu sa zakonodavstvom Europske unije i međunarodnim konvencijama, zahtjev za uzdržavanje podnosi se na obrascu navedenom u relevantnom zakonodavstvu te putem latvijskih središnjih tijela koja su zadužena za suradnju.

Tužbeni zahtjev mora biti popraćen i dokumentima kojima se potvrđuje sljedeće:

sudske pristojbe (*valsts nodevas*) i ostali sudski troškovi plaćeni su u skladu s postupcima propisanim zakonom i u točnim iznosima;

postupalo se u skladu s postupcima za prethodno izvansudsko ispitivanje stvari, ako je takvo ispitivanje propisano zakonom;

činjenice na kojima se temelji potraživanje.

Na [latvijskom pravosudnom portalu](#), u odjeljku *E-Pakalpojumi* („e-usluge”), [E-veidlapas](#) („e-predložci”), nalazi se niz predložaka za dokumente u postupku. Predložci se mogu preuzeti i popuniti te dostaviti u tiskanom obliku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi moraju biti plaćeni prije podnošenja tužbenog zahtjeva (sudska pristojba (*valsts nodeva*), biljeg (*kancelejas nodeva*), i troškovi nastali razmatranjem predmeta (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)). Plaćanje se može obaviti u banci. Kada sud donese odluku u korist jedne strane, naložit će stranci koja nije bila uspješna da plati uspješnoj stranci nastale sudske troškove. Ako je potraživanje djelomično plaćeno, dodjeljuje se razmjerni odnos sudskih troškova. Ako tužitelj prekine postupak ili predmet ostane neriješen, tužitelj mora nadoknaditi troškove tuženika (osim u slučajevima propisanim zakonom kada se zahtjev odnosi na izdavanje potvrde predviđene u Uredbi (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća). U tom slučaju tuženik ne nadoknađuje sudske troškove koje je platio tužitelj, ali ako tužitelj prekine postupak jer je tuženik dobrovoljno platio potraživanje nakon podnošenja tužbenog zahtjeva, sud može, na zahtjev tužitelja, odrediti tuženiku da mora platiti tužiteljeve sudske troškove.

Slično tome, troškovi za rješavanje predmeta (naknade odvjetnicima, troškovi dolaska na sud i troškovi povezani s prikupljanjem dokaza) dodjeljuju se tuženiku u korist tužitelja ako je tužiteljev tužbeni zahtjev dopušten u cijelosti ili djelomično ili ako tužitelj dobrovoljno prekine postupak jer je tuženik

dobrovoljno platio potraživanje nakon podnošenja tužbenog zahtjeva. U slučaju odbacivanja postupka, sud određuje tužitelju da mora tuženiku nadoknaditi troškove obrane.

Pristojbe koje se plaćaju odvjetniku ili pravnom savjetniku utvrđuju se ugovorom između klijenta i odvjetnika ili pravnog savjetnika.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti informativni članak o „[Pravnoj pomoći](#)”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud upisuje dokumente zaprimljene poštom, ili tijekom radnog vremena pisarnice, u upisnik ulaznih pismena na dan primitka. Tužbeni zahtjev smatra se podnesenim na dan primitka. Rok za izvršavanje bilo koje radnje u postupku koju će izvršiti sud istječe u trenutku kada sud prestaje s radom. Ako se tužbeni zahtjev, žalba ili neka druga pošiljka dostave osobi zaduženoj za komunikaciju do 24:00 posljednjeg dana dopuštenog roka, smatra se da su dostavljeni u roku.

Ako tužbeni zahtjev nije ispravno sastavljen ili nedostaje neki od nužnih dokumenata, sudac donosi obrazloženu odluku da ne treba pokrenuti postupak na temelju tužbenog zahtjeva. Primjerak te odluke šalje se tužitelju s rokom za ispravak nedostataka. Taj rok ne može biti kraći od 20 dana počevši od dana slanja odluke. Ako tužitelj ispravi nedostatke u utvrđenom roku, smatra se da je tužbeni zahtjev podnesen na dan kada je zahtjev prvi puta zaprimljen na sudu. Ako tužitelj ne ispravi nedostatke u određenom roku, smatra se da tužbeni zahtjev nikada nije podnesen i vraća se tužitelju. Činjenica da je zahtjev vraćen ne sprječava tužitelja da ga ponovno podnese sudu.

Posebna potvrda da je tužbeni zahtjev ispravno dostavljen: ako je tužbeni zahtjev ispravno sastavljen i priloženi su mu svi nužni dokumenti, sud će u roku od sedam dana od primitka zahtjeva donijeti odluku o prihvatanju tužbenog zahtjeva i pokretanju postupka.

Nakon pokretanja postupka, tužbeni zahtjev i preslike priloženih dokumenata šalju se tuženiku koji u određenom roku mora dostaviti svoja pisana opažanja. Po primitku opažanja, sudac šalje presliku primjedbi tužitelju i zainteresiranim trećim strankama. Sudac može tražiti od tužitelja da dostavi svoje primjedbe na opažanja. Kada zaprimi opažanja ili po isteku roka za dostavu opažanja, sudac određuje datum sudske rasprave. Sudski službenik strankama šalje sudski poziv. Ako se o predmetu odlučuje pisanim postupkom, ne određuje se datum usmene rasprave i strankama se ne šalje sudski poziv.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke u postupku primaju sudski poziv u kojem su navedeni vrijeme i mjesto sudske rasprave ili druge radnje u postupku. Sudski poziv šalje se na prijavljenu adresu boravišta osobe, ali osoba može navesti drugu adresu za dostavu sudskih pismena.

Ako tuženik nema prijavljeno boravište u Latviji i tužitelj iz objektivnih razloga nije uspio utvrditi gdje se nalazi boravište tuženika izvan Latvije, sud, na temelju obrazloženog zahtjeva tužitelja, može upotrijebiti postupke za traženje adrese tuženika predviđene u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju ili u zakonodavstvu Europske unije.

Ako adresu tuženika nije moguće pronaći uporabom postupaka predviđenih u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju ili u zakonodavstvu EU-a, ili se pokaže nemogućim tuženiku poslati dokumente na adresu koju je naveo tužitelj, ili se pokaže nemogućim poslati dokumente tuženiku postupcima koji su predviđeni u zakonodavstvu Europske unije ili postupcima predviđenima u međunarodnim sporazumima koji obvezuju Latviju, ili postupcima predviđenima u Zakonu o parničnom postupku za međunarodnu suradnju u građanskim stvarima, tuženik koji nema prijavljeno boravište u Latviji poziva se na raspravu objavom obavijesti u [službenom listu](#), *Latvijas Vēstnesis*.

Na [latvijском pravosudnom portalu](#), u odjeljku *E-Pakalpojumi* („e-usluge”) i [Tiesvedības gaita](#) („tijek sudskih postupaka”), moguće je pronaći informacije o tijeku sudskog postupka unošenjem broja predmeta ili sudskog poziva.

Posljednji put ažurirano: 05/04/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Litva

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Zakonima Republike Litve predviđen je niz mogućnosti za alternativno rješavanje sporova. U Litvi je 2012. na snagu stupio preinačeni Zakon o trgovačkoj arbitraži (*Komercinio arbitražo įstatymas*). Taj se zakon primjenjuje na arbitražni postupak koji se odvija na državnom području Republike Litve bez obzira na državljanstvo ili nacionalnost stranaka u sporu, bez obzira na to jesu li one fizičke ili pravne osobe ili vodi li se arbitražni postupak pred stalnim arbitražnim tijelom ili na *ad hoc* osnovi. Arbitraža je jednakovrijedna alternativa državnim sudovima. Ona pruža mogućnost brzog i praktičnog rješavanja većine poslovnih sporova koji se umjesto sudu upućuju neovisnim i uglednim privatnim osobama s autoritetom koje su prihvatljive objema strankama. Stranke u arbitraži mogu dogovoriti slobodnija pravila kojima se uređuje arbitražni postupak. Arbitražni sud može zasjedati u bilo kojem mjestu koje odgovara strankama u sporu te slobodno odabrati jezik postupka i oblik odluke itd. Elektronički arbitražni sporazumi priznaju se kao pisani sporazumi.

Zakon o posredovanom mirenju u građanskopravnim sporovima (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*) donesen je 2008. Posredovano mirenje u građanskopravnim sporovima (naziva se i mirenje) postupak je sporazumnog rješavanja sporova u koji je uključena treća nepristrana strana, miritelj. Zakonom je propisano da se mirenje može primijeniti za rješavanje građanskopravnih sporova (tj. sporova u obiteljskim i drugim stvarima) o kojima sud može odlučivati u parničnom postupku. Stranke mogu tu mogućnost iskoristiti za rješavanje svojih sporova prije nego što ih upute sudu (izvansudsko mirenje) i nakon što je sudski postupak započeo (sudsko mirenje). Potrebno je napomenuti da se početkom mirenja obustavlja rok zastare tužbenog zahtjeva. Stoga čak i da sporazumno rješavanje spora ne uspije, stranke zadržavaju svoje pravo da traže pravna sredstva na sudu. Sudsko je mirenje besplatno. Osim toga, ako odlučite svoj spor u građanskim stvarima riješiti sudskim mirenjem, uštedjet ćete znatnu količinu vremena i napora, ali i novca u odnosu na pravni postupak jer će vam, u slučaju da postupak mirenja završi sporazumom, 75 % sudske pristojbe biti vraćeno. U rješavanju sporova sudskim mirenjem povjerljivost je zajamčena, a bilo koja stranka može se povući iz sudskog mirenja bez navođenja razloga.

Izvansudsko rješavanje sporova proizašlih iz potrošačkih ugovora uređeno je Zakonom o zaštiti potrošača (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), koji je stupio na snagu 2007. i sadržava alternativu sudskom postupku, uključujući pravila postupka i institucionalni okvir. Tijela uključena u alternativne načine rješavanja sporova u Litvi jesu Državna služba za zaštitu potrošača (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), Služba za regulaciju u području komunikacija (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) i druga tijela koja postupaju u sporovima u pojedinačnim sektorima (Služba za regulaciju u području komunikacija odlučuje u sporovima u područjima elektroničkih komunikacija te poštanskih i kurirskih usluga, a Banka Litve (*Lietuvos bankas*) postupa u sporovima potrošača s pružateljima finansijskih usluga itd.). Potrošači u postupcima alternativnog rješavanja sporova mogu iskoristiti pravnu pomoć, ali se troškovi te pomoći ne nadoknađuju. Primarna i sekundarna pravna pomoć koju jamči država osigurava se potrošačima koji ispunjuju kriterije utvrđene u zakonodavstvu. Zahtjev podnesen tijelu za alternativno rješavanje sporova u načelu nema suspenzivni učinak na rok zastare. Stoga, s obzirom na relativno duge robove za rješavanje potrošačkih sporova i određene kratke robove zastare za tužbene zahtjeve, postoji ozbiljan rizik od isteka roka zastare.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Opći je rok zastare deset godina.

Litavskim zakonodavstvom utvrđeni su kraći rokovi zastare za određene vrste zahtjeva.

Kraći rok zastare u trajanju od mjesec dana primjenjuje se na zahtjeve proizašle iz rezultata natječajnih postupaka.

Kraći rok zastare u trajanju od tri mjeseca primjenjuje se na zahtjeve za proglašenje odluka tijela pravnih subjekata nevaljanima.

Kraći rok zastare u trajanju od šest mjeseci primjenjuje se na:

zahtjeve koji se odnose na izvršenje neizvršenih obveza (kazna, zakašnjelo plaćanje kamata);

zahtjeve koji se odnose na nedostatke prodanih proizvoda.

Kraći rok zastare u trajanju od šest mjeseci primjenjuje se na zahtjeve proizašle iz odnosa između prijevoznčkih poduzeća i njihovih klijenata s obzirom na pošiljke otpremljene iz Litve, dok se rok zastare u trajanju od jedne godine primjenjuje na pošiljke otpremljene iz inozemstva.

Kraći rok zastare u trajanju od godine dana primjenjuje se na potraživanja od osiguranja.

Kraći rok zastare u trajanju od tri godine primjenjuje se na zahtjeve za naknadu štete, uključujući zahtjeve za naknadu štete prouzročene neprikladnom kvalitetom proizvoda.

Kraći rok zastare u trajanju od pet godina primjenjuje se na potraživanja za kamate i druga periodična plaćanja.

Zahtjevi koji se odnose na neispravno izvršene radove podliježu kraćim rokovima zastare.

Zahtjevi koji proizlaze iz prijevoza tereta, putnika i prtljage podliježu rokovima zastare utvrđenima u zakonodavnim aktima (zakonima) koji se primjenjuju na konkretne načine prijevoza.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Za spor koji se odnosi na ugovorne obveze mjerodavno je pravo koje su sporazumno odabrale uključene stranke. Ako su stranke odabrale pravo Republike Litve, svoje pravne interese mogu braniti pred litavskim sudovima. Takav sporazum stranaka može se utvrditi ugovorom ili u skladu s činjeničnim okolnostima predmeta. Stranke mogu dogovoriti da će pravo određene države biti mjerodavno za cijeli ugovor ili za određeni dio ili dijelove ugovora. Ako stranke odluče da je za ugovor mjerodavno pravo strane države, ta se činjenica ne može upotrijebiti kao osnova za ukidanje bilo kojeg obveznog pravila primjenjivog u Republici Litvi ili bilo kojoj drugoj državi koje se ne može izmijeniti ili ukinuti sporazumom stranaka.

Ako stranke nisu navele koje je pravo mjerodavno za ugovor, primjenjuje se pravo države s kojom je ugovorna obveza u najbližoj vezi. Pretpostavlja se da je ugovorna obveza u najbližoj vezi s državom:

na čijem se državnom području nalazi stalno boravište ili središnja uprava stranke koja je dužna izvršiti temeljnu obvezu ugovora. Ako je obveza u bližoj vezi s pravom države gdje se nalazi poslovna jedinica stranke koja je dužna izvršiti obvezu, primjenjuje se pravo te države;

na čijem se državnom području nalazi nekretnina, ako je predmet ugovora pravo na nekretninu ili pravo na njezinu upotrebu;

na čijem se državnom području u trenutku sklapanja ugovora o prijevozu nalazilo glavno mjesto poslovanja, pod uvjetom da je država glavnog mjesta poslovanja prijevoznika ista kao država u kojoj je teret utovaren, ili u kojoj se nalazi sjedište pošiljatelja ili mjesto otpreme tereta.

Za arbitražne sporazume mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na glavni ugovor. Ako je glavni ugovor nevaljan, primjenjuje se pravo mjesta gdje je arbitražni sporazum sklopljen. Ako se to mjesto ne može utvrditi, primjenjuje se pravo države arbitraže.

Za prava i obveze stranaka koji proizlaze iz štete mjerodavno je, prema odabiru oštećene stranke, pravo države u kojoj je relevantna radnja počinjena ili u kojoj se nalaze bilo koje druge okolnosti koje su prouzročile štetu ili pravo države u kojoj je šteta pretrpljena.

Mjerodavni pravni sustav za bračnu imovinu određuje se na temelju prava države stalnog boravišta bračnih drugova. Ako se mjesta stalnog boravišta bračnih drugova nalaze u različitim državama, mjerodavno je pravo države čiji su oba bračna druga državljani. Ako su bračni drugovi državljani različitih država i nikad nisu imali zajedničko mjesto boravišta, mjerodavno je pravo države u kojoj je sklopljen brak. Mjerodavni pravni sustav za bračnu imovinu određen ugovorom pravo je države koju su bračni drugovi odabrali u ugovoru. U tom slučaju bračni drugovi mogu odabrati pravo države sadašnjeg ili budućeg mjesta stalnog boravišta, pravo države u kojoj je brak sklopljen ili pravo države čiji je jedan od bračnih drugova državljanin. Sporazum bračnih drugova o pravu mjerodavnom za imovinu bit će valjan sve dok je u skladu sa zahtjevima prava odabrane države ili prava države u kojoj je sklopljen.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Pravila o sudskoj nadležnosti utvrđena su u člancima 29. i 30. Zakona o parničnom postupku (*Civilinio proceso kodeksas*). Tužba se podnosi sudu u mjestu boravišta tuženika. Tužba protiv pravnog subjekta podnosi se u mjestu sjedišta pravnog subjekta kako je navedeno u registru pravnih subjekata. Ako je tuženik država ili općina, tužba se podnosi u mjestu sjedišta tijela koje zastupa državu ili općinu.

Tužba protiv tuženika čije mjesto boravišta nije poznato može se podnijeti sudu u mjestu tuženikove imovine ili u mjestu zadnjeg poznatog boravišta. Tužba protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u mjestu tuženikove imovine ili zadnjeg poznatog boravišta u Republici Litvi.

Tužba koja se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta isto se tako može podnijeti sudu u mjestu sjedišta podružnice.

Tužba za dodjelu naknade za uzdržavanje i utvrđivanje očinstva isto se tako može podnijeti u mjestu boravišta tužitelja. Tužba za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u mjestu boravišta tužitelja ili mjestu gdje je šteta pretrpljena. Tužba za naknadu štete na imovini osobe može se podnijeti u mjestu boravišta (sjedišta) tužitelja ili mjestu gdje je šteta nanescena.

Tužba koja se odnosi na sporazum/ugovor kojim se određuje mjesto izvršenja isto se tako može podnijeti sudu u mjestu izvršenja navedenom u tom sporazumu/ugovoru.

Tužba koja se odnosi na postupanje u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom isto se tako može podnijeti sudu u mjestu boravišta (sjedišta) tog skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom.

Tužba koja se odnosi na potrošačke ugovore isto se tako može podnijeti u mjestu boravišta potrošača.

Tužitelj ima pravo odabrati jedan od nekoliko sudova nadležnih za predmet.

Tužbe u pogledu stvarnih prava na nekretnini, upotrebe nekretnine, osim zahtjeva za likvidaciju bračne imovine u predmetima razvoda, te poništenja zapljene nekretnine u nadležnosti su suda u mjestu gdje se nalazi nekretnina ili njezin glavni dio.

Tužbe vjerovnika ostavine podnesene prije nego što su je nasljednici prihvatili i ostavina u nadležnosti su suda u mjestu ostavine ili njezina glavnog dijela.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

U građanskim predmetima sude okružni sudovi u prvom stupnju, osim u predmetima u kojima sude regionalni sudovi ili Regionalni sud u Vilniusu.

Regionalni sudovi kao prvostupanjski sudovi odlučuju u sljedećim građanskim predmetima:

od 4. travnja 2013. o tužbama s tužbenim zahtjevima većima od 150 000 LTL, osim predmeta koji se odnose na obiteljske i radne odnose te predmeta koji se odnose na naknadu nematerijalne štete;

u predmetima koji se odnose na pravne neimovinske odnose u području autorskog prava;

u predmetima koji se odnose na pravne odnose u okviru javnih natječaja;

u predmetima koji se odnose na stečaj ili restrukturiranje, osim predmeta koji se odnose na stečaj fizičkih osoba;

u predmetima u kojima je jedna od stranaka strana država;

u predmetima koji se temelje na zahtjevima u pogledu prisilne prodaje udjela (ulog, kamata);

u predmetima koji se temelje na zahtjevima u pogledu istrage djelatnosti pravnog subjekta;

u predmetima koji se odnose na naknadu materijalne i nematerijalne štete koja proizlazi iz povrede utvrđenih prava pacijenata;

u drugim građanskim predmetima u kojima, u skladu s posebnim zakonima, odlučuju regionalni sudovi kao prvostupajski sudovi.

U sljedećim predmetima kao prvostupajski sud odlučuje isključivo Regionalni sud u Vilniusu:

u predmetima koji se odnose na sporove iz [Zakona o patentima \(Lietuvos Respublikos patentų įstatymas\)](#);

u predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o žigovima (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

u predmetima koji se odnose na usvajanje građanina Litve koji boravi u Republici Litvi na temelju zahtjeva državljana drugih država;

u drugim građanskim predmetima za koje je, u skladu s posebnim zakonima, kao prvostupajski sud isključivo nadležan Regionalni sud u Vilniusu.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Tužba se sudu može podnijeti osobno ili putem zastupnika. Ako osoba sudjeluje u raspravi ne gubi pravo na zastupnika u postupku. Smatra se prikladnim da zastupnik prisustvuje sudskoj raspravi u ime osobe koju zastupa, osim ako sud smatra potrebnim da osoba koju se zastupa bude prisutna.

Osoba mora imati odvjetnika u postupcima navedenima u Zakonu o parničnom postupku i [Građanskom zakoniku \(Civilinis kodeksas\)](#), npr. ako sud odlučuje u predmetu u kojem se osobi oduzima poslovna sposobnost, dotičnu osobu mora zastupati odvjetnik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Osobe koje žele podnijeti dokumente sudu ili od suda dobiti dokumente moraju se obratiti pisarnici suda, čiji će im službenici objasniti postupak za podnošenje, dobivanje ili vraćanje dokumenata. [Točke za kontakt suda](#)

Od pokretanja portala za e-usluge e.teismas.lt 1. srpnja 2013. moguće je podnositi dokumentaciju o predmetu, pratiti postupak, plaćati sudsku pristojbu i dobiti druge usluge [na internetu](#).

Kako bi se zajamčilo ujednačeno postupanje s predmetima, odlukom je utvrđeno da se od 1. siječnja 2014. predmeti koje elektronički obrađuju sudovi nižeg stupnja i koji se šalju žalbenim i kasacijskim sudovima isto tako moraju obrađivati elektronički.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Osobe koje sudjeluju u predmetu moraju dostaviti izvornike postupovnih dokumenata. Osim toga, sud mora primiti dovoljan broj primjeraka postupovnih dokumenata u papirnatom obliku: po jedan primjerak za svaku stranku u postupku (u predmetima s više tuženika ili tužitelja po jedan primjerak za svakog od njih ili, ako je za primanje postupovnih dokumenata koji se odnose na taj predmet imenovan zastupnik ili ovlaštena osoba, samo jedan primjerak za tog zastupnika ili ovlaštenu osobu) te za treće osobe, osim ako se postupovni dokument podnosi elektronički. Svi prilozi postupovnim dokumentima moraju se podnijeti u istom broju primjeraka kao i postupovni dokumenti, osim ako se podnose elektronički ili ako je sud odobrio da se ti prilozi ne dostavljaju strankama zbog njihova velikog broja.

Svi se postupovni dokumenti i njihovi prilozi moraju sudu podnijeti na nacionalnom jeziku. Ako stranke kojima će ti postupovni dokumenti biti upućeni ne govore nacionalni jezik, sud mora primiti prijevode tih dokumenata na jezik koji one razumiju. Ako dostavljene dokumente treba prevesti na strani jezik, stranke moraju dostaviti propisno ovjerene prijevode.

Tužba se može podnijeti elektronički na portalu elektroničkih usluga litavskih sudova <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, kojemu se može pristupiti na internetskim stranicama Nacionalne sudske uprave (*Teismų administracija*): <https://www.teismai.lt/en>.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Elektronički obrazac tužbe može se ispuniti na portalu elektroničkih usluga litavskih sudova <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Svaka tužba podnesena sudu mora biti u skladu s općim zahtjevima koji se primjenjuju na sadržaj postupovnih dokumenata (članak 111. Zakona o parničnom postupku). Postupovni dokumenti moraju se podnijeti sudu u pisanom obliku. Svaki postupovni dokument stranke u postupku mora sadržavati: naziv suda kojemu se taj postupovni dokument podnosi;

status postupka, imena, prezimena, osobne identifikacijske brojeve (ako su poznati) i mjesta boravišta stranaka u postupku; adrese ostalih stranaka u postupku za dostavu postupovnih dokumenata koje su poznate podnositelju zahtjeva; ako je jedna stranka u postupku ili više njih pravna osoba, puni naziv, sjedište i sve adrese ostalih stranaka u postupku za dostavu postupovnih dokumenata koje su poznate podnositelju zahtjeva, oznake, brojeve tekućih računa (ako su poznati) i podatke o kreditnim institucijama (ako su poznati);

način za dostavu postupovnih dokumenata stranci i poštansku adresu za korespondenciju, ako se razlikuje od mjesta boravišta ili sjedišta; prirodu i predmet postupovnog dokumenta;

okolnosti kojima se potkrepljuje predmet postupovnog dokumenta i sve dokaze kojima se potvrđuju te okolnosti;

sve priloge priložene tom podnesenom postupovnom dokumentu;

potpis podnositelja postupovnog dokumenta i datum njegova sastavljanja.

Osoba u postupku koja postupovni dokument temelji na pravilu o tumačenju koje je donio međunarodni sud ili sud strane države mora dostaviti primjerak sudske odluke kojom se to pravilo utvrđuje i propisno ovjereni prijevod te odluke na nacionalni jezik.

Postupovni dokument koji je sudu podnio zastupnik mora sadržavati podatke o tom zastupniku iz prethodnih točaka 2. i 3. te mu se mora priložiti dokument kojim se potvrđuju zastupnikova prava i obveze, pod uvjetom da taj dokument već nije podnesen ili je rok valjanosti punomoći iz spisa istekao.

Osoba koju je ovlastila stranka u postupku koja ne može potpisati postupovni dokument mora ga potpisati u njezino ime i navesti razlog zašto ta stranka sama ne može potpisati podneseni dokument.

U skladu s člankom 135. Zakona o parničnom postupku tužbeni zahtjev mora sadržavati sljedeće informacije:

iznos tužbenog zahtjeva, ako će se vrijednost temeljiti na tužbenom zahtjevu;

okolnosti na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev (činjenična osnova tužbenog zahtjeva);

dokaze kojima se potvrđuju okolnosti koje je iznio tužitelj, mjesta boravišta svjedoka te mjesto gdje se nalaze drugi dokazi;

što tužitelj traži (predmet tužbenog zahtjeva);

tužiteljevo mišljenje o mogućnosti donošenja presude zbog ogluhe u slučaju da se ne podnese odgovor na tužbu ili dokument iz prethodnog postupka;

informacije o tome hoće li se predmet voditi putem odvjetnika. Ako hoće, treba navesti ime, prezime i adresu ureda tog odvjetnika;

tužiteljevo mišljenje o mogućnosti sklapanja ugovora o nagodbi, ako tužitelj želi iznijeti takvo mišljenje.

Tužbenom zahtjevu prilažu se dokumenti ili drugi dokazi na kojima tužitelj temelji svoju tužbu, dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi i svi zahtjevi za izvođenje dokaza koje tužitelj ne može podnijeti, uz navođenje razloga za to.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Tužbenom zahtjevu morate priložiti sve dokumente kojima potkrepljujete svoju tužbu i dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi. Sudska pristojba za nenovčane zahtjeve iznosi 100 LTL. U novčanim sporovima sudska pristojba koju treba platiti postotak je iznosa koji se potražuje, kako je navedeno u posebnim

zakonima: 3 %, a najmanje 50 LTL za tužbene zahtjeve do 100 000 LTL; 3 000 LTL uvećano za 2 % iznosa koji se potražuje za tužbene zahtjeve u iznosu višem od 100 000 LTL i nižem od 300 000 LTL i 7 000 LTL uvećano za 1 % iznosa koji se potražuje za tužbene zahtjeve u iznosu višem od 300 000 LTL. Ukupni iznos sudske pristojbe u novčanim sporovima ne može biti viši od 30 000 LTL.

Posebnim zakonima predviđeni su slučajevi u kojima su tužitelji oslobođeni plaćanja sudske pristojbe. Osim toga, sud ima pravo odobriti djelomično oslobođenje ili odgodu plaćanja pristojbe do donošenja odluke, uzimajući u obzir financijsko stanje dotične osobe. Svaki zahtjev za oslobođenje ili odgodu plaćanja sudske pristojbe mora se obrazložiti i mora mu se priložiti dokaz o lošem financijskom stanju te osobe.

U pisanom postupku sudska pristojba koju treba platiti iznosi polovinu pristojbe koju treba platiti za tužbu, ali ne manje od 20 LTL.

Za pojedinačne žalbe ne plaća se sudska pristojba, osim ako se pojedinačnom žalbom traži primjena privremenih mjera, u kojem se slučaju plaća sudska pristojba od 100 LTL.

Ako se postupovni dokumenti ili prilozi tim dokumentima podnose sudu samo elektronički, pristojba koju treba platiti iznosi 75 % sudske pristojbe koju treba platiti za predmetni postupovni dokument, pri čemu je najmanji iznos pristojbe 10 LTL.

Klijent se o pružanju pravnih usluga mora dogovoriti sa svojim odvjetnikom, odvjetnicima ili strukovnim udruženjem odvjetnika i potpisati ugovor. Stranka za pružene pravne usluge mora platiti ugovorenu naknadu. Stranke mogu slobodno prema vlastitim željama dogovoriti rok plaćanja.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Zakonom o zajamčenoj državnoj pravnoj pomoći (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) jamči se pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći u skladu s utvrđenim mehanizmima.

Primarna pravna pomoć pruža se državljanima Republike Litve i drugih država članica EU-a, osobama koje zakonito borave u Republici Litvi ili drugim državama članicama EU-a te osobama koje imaju pravo na tu pomoć u skladu s međunarodnim sporazumima kojih je Republika Litva stranka. Primarna pomoć mora se pružiti odmah. Ako to nije moguće, bit ćete obaviješteni o tome kad se vaš zahtjev prihvati, a rok je za to najkasnije 5 dana od datuma podnošenja zahtjeva. Općinski službenici i zaposlenici, odvjetnici ili stručnjaci javnih agencija s kojima je općina sklopila ugovor daju osobne savjete o izvansudskom rješavanju vašeg spora, pružaju informacije o pravnom sustavu, zakonima i drugim propisima te pomažu sastaviti ugovor o nagodbi ili ispuniti zahtjev za sekundarnu pomoć. Primarna pravna pomoć može se uskratiti ako je jasno da zahtjev podnositelja nije opravdan, ako je podnositelj već primio opsežne savjete o istom pitanju, ako je jasno da ta osoba može dobiti savjet odvjetnika bez pravne pomoći koju jamči država u skladu sa zakonom ili ako se zahtjev ne odnosi na prava i legitimne interese te osobe, osim u slučajevima zastupanja navedenima u zakonu.

Sekundarnu pravnu pomoć mogu primiti isti primatelji, ali pružanje takve pomoći isto tako ovisi o razini njihova ukupnog dohotka.

Sekundarna pravna pomoć može se pružiti svakoj osobi koja boravi u Republici Litvi i čija imovina i godišnji dohodak ne premašuju razine prihvatljivosti koje je vlada utvrdila za pružanje pravne pomoći. Imovina i dohodak razvrstani u razine I. i II.: za razinu I. država pokriva 100 % troškova sekundarne pravne pomoći, a za razinu II. država pokriva 50 % troškova sekundarne pravne pomoći (preostalih 50 % mora platiti dotična osoba).

Sljedeće osobe imaju pravo primiti besplatnu sekundarnu pravnu pomoć bez obzira na imovinu ili godišnji dohodak: osumnjičeni, optužene osobe ili osuđene osobe u kaznenim predmetima u kojima je sudjelovanje odvjetnika branitelja obvezno; žrtve u predmetima naknade štete prouzročene kaznenim djelom, uključujući predmete u kojima se o pitanju naknade štete odlučuje u kaznenom postupku; primatelji socijalnih naknada; osobe koje primaju potporu stambenih ustanova socijalne skrbi; osobe za koje je potvrđeno da imaju teški stupanj invaliditeta ili da nisu sposobne za rad; osobe koje su dosegle dob za odlazak u mirovinu, a ocijenjeno je da imaju visoku razinu posebnih potreba; skrbnici (sudski skrbnici) tih osoba, ako je pravna pomoć potrebna da bi se predstavljali i štitili prava i interesi osoba u njihovoj skrbi (sudskoj skrbi); osobe koje su dostavile dokaz (nalog o zapljeni imovine itd.) da se zbog objektivnih razloga ne mogu služiti svojom imovinom i financijskim sredstvima te da zbog toga njihova imovina i godišnji dohodak koje bi mogli upotrebljavati kako žele ne premašuju razinu prihvatljivosti koju je vlada utvrdila za pružanje pravne pomoći; osobe koje boluju od teških psihičkih bolesti, ako je riječ o njihovoj prisilnoj hospitalizaciji ili liječenju; skrbnici (sudski skrbnici) tih osoba, ako je pravna pomoć potrebna da bi se predstavljali i štitili prava i interesi te osobe; dužnici, ako je tužbeni zahtjev podnesen s obzirom na njihovo zadnje mjesto boravišta u kojem trenutačno žive; roditelji ili zakonski zastupnici maloljetnika, ako je riječ o odvođenju djeteta; maloljetnici koji nisu u braku ili za koje sud nije proglasio da imaju punu poslovnu sposobnost te koji se sami obrate sudu u slučajevima navedenima u posebnim zakonima; osobe koje traže da ih se proglasi poslovno nesposobnima u predmetima koji se odnose na proglašenje fizičke osobe poslovno nesposobnom; osobe koje žele izvršiti upis rođenja u registar i u drugim slučajevima predviđenima međunarodnim sporazumima čija je Republika Litva stranka.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Sud o dopuštenosti odlučuje donošenjem rješenja. Taj se postupak smatra početkom građanske parnice. Ako postoje bilo kakvi nedostaci, a osoba koja sudjeluje u predmetu ili podnositelj tužbe / postupovnog dokumenta ukloni taj nedostatak u skladu sa zahtjevima i rokovima koje utvrdi sud, smatra se da su ta tužba ili taj dokument podneseni na datum kad su dostavljeni sudu. U suprotnom se smatra da nisu podneseni i na temelju naloga suca vraćaju se podnositelju, zajedno s prilogima, najkasnije u roku od pet radnih dana nakon roka za uklanjanje nedostataka.

Tužitelj ima pravo povući svoju tužbu dok god sud nije poslao primjerak tužbe tuženiku. Tužba se u kasnijoj fazi može povući samo ako je tuženik suglasan i ako se tužba povuče prije nego što prvostupanjski sud donese svoju odluku.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Stranke u postupku obavješćuju se o vremenu i mjestu održavanja sudske rasprave ili pojedinačnih postupovnih mjera slanjem sudske poziva ili obavijesti. Raspored sudaških rasprava dostupan je i na internetu u okviru Informacijskog sustava litvanskih sudova kojemu se može pristupiti na internetskim stranicama Nacionalne sudske uprave. <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Posljednji put ažurirano: 21/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Luksemburg

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Mirenje je alternativni način rješavanja sporova zahvaljujući kojem, u nekim slučajevima, nema potrebe za pokretanjem postupka pred sudom.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudske spora?

Rokovi zastare za pokretanje postupka ovise o pojedinačnom slučaju.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „Sud koje države je nadležan? – Luksemburg”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti „Sud koje države je nadležan? – Luksemburg”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti „[Sud koje države je nadležan? – Luksemburg](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Odgovor na to pitanje ovisi o vrijednosti i predmetu spora.

Osim nekoliko iznimaka predviđenih zakonom, nadležnost se dijeli na sljedeći način:

Za sporove čija je vrijednost manja od 15 000 EUR načelno su nadležni niži sudovi (*juge de paix*). Stranke se pred tim sudovima mogu pojaviti osobno ili ih može zastupati opunomoćenik koji, ako nije odvjetnik, mora dokazati svoju posebnu punomoć (*mandat*).

Za sporove čija je vrijednost veća od 15 000 EUR načelno su nadležni okružni sudovi (*tribunal d'arrondissement*). Pred tim sudovima mora vas zastupati odvjetnik ovlašten za zastupanje na sudu (*avocat à la cour*), osim u slučaju zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu (*actions en référé*), postupaka u trgovačkim stvarima u kojima se stranke mogu pojaviti osobno, ali i imati pomoćnika ili zastupnika, i postupaka pred obiteljskim sudom (*juge aux affaires familiales*), osim ako je riječ o razvodu. Pred žalbenim vas sudom (*Cour d'appel*), koji je dio Vrhovnog suda (*Cour supérieure de justice*), mora zastupati odvjetnik ovlašten za zastupanje na sudu.

Za određene su predmete, bez obzira na to prelazi li njihova vrijednost 15 000 EUR, nadležni niži sudovi, primjerice za sporove između najmodavaca i najamoprimaca te zahtjeve koji se odnose na obvezu uzdržavanja (*pensions alimentaires*), osim onih koji su povezani sa zahtjevom za razvod ili rastavu. Postupak pred nižim sudom obično se pokreće sudskim pozivom (*citation*), koji drugoj stranci dostavlja sudski izvršitelj (*huissier de justice*). Sudski poziv mora ispunjavati određene formalne zahtjeve kako bi se posebice osiguralo poštovanje prava obrane. U određenim slučajevima stranke mogu same pokrenuti postupak, bez uključivanja sudskog izvršitelja, pisanim zahtjevom (*requête*) koji se upućuje nižem sudu (jednostavniji i povoljniji postupak od onog pred okružnim sudom). U svakom slučaju stranke se mogu pojaviti pred sudom osobno ili ih može zastupati opunomoćenik koji, ako nije odvjetnik, mora dokazati svoju posebnu punomoć (*mandat*).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Odgovor na ovo pitanje ovisi o razlikovanjima navedenima u prethodnoj točki.

Za sporove čija je vrijednost manja od 15 000 EUR stranke se mogu obratiti nadležnim nižim sudovima, izravno pisanim zahtjevom (*requête*) ili neizravno sudskim pozivom (*citation*), koji dostavlja sudski izvršitelj. Voditelji pisarnica tih sudova (*greffier en chef*) fizički zaprimaju zahtjeve.

Za sporove čija je vrijednost veća od 15 000 EUR stranke se u načelu moraju obratiti odvjetniku koji će, preko sudskog izvršitelja, u ime svoje stranke suprotnoj stranci dostaviti tužbu (*assignation*). Odvjetnik dostavlja podneske o pokretanju postupka nadležnom okružnom sudu ili Vrhovnom sudu.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Možete se koristiti francuskim, njemačkim ili luksemburškim jezikom, iako se na neke predmete primjenjuju posebni zahtjevi.

Sudski se postupak pokreće pozivom tuženiku (*citation* ili *assignation*), osim u slučajevima kad se sudu može podnijeti redovna tužba (*requête*). Osim u rijetkim iznimkama na nižim sudovima za određene posebne predmete, zahtjevi se moraju podnijeti pisanim putem. Ne prihvaćaju se dokumenti poslani telefaksom ili e-poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Za neke posebne predmete (primjerice zahtjevi za rješenje o uplati nedospjelih plaćanja ili o neplaćenim računima) postoje obrasci koje treba ispuniti. U načelu, sudski pozivi na niže sudove, zahtjevi ili pozivi tuženiku pred okružne sudove i žalbe pred višim sudovima moraju sadržavati određene obvezne podatke i moraju biti sastavljeni na određen način jer će u suprotnom biti proglašeni ništavima. Za to ne postoje gotovi obrasci.

Postoje obrasci za zahtjeve koji se temelje na zakonodavstvu Zajednice. Neki su od primjera zahtjev za europski platni nalog, koji se temelji na Uredbi (EZ) br. 1896/2006, ili zahtjev za europski postupak za sporove male vrijednosti, koji se temelji na Uredbi (EZ) br. 861/2007.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U načelu, sudske se pristojbe plaćaju kad sudski postupak završi. Sud može odrediti stranci koja je izgubila spor da stranci koja je dobila spor nadoknadi troškove (*indemnité de procédure*) ako smatra da bi bilo nepravedno da potonja snosi sve troškove i naknade. Sud može naložiti jednoj ili više stranaka u postupku da uplate jamčevinu ili predujam (polog) (primjerice u slučaju vještačenja koje je zatražio sud).

Kako će stranka isplatiti nagradu odvjetniku ovisi o sporazumu između te dvije osobe. U praksi je uobičajeno odvjetniku isplatiti predujam (polog).

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti „[Pravna pomoć - Luksemburg](#)”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Ako je tužitelj osobno podnio zahtjev sudu, sud će, kad je to zakonom dopušteno, obavijestiti tužitelja o slijedu sudskog postupka.

Kad postupak pokreće odvjetnik u ime svoje stranke, sud ga obavještava o slijedu sudskog postupka kao zakonskog opunomoćenika stranke. Odvjetnik može svojoj stranci proslijediti informacije o vremenskom rasporedu događaja, u mjeri u kojoj su one dostupne ili predviđene.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Pogledajte odgovor na prethodno pitanje.

U pisanim je postupcima rok za pojavljivanje pred sudom uglavnom propisan zakonom, a može ga utvrditi i sud kako bi osobno saslušao stranku ili treću osobu. Rokovi propisani zakonom razlikuju se ovisno o sudu i ovisno o tome živi li tuženik u Luksemburgu ili u inozemstvu. U slučaju usmenih postupaka, tužitelj obično tuženiku javlja točan datum kad se treba pojaviti na sudu.

Druge poveznice

 <http://www.legilux.public.lu/>

Posljednji put ažurirano: 07/03/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Mađarska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Potraživanja zakašnjelih plaćanja mogu se izvršiti i platnim nalogima, dok se određena potraživanja navedena u zakonu mogu izvršiti samo platnim nalogima.

Te izvansudske postupke vode javni bilježnici. Vidjeti temu [Europski platni nalog](#).

U Mađarskoj su dostupni postupci za alternativno rješavanje sporova. Vidjeti temu [Alternativno rješavanje sporova](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Postojanje roka za pokretanje sudskog postupka i oblik roka ovise o predmetu. Na primjer, u slučaju imovinskopravnih zahtjeva nema roka za pokretanje sudskog postupka i ne primjenjuje se zastara. S druge strane, ne postoji rok za pokretanje postupka zbog izvanugovorne štete, ali takve tužbe podliježu općem roku zastare (pet godina) koji sud u postupku uzima u obzir ako se suprotna stranka pozove na taj rok. Za druga potraživanja rokovi za pokretanje sudskog postupka propisani su zakonom.

Stoga se preporučuje da se pitanje rokova razjasni s odvjetnikom, pravnim savjetnikom ili Uredom za savjetovanje građana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Pitanje nadležnosti, odnosno određivanje država članica čiji su sudovi nadležni u raznim vrstama predmeta s inozemnim elementom, uređeno je pravom Europske unije, mjerodavnim međunarodnim konvencijama i odredbama mađarskoga međunarodnog privatnog prava.

Mjerodavno zakonodavstvo EU-a koje se uglavnom primjenjuje u trgovačkim i građanskim stvarima uključuje [Uredbu \(EU\) br. 1215/2012](#) i [novu Konvenciju iz Lugana](#) (objavljenu Odlukom br. 2009/430/EZ), [Uredbu \(EZ\) br. 2201/2003](#) u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću i [Uredbu \(EZ\) br. 4/2009](#) u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja.

Kad se ne primjenjuje ni zakonodavstvo EU-a ni bilateralne ili multilateralne konvencije kojih je Mađarska stranka, nadležnost se određuje na temelju odredaba [Zakona XXVIII. iz 2017. o međunarodnom privatnom pravu](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti temu [Nadležnost – Mađarska](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti temu [Nadležnost – Mađarska](#).

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Sudski postupak može pokrenuti osobno ili preko opunomoćenika svaka osoba

- (a) koja ima pravnu sposobnost u skladu s pravilima građanskog prava
- (b) koja je punoljetna osoba djelomično lišena pravne sposobnosti, ali njezina pravna sposobnost u skladu s pravilima građanskog prava nije ograničena kad je riječ o predmetu i postupovnim radnjama spora ili
- (c) koja je zakonski ovlaštena u skladu s pravilima građanskog prava davati upute o predmetu spora.

Pravni zastupnik postupat će u ime stranke u predmetu

- (a) ako je stranka lišena pravne sposobnosti u predmetu
- (b) ako je pravni zastupnik dodijeljen stranci i ne utječe na njezinu pravnu sposobnost, osim ako stranka pokreće sudski postupak osobno ili preko opunomoćenika ili
- (c) ako stranka nije fizička osoba.

Zastupanje pravnog zastupnika obvezno je u skladu sa [Zakonom CXXX. iz 2016. o Zakonu o parničnom postupku](#) („ZPP”) u sudskom postupku. ZPP-om su predmeti okružnih prvostupanjskih sudova i postupci radnog suda u nadležnosti upravnih i radnih sudova izuzeti od osnovnog pravila obveznoga pravnog zastupanja; u takvim slučajevima pravno zastupanje nije obvezno, osim ako je zakonom propisano drukčije.

ZPP-om je utvrđeno i tko može postupati kao pravni zastupnik. Pravni zastupnici stranaka obično su odvjetnici i odvjetnička društva. Ako je pravno zastupanje obvezno, osoba koja je položila pravosudni ispit može postupati u vlastitom predmetu bez pravnog zastupnika, osim ako je zakonom propisano drukčije.

U predmetima u kojima nije obvezno uključiti pravnog zastupnika zahtjev kojim se postupak pokreće može podnijeti ovlašteni zastupnik (na primjer, odvjetnik) kojeg je imenovala stranka ili njezin pravni zastupnik. Pravila o tome tko može, a tko ne može biti ovlašteni zastupnik utvrđena su ZPP-om.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev se mora podnijeti izravno nadležnom sudu koji će odlučivati o predmetu. ZPP-om se stranci bez pravnog zastupnika u postupku na okružnom sudu ili u postupku radnog spora na upravnom i radnom sudu omogućuje podnošenje zahtjeva usmenim putem tijekom uredovnog vremena i registracija zahtjeva na primjerenom obrascu suda nadležnog za mjesto njezina boravišta, registriranog sjedišta ili mjesta rada, ili suda koji je nadležan za predmet.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Jezik sudskih postupaka jest mađarski. Osim ako je zakonom, obvezujućim pravnim aktom Europske unije ili međunarodnom konvencijom propisano drukčije, zahtjevi naslovljeni na sud moraju se podnijeti na mađarskom jeziku te se zahtjevi i odluke suda dostavljaju na mađarskom. Svaka osoba ima pravo služiti se svojim materinskim jezikom u sudskom postupku, kao i svojim regionalnim jezikom ili jezikom manjine ako je to propisano međunarodnim konvencijama.

Potpisivanjem Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima Mađarska se, s obzirom na hrvatski, njemački, romski, rumunjski, slovački, slovenski i srpski te bakaški jezik, obvezala u okviru postupka omogućiti sljedeće:

da se stranka koja se osobno pojavljuje na sudu služi svojim regionalnim ili manjinskim jezikom bez obveze plaćanja dodatnih troškova za to

da se isprave i dokazi dostave na regionalnom ili manjinskom jeziku, uz pomoć tumača i prevoditelja ako je to potrebno.

Sud dodjeljuje tumača, tumača za znakovni jezik ili prevoditelja ako je to potrebno kako bi se poštovalo pravo stranke da se služi jezikom ili ako je to inače potrebno u skladu s odredbom ZPP-a o upotrebi jezika.

Zahtjev se mora podnijeti sudu na kojem će se postupak pokrenuti. Ako je komunikacija elektroničkim putem obvezna ili odabrana, zahtjev se mora podnijeti elektroničkim putem, na način utvrđen zakonom. Ako se komunikacija provodi u tiskanom obliku, zahtjev se mora dostaviti poštom ili osobno (tijekom uredovnog vremena ureda upravnog tijela ili u bilo koje vrijeme tijekom uredovnog vremena ubacivanjem u sandučić na ulazu suda), ali stranka koja nema pravnog zastupnika u predmetu na okružnom sudu ili u postupku radnog spora na upravnom i radnom sudu može podnijeti zahtjev usmenim putem tijekom uredovnog vremena i registrirati ga s pomoću standardnog obrasca suda nadležnog za mjesto njezina boravišta, registriranog sjedišta ili mjesta rada, ili suda koji je nadležan za predmet.

Zahtjevi se ne mogu podnijeti faksom.

Informacije o mogućnosti podnošenja zahtjeva elektroničkim putem potražite u temi [Automatska obrada](#).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postupak se mora pokrenuti zahtjevom, tj. pisanim podneskom koji sadržava tužbeni zahtjev. Zahtjevi koji se odnose na elemente zahtjeva i dokumente koje je potrebno priložiti zahtjevu detaljno su opisani u ZPP-u.

Stranka koja postupka bez pravnog zastupnika u predmetu na okružnom sudu ili u postupku radnog spora na upravnom i radnom sudu mora podnijeti svoj zahtjev s pomoću obrasca uvedenog u tu svrhu. To uvelike pomaže zahtjevu stranke u postupku bez pravnog zastupnika s obzirom na to da su obvezne informacije koje je potrebno uključiti u zahtjev navedene na obrascu i na obrascu su navedeni prilozi koje treba dostaviti. Obrasci su objavljeni na [središnjim internetskim stranicama sudova](#).

Zahtjev s prilogima podnosi se u jednom primjerku više nego što je stranaka uključenih u postupak kad je riječ o komunikaciji u tiskanom obliku. Ako nekoliko stranaka ima zajedničkog zastupnika (opunomoćenika), zajedno će primiti jedan primjerak.

Informacije o podnošenju zahtjeva elektroničkim putem potražite u temi [Automatska obrada](#).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U parničnom postupku obvezno je plaćanje sudskih pristojbi. Iznos sudskih pristojbi koje se plaćaju u svakom postupku utvrđen je [Zakonom XCIII. o pristojbama iz 1990.](#) Stranka koja pokreće postupak mora platiti pristojbe u trenutku podnošenja zahtjeva, osim ako će se odluka o plaćanju pristojbi donijeti naknadno. U potonjem slučaju pristojbe plaća osoba koju je sud na to obvezao.

Sud na kojem je pokrenut parnični postupak odbit će zahtjev bez izdavanja zahtjeva za dodatne informacije ako podnositelj zahtjeva nije platio iznos postupovnih pristojbi koji je razmjeran iznosu potraživanja navedenog u zahtjevu ili paušalne pristojbe utvrđene zakonom i nije predao zahtjev za pravnu pomoć ili naveo pravnu pomoć koja se temelji na zakonu.

Stranci se može odobriti pravna pomoć kako bi joj se pomoglo da ostvari svoja prava tijekom suđenja.

Osim ako je zakonom propisano drukčije, stranka ima pravo na osobnu pravnu pomoć (*személyes költségmentesség*) i na osobno oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed (*személyes költségfelfegyezési jog*) na zahtjev na temelju svojeg dohotka i financijske situacije, dok se osobno oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi (*személyes illetékmentesség*) na temelju osobnog statusa odobrava po službenoj dužnosti. Stranci se odobrava pravna pomoć za konkretan slučaj (*tárgyi költségkedvezmény*) zbog predmeta spora, dok se smanjenje pristojbi (*mérsékelt illeték*) odobrava po službenoj dužnosti ako dođe do određenih radnji tijekom predmeta.

Oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi osoba koja je obvezna platiti sudske pristojbe izuzima se od plaćanja takvih pristojbi ili se plaćanje primjenjuje u skladu s predmetom pristojbi. U slučaju oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi stranka se izuzima od plaćanja predujma pristojbi i, osim ako zakonom nije propisano drukčije, od plaćanja svih neplaćenih pristojbi. Oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi osoba se ne izuzima od podmirivanja troškova koji nisu plaćeni tijekom postupka izvršenja. U Zakonu o pristojbama navodi se koje pravne osobe mogu biti osobno oslobođene od plaćanja sudskih pristojbi. Te pravne osobe uključuju mađarsku državu, općine, proračunske agencije i crkve.

Ako je oslobođenje od plaćanja odobreno zbog predmeta spora, obje se stranke oslobađaju od podmirivanja troškova neovisno o njihovu dohotku ili financijskoj situaciji. Oslobođenje od plaćanja zbog predmeta spora odobrava se, na primjer, u žalbama protiv rješenja o pravnoj pomoći u protutužbama podnesenim u brakorazvodnim parnicama i u zahtjevima za ispravak, prilagodbu ili dopunu odluka.

Neovisno o njihovu dohotku ili financijskoj situaciji, strankama se odobrava oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed zbog predmeta spora (*tárgyi illetékfelfegyezési jog*), na primjer, u postupcima koji se odnose na zaštitu osoba u skladu s građanskim pravom ili u tužbama koje su podignute zbog štete prouzročene tijekom obavljanja službenih ovlasti. Sve osobe kojima je odobreno takvo oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed zbog predmeta spora izuzete su od plaćanja pristojbi unaprijed. U tom slučaju pristojbe na kraju postupka plaća stranka kojoj sud naloži da to učini.

Stranka je oslobođena plaćanja dijela pristojbi ako joj je odobreno smanjenje pristojbi. Smanjenje pristojbi oblik je pravne pomoći koji se bitno razlikuje od ostatka zbog toga što se odobrava kada tijekom postupka dođe do određenih radnji, bez potrebe za zahtjevom, i ne temelji se na osobnim okolnostima stranke ili predmetu spora.

Korist od neplaćanja pristojbi unaprijed dio je pravne pomoći i oslobođenja od podmirivanja troškova unaprijed. Pravna pomoć može se odobriti i određenim osobama ili s obzirom na predmet spora. Vrste predmeta u kojima se može odobriti pravna pomoć zbog predmeta spora i kriteriji za odobrenje osobne pravne pomoći utvrđeni su zakonom. Primjer slučaja u kojem se oslobođenje od podmirivanja troškova može odobriti zbog predmeta postupci su povezani sa skrbništvom.

Oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed može se odobriti i osobama s obzirom na predmet spora. Strankama se odobrava oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed za konkretan slučaj u, na primjer, postupcima u kojima se utvrđuje očinstvo/majčinstvo ili u postupcima koji se odnose na roditeljsku odgovornost.

U skladu sa [Zakonom o odvjetništvu](#) imenovanje odvjetnika koji će obavljati odvjetničke aktivnosti može se slobodno dogovoriti, osim ako je drukčije propisano Zakonom o odvjetništvu ili Građanskim zakonikom. Stoga stranke mogu slobodno dogovoriti odvjetničke naknade u okviru granica utvrđenih u Zakonu o odvjetništvu. Pravna pomoć uključuje oslobođenje od podmirivanja odvjetničkih naknada ili od plaćanja odvjetničkih naknada unaprijed. Odvjetnika za zastupanje opunomoćuje služba za pravnu pomoć.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Stranci se može odobriti osobna pravna pomoć ili pravna pomoć za konkretan slučaj kako bi joj se pomoglo da ostvari svoja prava tijekom suđenja. Fizička osoba ima pravo na pravnu pomoć na zahtjev na temelju svojeg dohotka i financijske situacije te na pravnu pomoć za konkretan slučaj po službenoj dužnosti zbog predmeta postupka. Ako je stranci odobrena pravna pomoć, oslobađa se od plaćanja sudskih pristojbi unaprijed i od podmirivanja unaprijed svih troškova nastalih tijekom postupka i svih neplaćenih pristojbi, osim ako je zakonom propisano drukčije, te od podmirivanja svih troškova koje plaća država i od plaćanja pologa za troškove postupka.

Kriteriji povezani s dohotkom i financijskim stanjem koje stranka mora ispuniti kako bi joj se odobrila osobna pravna pomoć utvrđeni su zakonom, kao i predmeti u kojima pravna pomoć može biti odobrena zbog predmeta spora.

Građanima Europske unije i osobama koje nisu građani Europske unije, a zakonito borave na državnom području države članice, može se odobriti osobna pravna pomoć i osobno oslobođenje od podmirivanja troškova unaprijed u skladu s uvjetima koji se primjenjuju na mađarske državljane, dok se drugim stranim državljanima prethodno navedeno može odobriti na temelju međunarodnih ugovora.

Pravna pomoć uključuje putne troškove do mjesta rasprave za građane Europske unije i osobe koje nisu građani Europske unije, a zakonito borave na državnom području države članice, ako je prisutnost stranke na raspravi obvezna na temelju zakona.

Ako je zakonom strane države propisano više koristi za mađarsku stranku na stranom sudu od podmirivanja troškova unaprijed za konkretan slučaj, ta povoljnija pravila moraju se primijeniti tijekom rasprave na stranu stranku uključenu u postupak na mađarskom sudu.

Vidjeti i temu [Pravna pomoć](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Općenito je pravilo da se postupak smatra službeno pokrenutim kad zahtjev stigne na sud i kad ga zaprimi sudska pisarnica. Ako se komunikacija provodi elektroničkim putem, u načelu se zahtjev mora smatrati podnesenim kad IT sustav pošalje potvrdu o primitku.

Pitanje o tome kad se zahtjev smatra službeno podnesenim od posebne je važnosti u sporovima u kojima postoji rok za pokretanje sudskog postupka.

Rokovi se razlikuju, kako po razdoblju koje obuhvaćaju, tako i po uvjetima na temelju kojih se zahtjevi smatraju podnesenima na vrijeme.

Kad je riječ o postupovnim rokovima, u ZPP-u se navodi da se posljedice propuštanja roka ne primjenjuju kad se podnesak šalje sudu preporučenom poštom najkasnije na posljednji dan roka. Ako se komunikacija u postupku provodi elektroničkim putem, posljedice propuštanja roka, koji je utvrđen u danima, radnim danima, mjesecima ili godinama, ne primjenjuju se ako je podnesak poslan sudu elektroničkim putem u skladu sa zahtjevima IT-a najkasnije na posljednji dan roka. Međutim, osim ako je zakonom propisano drukčije, to se pravilo ne primjenjuje na izračunavanje zakonskog roka zastare za podnošenje zahtjeva. Zahtjevi se smatraju podnesenima u roku ako pristignu na sud najkasnije posljednji dan roka utvrđenog za podnošenje zahtjeva.

Sud odbija zahtjeve podnesene izvan roka. Sud dostavlja odluku kojom se zahtjev odbija podnositelju zahtjeva i obavješćuje tuženika o poduzetoj mjeri.

Podnositelj zahtjeva može uložiti posebnu žalbu na odluku.

Stoga je preporučljivo savjetovati se s pravnim savjetnikom, odvjetnikom ili Uredom za savjetovanje građana kako bi se razjasnilo kad se zahtjev smatra službeno podnesenim u roku.

Ako stranka bez pravnog zastupnika u postupcima okružnog ili radnog suda na upravnom ili radnom sudu može podnijeti zahtjev usmenim putem tijekom uredovnog vremena na sudu nadležnom za mjesto boravišta, registriranog sjedišta ili mjesta rada stranke ili na sudu nadležnom za predmet, predstavnik suda daje stranci odgovarajuće upute i poziva je da odmah ispravi nedostatke u zahtjevu. U protivnom sud ne obavješćuje stranke o samoj činjenici da je postupak započeo. Kad zaprimi zahtjev, sud provjerava sadržava li on sve elemente propisane zakonom.

Ako je zahtjev prikladan za pokretanje postupka, sud dostavlja zahtjev tuženiku te ga u isto vrijeme poziva da podnese svoju protutužbu u roku od četrdeset pet dana od primitka zahtjeva. Tuženik izlaže obranu podnošenjem protutužbe.

Sud obrađuje pokretanje postupka nakon podnošenja pisane protutužbe protiv zahtjeva na način koji je utvrđen u ZPP-u, ovisno o okolnostima predmeta, i zatim zatvara fazu pokretanja i određuje datum rasprave o meritumu predmeta.

Za informacije o mogućnosti elektroničkog podnošenja zahtjeva i odgovarajućoj potvrdi vidjeti temu [Automatska obrada](#).

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Nakon podnošenja zahtjeva sud postupka kako je opisano u točki 12. Ovisno o okolnostima predmeta, stranka može dobiti dodatne informacije tijekom podnošenja daljnjih pisanih zahtjeva, ako su naloženi, ili tijekom rasprave za pripremu suđenja i rasprave o meritumu predmeta, ovisno o posebnim značajkama samog postupka.

Posljednji put ažurirano: 15/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Malta

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Da, morate ići na sud kako biste pokrenuli sudski postupak na Malti. Odvjetnik ili zakonski opunomoćenik podnosi zahtjev sudu i plaća odgovarajuću pristojbu. Ako se postupak pokreće na višem sudu, osoba koja pokreće postupak mora položiti prisegu.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Ne, sudski postupak može se pokrenuti u bilo kojem trenutku. Međutim, tuženik ima pravo pozvati se na zastaru u bilo kojoj fazi sudskog postupka.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Tužitelj mora biti fizički nazočan u sudnici tijekom rasprava. U njegovoj odsutnosti odvjetnik ili zakonski opunomoćenik nastupa kao njegov predstavnik. Ako stranka u postupku izbiva s Malte, imenuje se opunomoćenik na Malti kako bi se sudski postupak nastavio u odsutnosti spomenute stranke.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Iako Malta ima samo jednu zgradu suda, ona je podijeljena na nekoliko sudova, i to prema vrsti predmeta, vrijednosti predmeta spora i mjestu boravišta tužitelja. Različiti sudovi na Malti navedeni su u nastavku:

- Građanski sud (Obiteljski odjel) [Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja)] – odlučuje o svim zahtjevima koji se odnose na obitelj, kao što su postupci za rastavu, razvod, pitanja uzdržavanja, utvrđivanje očinstva i poništaj braka;
- Magistratski sud (Obiteljski odjel za otok Gozo) [Qorti tal-Magistrati (Għawdex Sezzjoni Familja)] – kao u prethodnoj točki a., ali na ovom se sudu pokreću postupci protiv osoba koje žive na otoku Gozo ili imaju uobičajeno boravište na otoku Gozo;
- Glavni građanski sud (ustavna nadležnost) [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali)] predmeti ustavne prirode;
- Magistratski sud (Malta) [Qorti tal-Magistrati (Malta)] – vodi rasprave i odlučuje isključivo o predmetima građansko-pravne prirode koji se odnose na tužbene zahtjeve čija vrijednost ne premašuje 15 000 EUR, a koji se podnose protiv osoba koje imaju prebivalište ili uobičajeno boravište na nekom dijelu otoka Malte te o svakom drugom sporu kako je propisano malteškim pravom;
- Magistratski sud (niže nadležnosti za otok Gozo) [Qorti tal-Magistrati (Għawdex Inferjuri)] – kao u prethodnoj točki d. Međutim, ovom se sudu obraćaju osobe koje žele pokrenuti postupak protiv osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na otoku Gozo. Ima ovlasti jednake onima Građanskog suda u predmetima iz dobrovoljne sudske nadležnosti;
- Glavni građanski sud [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili] vodi rasprave i odlučuje isključivo o predmetima građansko-pravne prirode koji se odnose na sporove čija vrijednost premašuje 15 000 EUR, kao i o svim predmetima (bez obzira na vrijednost predmeta spora) u kojima se tužbeni zahtjevi odnose na nekretnine ili na prava korištenja, teret na nekretninama ili prava povezana s nekretninama, uključujući sve zahtjeve za deložaciju ili iseljenje iz nekretnine, bilo u gradskom ili ruralnom području, u kojoj stanuju u najmu ili su ušle u posjed osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem unutar granica mjesne nadležnosti toga suda;
- Magistratski sud (više nadležnosti za otok Gozo) (Opći odjel) [Qorti tal-Magistrati (Għawdex) Gurisdizzjoni Superjuri, Sezzjoni Ġenerali]] kao u prethodnoj točki f. Međutim, ovom se sudu obraćaju osobe koje žele pokrenuti postupak protiv osobe koja ima prebivalište ili uobičajeno boravište na otoku Gozo;
- Glavni građanski sud za predmete iz dobrovoljne sudske nadležnosti [Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, Gurisdizzjoni Volontarja] ovaj sud odlučuje o nespornim pitanjima, kao što su otvaranje tajnih oporuka, skrbništvo i posvojenje. Nadalje, ovaj sud potvrđuje ili odobrava sklapanje ugovora. Ovaj sud odobrava i uvođenje odredaba koje nisu dopuštene pravom, osim ako je takvo odobrenje ili dopuštenje prethodno dano.

Osim ovih sudova djeluje i nekoliko specijaliziranih sudova, i to: Sud za sporove male vrijednosti (Tribunal tat-Talbiet iż-Żgħar), koji vodi rasprave i odlučuje o svim sporovima čija vrijednost ne premašuje 5 000 EUR, Sud za upravne sporove (Tribunal ta' Revizzjoni Amministrattiva) i Sud za radne sporove (Tribunal Industrijali). Na Malti djeluje i Centar za arbitražu (Ċentru tal-Arbitraġġ), koji nudi usluge povezane s arbitražom. Malteškim pravom propisano je da su stranke u određenim okolnostima obvezne ići na arbitražu (obvezna arbitraža). Sporovi koji se odnose na imovinu u etažnom vlasništvu i promet motornim vozilima podliježu obveznoj arbitraži.

Svi su ti sudovi redovni prvostupanjski sudovi. Žalbe protiv odluka tih sudova stoga se mogu podnijeti Žalbenom sudu (Qorti tal-Appell). Žalbe protiv odluka Suda za sporove male vrijednosti, Centra za arbitražu ili magistratskih sudova moraju se podnijeti Žalbenom sudu niže nadležnosti (s jednim predsjedavajućim sucem). Žalbe protiv odluka Glavnog građanskog suda moraju se podnijeti Žalbenom sudu više nadležnosti (s tri predsjedavajuća suca). Žalbe protiv odluka Glavnog građanskog suda (ustavne nadležnosti) moraju se podnijeti Ustavnom sudu (Qorti Kostituzzjonali), a žalbe protiv odluka Magistratskog suda (za otok Gozo), kako u njegovoj nižoj, tako i u višoj nadležnosti, uvijek se moraju podnijeti Žalbenom sudu na Malti.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odgovor na 4. pitanje.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Za pokretanje postupka na nižim sudovima potreban je odvjetnik ili zakonski opunomoćenik. Ako se postupak pokreće na višim sudovima, potrebni su i odvjetnik i zakonski opunomoćenik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U pisarnici suda.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjev mora biti sastavljen na malteškom jeziku. Podnosi se pisanim putem i to mora učiniti odvjetnik ili zakonski opunomoćenik osobno.

Zahtjev se može podnijeti i za postupke koji će se voditi na engleskom jeziku ako je jedna od stranaka u postupku stranac.

Na Malti ne postoji mogućnost podnošenja zahtjeva elektroničkom poštom ili telefaksom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Pri pokretanju postupka pred Centrom za arbitražu ili Sudom za sporove male vrijednosti potrebno je ispuniti odgovarajuće obrasce. Međutim, za pokretanje postupka na magistratskim sudovima ili na Glavnom građanskom sudu nije potrebno ispuniti nikakav obrazac. Kad se pokreće postupak na Glavnom građanskom sudu, zahtjev mora sadržavati sljedeće:

(a) izjavu u kojoj se na jasan i nedvosmislen način iznosi predmet spora u odvojenim i rednim brojevima označenim odlomcima kako bi se naglasilo što je predmet spora te iznijele činjenice s kojima je tužitelj osobno bio upoznat;

(b) uzrok spora;

(c) vrijednost spora ili sporova koji se označuju rednim brojevima i

(d) na svakom tužbenom zahtjevu pod prisegom, sljedeća napomena mora biti otisnuta jasnim i čitljivim slovima neposredno ispod zaglavlja suda:

Tko god zaprimi ovaj tužbeni zahtjev podnesen pod prisegom koji se na njega odnosi dužan je dostaviti odgovor pod prisegom u roku od dvadeset (20) dana od datuma njegove dostave, koji se smatra datumom primitka. Ako se pisani odgovor pod prisegom ne dostavi u propisanom roku, Sud je dužan pokrenuti postupak u tom predmetu u skladu sa zakonom.

Stoga je svakome tko dobije zahtjev pod prisegom u interesu da se bez odgađanja savjetuje s odvjetnikom kako bi mogao dostaviti svoj odgovor tijekom trajanja postupka u tom predmetu.

(e) Isprave koje mogu biti potrebne kako bi se potkrijepio predmet spora dostavljaju se zajedno s tužbenim zahtjevom pod prisegom.

(f) Tužbeni zahtjev koji se podnosi uz prisegu potvrđuje se pod prisegom pred upisničarom ili zakonskim opunomoćenikom koji je imenovan kao Povjerenik za prisege u skladu s Pravilnikom o povjerenicima za prisege (poglavlje 79.).

(g) Tužitelj uz izjavu daje i podatke o imenima i prezimenima svjedoka koje namjerava pozvati da svjedoče, navodeći uz svakoga od njih činjenice i dokaze koje namjerava utvrditi na temelju njihova svjedočenja.

(h) Tužbeni zahtjev dostavlja se tuženiku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Da, kada se podnosi zahtjev, potrebno je platiti odgovarajuću pristojbu. Iznos pristojbe mijenja se ovisno o vrsti predmeta i/ili vrijednosti predmeta spora.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, osoba bez sredstava može zatražiti pravnu pomoć. Zahtjev za dobivanje pravne pomoći podnosi se upućivanjem molbe Glavnom građanskom sudu.

Zahtjevi se mogu izjaviti i usmenim putem odvjetniku za pravnu pomoć. Za odobravanje pravne pomoći potrebno je ispuniti nekoliko kriterija. Naime, podnositelj zahtjeva mora položiti prisegu pred upisničarom, a kada se zahtjev izjavljuje usmenim putem, podnositelj mora položiti prisegu pred odvjetnikom za pravnu pomoć:

(a) da vjeruje da ima opravdane razloge za pokretanje ili nastavak postupka, obranu u postupku ili preuzimanje uloge stranke u postupku;

(b) da, isključujući predmet postupka, ne posjeduje nikakvu imovinu neto vrijednosti do 6 988,12 EUR, isključujući predmete koji se nalaze u svakodnevnoj uporabi u domaćinstvu, a koji se smatraju razumno potrebnima tužitelju i njegovoj obitelji, te da njegov godišnji prihod ne premašuje iznos minimalnog osobnog dohotka utvrđenog na državnoj razini za osobe od 18 godina i starije.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Kada je podnesen tužbeni zahtjev, sud određuje kada će se održati ročište. Sud obavještuje tužitelja i tuženika o datumu prvog ročišta (obavijest o ročištu).

Na [internetским stranicama](#) „Sudovi” stranke mogu provjeriti je li u vezi s njihovim predmetom zakazano ročište. Stranke u postupku ne dobivaju nikakvu potvrdu je li zahtjev pravilno podnesen. Međutim, treba napomenuti da upisničar suda ne prihvaća nijedan tužbeni zahtjev koji se podnosi uz prisegu, a koji ne sadržava elemente navedene u odgovoru na 9. pitanje.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Tužitelj dobiva obavijest o ročištu. Na svakom se ročištu utvrđuje datum sljedećeg ročišta. Informacije o predmetu mogu se dobiti na [internetским stranicama](#) „Sudovi”.

Posljednji put ažurirano: 05/03/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Nizozemska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ne, za rješavanje vašeg spora ne morate se uvijek obratiti sudu. U nekim se slučajevima mogu upotrijebiti alternativni oblici rješavanja sporova, poput mirenja i arbitraže.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Da, vrlo često postoji, ali rokovi za pokretanje sudskog postupka razlikuju se od slučaja do slučaja te nije moguće općenito odgovoriti na ovo pitanje. Za sva je pitanja najbolje obratiti se odvjetniku ili [Službi za pravne savjete](#) (*Juridisch loket*).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Kao osnovno pravilo, tuženika poziva sud države članice u kojoj ima boravište.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Osim ako je zakonom propisano drukčije, postupak morate pokrenuti pred okružnim sudom nadležnim prema mjestu boravišta tuženika. Ako je boravište tuženika u Nizozemskoj nepoznato, nadležan je i sud u mjestu u kojem ta osoba stvarno boravi. Stoga ćete morati saznati na kojoj adresi i u kojoj nizozemskoj općini tuženik živi. Potom u [Zakonu o područjima i sjedištima sudova](#) (*Wet op de rechterlijke indeling*) možete potražiti sudski okrug u kojem se nalazi mjesto njegova boravišta ili privremenog boravišta. Na temelju toga moguće je utvrditi okružni sud pred kojim morate pokrenuti postupak.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti prethodno pitanje. Više informacija o tome pred kojim sudom trebate pokrenuti postupak možete pronaći na internetским stranicama [De Rechtspraak](#), na kojima je objašnjen nizozemski pravosudni sustav.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U Nizozemskoj je pravno načelo da stranke u građanskim i trgovačkim predmetima mora zastupati odvjetnik. U tom je pogledu nevažno radi li se o predmetu koji se rješava u postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva ili skraćenom postupku, postupku za određivanje privremene mjere zabrane ili, na primjer, postupku zbog ogluhe.

Iznimka su zahtjevi do 25 000 EUR ili zahtjevi neodređene vrijednosti kod kojih postoji jasna naznaka da njihova vrijednost nije viša od 25 000 EUR. U tim je slučajevima nadležan niži okružni sud (*kantonrechter*), a stranke u postupku mogu zastupati same sebe. U tom slučaju ne morate angažirati odvjetnika. Niži okružni sud rješava i predmete povezane s radnim pravom, zakupima, prodajom robe široke potrošnje i potrošačkim kreditima. U tim je slučajevima novčana vrijednost zahtjeva nevažna. U nadležnosti nižeg okružnog suda su i upravljanje imovinom, skrbništvo, starateljstvo te prihvatanje ili odricanje od nasljedstva. Više informacija o tome trebate li angažirati odvjetnika dostupno je [ovdje](#).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Pismena kojima se može pokrenuti postupak moraju se podnijeti uredu sudskog službenika nadležnog suda. Važno je pritom imati na umu razliku između postupka koji se pokreće na temelju sudskog poziva i postupka koji se pokreće na temelju zahtjeva. U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, sudski se poziv prvo dostavlja tuženiku, a zatim se registrira u uredu sudskog službenika. Obje radnje mora provesti sudski izvršitelj. Nakon toga postupak se vodi putem ročišnika (popisa predmeta sa zakazanim ročištem). U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva, zahtjev se podnosi izravno uredu sudskog službenika, dok se ostatak postupka isto tako vodi preko ureda sudskog službenika nadležnog suda. Vidjeti i „Dostava pismena”.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U Nizozemskoj je službeni jezik u sudskim postupcima nizozemski. To znači da sudski poziv ili (pisani) zahtjev za pokretanje postupka moraju biti sastavljeni na nizozemskom jeziku. Kao iznimka od navedenog, pismena u postupku pred sudom sa sjedištem u pokrajini Friziji mogu biti sastavljena na frizijском jeziku.

Pismena se mogu uredu sudskog službenika suda podnijeti i telefaksom. Pismena koja ured sudskog službenika zaprimi telefaksom do ponoći zadnjeg dana roka smatrat će se podnesenima u roku. Iznimka su zahtjevi u obiteljskopравnim predmetima koji se ne prihvaćaju ako su poslani telefaksom. Pismena se ne mogu podnijeti elektroničkom poštom.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Postupak koji se pokreće na temelju sudskog poziva

U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva, sudski se poziv prvo dostavlja tuženiku, a zatim se registrira u uredu sudskog službenika. Poziv mora sadržavati sljedeće: ime i prezime tužitelja, predmet tužbe, ime i prezime tuženika, osnovu za tužbu te dokumente kojima se potkrepljuje tužba, a koje je tužitelj podnio u prilogu tužbi. U pozivu se navodi i datum ročišta i sud koji će odlučivati o predmetu.

Spis mora sadržavati sljedeće dokumente:

izvorni sudski poziv, prema potrebi: izmijenjeni poziv i odobrenje iz članka 117. Zakona o građanskom postupku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*);

ako se sudski poziv mora dostaviti u inozemstvo, izvorne dokumente kojima se dokazuje da je poziv pravilno dostavljen;

dokaz o pravu na državnu pravnu pomoć ili izjavu o imovinskom stanju ili presliku zahtjeva za državnu pravnu pomoć ili izjave o imovinskom stanju;

dokaz o prebivalištu na temelju odabira tuženika;

dokazne predmete (dokumente) na koje će se pozivati u postupku;

obavijest o tome je li prije postupka proveden postupak mirenja te se, u slučajevima navedenima u nastavku, dostavljaju i preslike sljedećih dokumenata:

ako se zahtjev odnosi na naknadu troškova zapljene, presliku dokumenata o zapljeni;

u slučaju upućivanja predmeta, presliku odluke o upućivanju i preslike dokumenata podnesenih do trenutka upućivanja;

ako se sudski poziv mora objaviti ili prevesti na strani jezik, preslike dokumenata kojima se dokazuje da je to učinjeno.

Postupak koji se pokreće na temelju zahtjeva

U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva, zahtjev se podnosi izravno uredu sudskog službenika, dok se ostatak postupka isto tako vodi preko ureda sudskog službenika nadležnog suda.

Spis mora sadržavati sljedeće dokumente:

ime i prezime te adresu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, adresu na kojoj tužitelj stvarno boravi i

ime i prezime, adresu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, adresu na kojoj svaki tuženik i svaka zainteresirana strana stvarno borave, prema saznanjima tužitelja i

jasan opis zahtjeva i razloga na kojima se temelji, uključujući razloge za mjesnu nadležnost suda, kao i

ime i prezime te telefonski broj odvjetnika zaduženoga za predmet;

u predmetima koji se odnose na nasljeđivanje u zahtjevu mora biti navedeno i posljednje boravište preminule osobe, a ako to nije moguće, potrebno je navesti obrazloženje.

Za svaki dokument na koji se određena stranka poziva u sudskom pozivu, pisanoj izjavi ili sažetku činjenica potrebno je priložiti presliku tog dokumenta.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se pri pokretanju sudskog postupka. Iznos pristojbi ovisi o vrsti i vrijednosti spora. U praksi će vaš odvjetnik često unaprijed platiti taj iznos te vam ga kasnije naplatiti. Ako je tijekom postupka potrebno pozvati vještaka (na primjer, revizora, medicinskog vještaka ili tehničkog vještaka), sud će u konačnici troškove naplatiti stranci koja je izgubila spor, osim ako odluči drukčije (na primjer, u obiteljskopравnim predmetima u kojima svaka stranka obično snosi svoje troškove). Isto se odnosi na troškove svjedoka ili drugih oblika dokaza.

Odvjetnici naplaćuju naknadu za svoje usluge koja se temelji na satnici, osim ako postoji pravo na državnu pravnu pomoć (vidjeti i pitanje 11.). Odvjetničke naknade u Nizozemskoj u načelu nisu fiksne. Preporučuje se da se za više informacija o tome pravodobno obratite odvjetniku koji vas zastupa ili [ovdje](#)

Nizozemskoj odvjetničkoj komori (*Nederlandse Orde van Advocaten*). Većina odvjetnika zahtjeva plaćanje predumja za svoje usluge te zatim svoj rad naplaćuje tijekom postupka. Po zaključenju postupka izdaje konačan račun za izvršene usluge.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

U Nizozemskoj postoji mogućnost dobivanja državne pravne pomoći. U nekim slučajevima možete dobiti doprinos za troškove pravnog savjetovanja i pomoći u postupku. Ako odvjetnika ne možete u potpunosti sami platiti, pod određenim uvjetima možete imati pravo na doprinos za troškove pravne pomoći. Odbor za pravnu pomoć (*Raad voor Rechtsbijstand*) potom će platiti dio odvjetničkih troškova, a vi ćete platiti samo doprinos na temelju vašeg imovinskog stanja.

Odboru za pravnu pomoć zahtjev podnosi odvjetnik. Dodatne informacije o državnoj pravnoj pomoći možete pronaći na internetskim stranicama [Odbora za pravnu pomoć](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

U postupku koji se pokreće na temelju sudskog poziva postupak se smatra pokrenutim od trenutka u kojem sudski izvršitelj uruči sudski poziv tuženiku. Tužitelj podnosi sudski poziv uredu sudskog službenika najkasnije na zadnji dan kad je ured sudskog službenika otvoren prije datuma ročišta navedenog u sudskom pozivu (datum zakazanog ročišta). Ako poziv nije dostavljen uredu sudskog službenika do tog roka, predmet se briše iz ročišnika, osim ako je u roku od dva tjedna prije datuma ročišta navedenog u sudskom pozivu izdan valjan izmijenjeni poziv.

U postupku koji se pokreće na temelju zahtjeva smatra se da je postupak pokrenut od datuma podnošenja zahtjeva uredu sudskog službenika.

Općenito se ne šalje potvrda da je predmet pravilno izložen. U postupcima koji se pokreću sudskim pozivom, ako poziv ima nedostatke, tužitelju se u nekim slučajevima daje mogućnost da ispravi taj nedostatak. Isto se odnosi i na postupak koji se pokreće na temelju zahtjeva. Međutim, ured sudskog službenika nije dužan ponuditi takvu mogućnost.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Ured sudskog službenika ne može pružiti točne informacije o rasporedu postupka neposredno nakon pokretanja postupka. Naravno, bit ćete obaviješteni o vremenu kada će sud održati raspravu u vašem predmetu. Obje će stranke dobiti poziv na ročište koje će se održati u određeno vrijeme i na određenom mjestu.

Posljednji put ažurirano: 16/11/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici: [en](#) već su prevedeni.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Austrija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Prije pokretanja postupka pred sudom preporučuje se posegnuti za „alternativnim rješavanjem sporova“.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi zastare razlikuju se od slučaja do slučaja. To bi pitanje trebao pojasniti pravni savjetnik.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti odjeljak „[Sudska nadležnost – Austrija](#)“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti odjeljak „[Sudska nadležnost – Austrija](#)“.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odjeljak „[Sudska nadležnost – Austrija](#)“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U građanskim i trgovačkim predmetima, koji se moraju rješavati sudskim putem, tužbe uložene na okružnim sudovima (*Bezirksgerichte*), koji su u pravilu nadležni za sporove vrijednosti do 15 000 EUR, mora potpisati odvjetnik ako vrijednost predmeta spora premašuje 5 000 EUR. Obveza da stranke zastupa odvjetnik ne primjenjuje se na predmete koji se pokreću pred okružnim sudovima bez obzira na vrijednost predmeta spora (odnosno čak i ako premašuje 15 000 EUR); takvi predmeti uključuju sporove među bračnim drugovima, registriranim partnerima i članovima obitelji, sporove oko međa, sporove zbog smetanja posjeda, sporove koji proizlaze iz ugovora o najmu i korištenju nekretnina, sporove iz ugovornih odnosa među brodarima, vozačima, stanodavcima i njihovim naručiteljima, putnicima i gostima te sporove u vezi sa stokom.

Iz te obveze zastupanja izuzeti su i zahtjevi u izvanparničnom postupku (deklaratorni postupci u okviru građanskog prava koji su fleksibilniji i neformalniji od parničnog postupka u skladu sa Zakonom o parničnom postupku – *Zivilprozessordnung*, ZPO), osobito izvanparnični postupci između registriranih partnera ili u vezi s pravima djeteta, pravima odraslih osoba bez pravne sposobnosti, pitanja nasljedstva, zemljišnih knjiga i registra trgovačkih društava, nespornih prava posjeda itd.

Ako ne postoji obveza zastupanja pred okružnim sudovima, svaka osoba može sama pred sudom u pisanom obliku uložiti tužbu ili zahtjev za pokretanje postupka.

U građanskim i trgovačkim postupcima koji se pokreću pred sudovima, tužbe podnesene pokrajinskim sudom (*Landesgerichte*) obično mora potpisati odvjetnik. Na pokrajinskim sudovima ulažu se sve tužbe za koje nisu nadležni okružni sudovi te posebno, neovisno o vrijednosti spora, sporovi koji proizlaze iz zaštite industrijskog vlasništva, nepoštenog tržišnog natjecanja te tužbe radi zabrane koje ulažu udruge za zaštitu potrošača.

Iz obveze zastupanja izuzeti su svi zahtjevi koji se rješavaju u radnopravnim i socijalnopravnim postupcima (postupci prema Zakonu o radnim i socijalnim sudovima – ASGG) pred pokrajinskim sudovima. To se naročito odnosi na sve zahtjeve zaposlenika protiv poslodavaca koji proizlaze iz radnog odnosa.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Pisanu tužbu potrebno je poslati na poštansku adresu suda. Ako jedna od stranaka želi osobno podnijeti tužbu, mora je predati na prijemnom šalteru suda ili ostaviti u za to predviđenom poštanskom sandučiću suda.

Ako ne postoji obveza zastupanja po odvjetniku i stranka nema odvjetnika, tužba se može izjaviti u zapisnik u vrijeme rada sa strankama (*Amtstag*, obično jednom tjedno) na okružnom sudu koji je nadležan za predmet ili na okružnom sudu na čijem području nadležnosti stranka ima boravište.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Njemački jezik službeni je jezik na svim sudovima. Na nekim sudovima dopušteni su još i gradišćanskohrvatski, mađarski odnosno slovenski kao službeni jezici jezičnih manjina.

Tužbu ili zahtjev za pokretanje postupka potrebno je dostaviti u pisanom obliku uz vlastoručni potpis. Ako ne postoji obveza zastupanja po odvjetniku i stranka nema odvjetnika, tužba se može i izjaviti u zapisnik nadležnog okružnog suda, kako je objašnjeno u odgovoru na 7. pitanje. Tužbe se mogu podnositi elektroničkim putem u zatvorenom sustavu elektroničke pravosudne platforme (ERV) za koji je potrebna prijava (koja je zbog troškova isplativa samo ako se podnosi veliki broj tužbi pred austrijskim sudovima). Tužbe se ne mogu podnositi putem elektroničke pošte i ne mogu se nakon roka izmijeniti. Tužbe podnesene putem telefaksa također ne zadovoljavaju zahtjeve Zakona o parničnom postupku. No ako se tužba podnese putem telefaksa, njezin se izvornik može predati i kasnije i pritom se smatra da je podnesena u roku.

Od početka 2013., podnesci i prilozi mogu se podnositi sudovima i javnom tužiteljstvu putem interneta uz upotrebu funkcije građanske iskaznice (*Bürgerkarte*) (čip kartica ili potpis mobilnim telefonom) i elektroničkih obrazaca koji su dostupni na stranicama Saveznog ministarstva pravosuđa (*Elektronische Eingaben an Gerichte und Staatsanwaltschaften*, www.eingaben.justiz.gv.at).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Obvezna je upotreba samo obrazaca za zahtjeve za izdavanje uvjetnog platnog naloga (*Mahnklagen*). Sva novčana potraživanja u iznosu do 75 000 EUR obvezno se podnose kao zahtjev za izdavanje platnog naloga (*Mahnverfahren*). Odgovarajući obrasci mogu se dobiti na sudu ili ispisivanjem s internetskih stranica Saveznog ministarstva pravosuđa (<http://www.justiz.gv.at/>).

Dostupni su obrasci za sudski raskid ugovora o najmu stana ili jednog odnosno više poslovnih prostora koji se mogu slobodno upotrijebiti.

Svakoj tužbi mogu se u načelu priložiti sve isprave koje mogu poslužiti kao dokaz (prilažu se u jednakom broju primjeraka kao i sama tužba; vidjeti pitanje 12.). Sporazumi o određivanju sudske nadležnosti ili nadležnosti domaćih sudova mogu se priložiti tužbi u pisanom obliku. To vrijedi i za pisane sporazume o mjestu izvršenja ugovora ako se tužitelj želi osloniti na tu sudsku nadležnost kao i za druga posebna činjenična stanja u pogledu sudske nadležnosti odnosno posebne vrste postupaka (npr. postupak za naplatu mjenice).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za podnošenje privatne tužbe na sudu plaćaju se sudske pristojbe koje su određene za pokrivanje ukupnih troškova pokretanja prvostupanjskog postupka. Njihov iznos obično se određuje prema vrijednosti spora. Plaćaju se pri podnošenju tužbe (osobno na sudu gotovinom, kreditnim ili debitnim karticama, na daljinu uplatom na račun suda uz naznaku „sudske pristojbe” te navođenje stranaka u postupku).

Načini plaćanja honorara odvjetnika ovise o pojedinačnom dogovoru; to vrijedi i za njihov iznos (ako nije dogovorena naknada u skladu sa Zakonom o odvjetničkim tarifama (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) ili „Općim kriterijima za određivanje honorara” (*Allgemeine Honorar-Kriterien*)). Naknada od protustranke može se obično zatražiti tek nakon pravomoćnog dovršetka postupka ovisno o rezultatu postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pomoć u postupku osigurava se osobama kojima bi vođenje konkretnog postupka ugrozilo potrebne prihode. Zahtjev za pomoć u postupku može se dostaviti usmeno ili u pisanom obliku sudu pred kojim će se postupak voditi ili bi se trebao voditi. Ako se sjedište tog suda nalazi izvan područja nadležnosti okružnog suda s obzirom na mjesto stanovanja ili boravka, zahtjev se može izjaviti u zapisnik okružnog suda s obzirom na mjesto boravka.

U slučaju financijskih ili sadržajnih okolnosti pomoć u postupku može se zatražiti već prije ulaganja tužbe, i to za ulaganje tužbe i/ili cijeli daljnji postupak.

Dodatne informacije o pravnoj pomoći nalaze se na stranicama Saveznog ministarstva pravosuđa (<http://www.justiz.gv.at/>) u odjeljku *Bürgerservice* („Usluge za građane”). Ondje se nalazi i obrazac zahtjeva koji se može preuzeti i koji sadržava dodatne važne informacije i upute.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Nakon što je zaprimio sud koji je (barem teoretski) nadležan, tužba se smatra pokrenutom. Propisno je podnesena ako ne postoje razlozi da je sud odmah vrati ili zatraži ispravljanje (dakle, ako se čini da se s njom može dalje postupati u skladu s poslovnikom). Pisanu tužbu treba dostaviti u onoliko primjeraka koliko ima stranaka u postupku (jedan primjerak za sud i jedan za svaku protustranku). Ako se ustanovi nedostatak u formalnom ili sadržajnom smislu, može se očekivati da sud izda upute za ispravljanje podneska u kojima se upućuje i na posljedice izostanka pravovremenog ispravka. Potvrda primitka izdaje se samo na zahtjev, s izuzetkom podnošenja tužbe putem sustava ERV koji automatski generira potvrdu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U postupku za platni nalog (*Mahnverfahren*) obrazac već sadržava zahtjev za pravomoćno izdavanje naloga za plaćanje. Tužitelj stoga automatski dobiva pravomoćni otpis naloga za plaćanje (ovršnu ispravu, *Exekutionstitel*) ili presliku odnosno obavijest o pravovremenom prigovoru druge stranke, uglavnom povezanu s pozivom na usmenu raspravu (pokretanje redovnog postupka). Za rok za pozivanje stranaka u postupku pred okružnim sudom ne postoji donja granica, dok u sudskim postupcima pred pokrajinskim sudom ona iznosi najmanje tri tjedna.

U postupku o sudskom raskidu ugovora o najmu stana ili poslovnih prostora uručenje pravomoćnog otpisa raskida potrebno je posebno zatražiti. Ako osoba kojoj je pravovremeno otkazan ugovor (u roku od četiri tjedna) uloži prigovor, osobu koja otkazuje ugovor o tome se obavješćuje po službenoj dužnosti (uglavnom je povezano s pozivom na usmenu raspravu).

S izuzetkom posebnih vrsta postupaka (kao što su postupak za platni nalog, postupak naplate mjenice i postupak za raskid ugovora s najmoprimcem), nakon ulaganja tužbe (i mogućeg ispravljanja podneska), u predmetima o kojima odlučuje nadležni okružni sud, obično sud po službenoj dužnosti tuženiku dostavlja tužbu zajedno s pozivom na usmenu raspravu te se istovremeno i tužitelja poziva na usmenu raspravu. U predmetima o kojima odlučuje pokrajinski sud, sud tuženiku uz tužbu dostavlja i zahtjev za pisani odgovor na tužbu (uz naznaku da ga mora potpisati njegov odvjetnik). Ako tuženik ne dostavi na vrijeme odgovor na tužbu, na zahtjev tužitelja donosi se presuda zbog ogluhe, u suprotnom se postupak obustavlja. U slučaju pravovremenog odgovora na tužbu tužitelj dobiva presliku tog podneska, često povezanu s pozivom na usmenu raspravu.

Točan vremenski slijed koraka u postupku koji je sud već utvrdio, odnosno odgovarajuće stanje postupka (u bilo kojoj fazi postupka) stranke mogu saznati telefonski tijekom uredovnog vremena neposredno od nadležnog odjela suda (tajništvo, *Kanzlei*) ako navedu broj spisa.

Na pripremnom ročištu (prvi termin usmene rasprave) strankama se pojašnjava daljnji tijek postupka koji sud na kraju utvrđuje. Stranke su načelno obvezne biti osobno nazočne, osim ako je njihov pravni zastupnik dovoljno informiran o predmetu. Raspored postupka unosi se u zapisnik, a strankama (odnosno njihovim zastupnicima) dostavlja se preslika tog zapisnika. Stranke je potrebno obavijestiti o izmjenama rasporeda postupka i po potrebi s njima raspraviti te izmjene.

Posljednji put ažurirano: 11/03/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Poljska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Umjesto pokretanja sudskog postupka spor možete pokušati riješiti mirenjem. Mirenje je izvansudski (sporazumni) način rješavanja sporova uz sudjelovanje neovisne i kvalificirane osobe ili institucije (izmiritelj). Postupak mirenja je dobrovoljan (stranka u sporu može u svakom trenutku uskratiti svoju suglasnost za mirenje i povući se iz postupka mirenja) i povjerljiv (sudionici su obvezni čuvati povjerljivost informacija dobivenih tijekom mirenja), a izmiritelji su nepristrani i neovisni (ne daju prednost ni jednoj stranci te u načelu ne predlažu rješenja spora).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Općenito, tužba se može podnijeti sudu u svakom trenutku, osim ako je posebnim propisima predviđen određeni rok. Međutim, stranka koja podnosi tužbu nakon isteka roka zastare za podnošenje tužbe riskira da će izgubiti spor ako se druga stranka pozove na zastaru.

U poljskom se pravu primjenjuju rokovi zastare (*terminy zawite*). Rok zastare podrazumijeva da, ako ovlaštena stranka ne poduzme određenu radnju unutar roka zastare, gubi pravo na poduzimanje te radnje. Zakon o parničnom postupku (ZPP, *Kodeks postępowania cywilnego*) ne sadržava opću odredbu kojom se uređuju rokovi zastare, ali se ti rokovi navode u propisima koji se odnose na posebne situacije.

Gubitak prava zbog isteka roka zastare obvezujući je za stranke u pravnom odnosu, sud ili drugo tijelo koje vodi postupak. Sud ili drugo tijelo to automatski uzimaju u obzir, a ne na zahtjev stranke ili povodom prigovora. Rok zastare može se produžiti samo u iznimnim okolnostima, ako ga stranka nije propustila svojom krivnjom.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Za utvrđivanje je li sud na području neke države članice nadležan za odlučivanje u određenom predmetu potrebno je odrediti nadležnost tog suda.

Opća nadležnost redovnih sudova u Poljskoj za rješavanje građanskih predmeta na njezinu državnom području naziva se nacionalna nadležnost i uređena je ZPP-om.

Predmeti podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tuženik ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj ili ima sjedište u Poljskoj.

Nadalje, poljski sudovi imaju nacionalnu nadležnost u predmetima koji se odnose na:

bračne sporove (nacionalna je nadležnost isključiva ako su oba bračna druga poljski državljani te imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),
odnose između roditelja i djece (nacionalna je nadležnost isključiva ako su sve stranke poljski državljani te imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),

obveze uzdržavanja ili na utvrđivanje roditeljstva (podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tužitelj koji je ovlaštena stranka ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj),

radne sporove (predmeti u kojima je tužitelj zaposlenik podliježu nacionalnoj nadležnosti ako se rad uobičajeno obavlja, obavljao se ili se trebao obavljati u Poljskoj),

osiguranje (predmeti koji se odnose na pravni odnos osiguranja pokrenuti protiv osiguravatelja podliježu nacionalnoj nadležnosti ako tužitelj ima prebivalište u Poljskoj ili ako postoji drugi element koji upućuje na mjesnu nadležnost poljskih sudova),

potrošačke sporove (predmeti u kojima je tužitelj potrošač podliježu nacionalnoj nadležnosti ako potrošač ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Poljskoj te je radnje potrebne za sklapanje ugovora izvršio u Poljskoj; u takvim se predmetima za drugu stranku u ugovoru s potrošačem smatra da ima prebivalište ili sjedište u Poljskoj ako ima poduzeće ili podružnicu u Poljskoj te je ugovor s potrošačem zaključen u okviru poslovanja tog poduzeća ili podružnice).

Osim toga, poljski sudovi imaju isključivu nacionalnu nadležnost:

u predmetima koji se odnose na stvarna prava na nekretnini i posjed nekretnine koja se nalazi u Poljskoj; u predmetima koji se odnose na najam (*najem* ili *dzierżawa*) i druge odnose koji uključuju korištenje nekretninom (osim u slučaju najamnine i drugih iznosa za korištenje nekretninom ili ostvarivanje koristi iz nekretnine); u ostalim predmetima gdje se sudska odluka odnosi na stvarna prava, posjed ili korištenje nekretninom koja se nalazi u Poljskoj, u predmetima koji se odnose na prestanak pravne osobe ili organizacijske jedinice koja nije pravna osoba, kao i na opoziv ili ukidanje odluka njihovih upravljačkih tijela, ako pravna osoba ili organizacijska jedinica koja nije pravna osoba ima sjedište u Poljskoj.

Nadalje, ako je nacionalnom nadležnošću obuhvaćeno odlučivanje o glavnoj tužbi, ta nadležnost uključuje i svaku protutužbu.

Stranke u određenom pravnom odnosu mogu se u pisanom obliku dogovoriti da su za pitanja imovinskih prava koja proizlaze ili mogu proizaći iz tog odnosa nadležni poljski sudovi.

Sud u svakoj fazi predmeta automatski razmatra postoji li nacionalna nadležnost.

Ako zaključi da se nacionalna nadležnost ne primjenjuje, sud odbija tužbu ili zahtjev.

Nepostojanje nacionalne nadležnosti razlog je za poništenje postupka.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Za utvrđivanje koji je okružni sud (*sąd rejonowy*) ili regionalni sud (*sąd okręgowy*) nadležan za odlučivanje u predmetu potrebno je uzeti u obzir mjesnu nadležnost suda. U poljskom pravu razlikujemo opću mjesnu nadležnost, izboru mjesnu nadležnost i isključivu mjesnu nadležnost:

a. opća mjesna nadležnost

Općenito, tužba se mora podnijeti prvostupanjskom sudu nadležnom prema mjestu prebivališta tuženika (na temelju Građanskog zakonika, prebivalište fizičke osobe je mjesto/grad u kojem osoba živi s namjerom da tamo trajno ostane). Ako tuženik nema prebivalište u Poljskoj, mjesna se nadležnost određuje u skladu s njegovim mjestom boravka, a ako je to mjesto nepoznato ili se nalazi izvan Poljske, u skladu s zadnjim prebivalištem tuženika u Poljskoj. Tužba protiv Državne riznice mora se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta jedinice državne uprave na koju se tužba odnosi. Tužba protiv pravne osobe ili drugog subjekta koji nije fizička osoba mora se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta tog subjekta;

b. izboriva mjesna nadležnost

Na temelju propisa o izborivoj mjesnoj nadležnosti, tužitelji mogu – u skladu sa svojim odabirom – podnijeti tužbu sudu opće nadležnosti ili drugom sudu koji se u propisima navodi kao nadležni sud. U poljskom je građanskom postupku izboriva mjesna nadležnost predviđena u predmetima koji se odnose na: zahtjeve za naknadu za uzdržavanje i za utvrđivanje roditeljstva; imovinsko-pravne zahtjeve protiv poslovnog subjekta, ugovorne sporove; odštetne zahtjeve; isplatu iznosa koji se potražuje za usluge pravnog zastupanja (odvjetnička naknada); potraživanja na temelju najma (*najem* ili *dzierżawa*) nekretnine; zadužnice ili čekove.

Zahtjev za naknadu za uzdržavanje ili utvrđivanje roditeljstva te povezani zahtjevi mogu se podnijeti sudu u mjestu prebivališta ovlaštene stranke.

Imovinsko-pravni zahtjev protiv poslovnog subjekta može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu sjedišta ili podružnice poslovnog subjekta ako je zahtjev povezan s aktivnostima sjedišta te podružnice. Spor koji se odnosi na sklapanje ugovora, utvrđivanje njegova sadržaja, izmjenu ugovora te utvrđivanje postojanja ugovora; izvršavanje, raskid ili poništenje ugovora te naknadu štete za neizvršavanje ili nepravilno izvršavanje ugovora može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu izvršavanja ugovora. U slučaju sumnje, mjesto izvršavanja ugovora treba potvrditi uvidom u određeni dokument. Odštetni zahtjev može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu gdje je nastupio štetni događaj. Tužba radi isplate iznosa koji se potražuje za usluge pravnog zastupanja može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu gdje je pravni zastupnik pružio usluge pravnog zastupanja. Spor koji se odnosi na najam nekretnine (*najem* ili *dzierżawa*) može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nekretnina. Tužba protiv stranke koja je obvezana zadužnicom ili čekom može se podnijeti sudu nadležnom prema mjestu plaćanja. Protiv više stranaka koje su obvezane zadužnicom ili čekom može se podnijeti tužba sudu nadležnom prema mjestu plaćanja ili sudu opće nadležnosti kad je riječ o imatelju ili izdavatelju zadužnice ili čeka;

c. isključiva mjesna nadležnost

Odredbe kojima se uređuje isključiva mjesna nadležnost obvezujuće su. Njima se, za određene vrste predmeta, isključuje mogućnost pokretanja postupka pred sudom opće nadležnosti ili sudom izborive nadležnosti, kao i mogućnost upućivanja predmeta drugom sudu na temelju sporazuma o nadležnosti. U slučaju isključive nadležnosti, samo je jedan sud među sudovima istog stupnja nadležan za odlučivanje u određenom predmetu. Ovisno o vrsti predmeta, to će biti određeni okružni ili regionalni sud.

Spor koji se odnosi na vlasništvo ili druga stvarna prava na nekretnini, kao i na posjed nekretnine, može se pokrenuti samo pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nekretnina. Ako je predmet spora služnost na zemljištu, nadležnost se određuje u skladu s mjestom gdje se nalazi opterećena imovina. Tom su nadležnošću obuhvaćeni osobni zahtjevi koji se odnose na stvarna prava i prava koja se žele ostvariti zajedno s tim zahtjevima protiv istog tuženika. Spor koji se odnosi na nasljeđivanje, nužni dio te na ostavine, oporuke te druge oblike oporučnih raspolaganja može se pokrenuti samo pred sudom

nadležnim prema mjestu zadnjeg uobičajenog boravišta oporučitelja u Poljskoj ili, ako se ono ne može utvrditi, pred sudom nadležnim prema mjestu gdje se nalazi nasljedstvo ili njegov dio. Spor koji se odnosi na članstvo u zadruzi, partnerstvu, društvu ili udruženju može se pokrenuti samo pred sudom nadležnim prema mjestu registriranog sjedišta. Bračni spor može se pokrenuti pred sudom nadležnim prema mjestu zadnjeg zajedničkog prebivališta bračnih drugova, ako barem jedan od bračnih drugova još uvijek ima prebivalište ili uobičajeno boravište na tom području nadležnosti. Ako takva osnova ne postoji, isključivu nadležnost ima sud koji je nadležan prema mjestu prebivališta tuženika, a u suprotnome sud koji je nadležan prema mjestu prebivališta tužitelja. Spor u pogledu odnosa između roditelja i djece ili posvojitelja i posvojenika može se pokrenuti isključivo pred sudom nadležnim prema mjestu prebivališta tužitelja, pod uvjetom da nema osnove za pokretanje spora u skladu s odredbama o općoj nadležnosti.

Osim toga, ako je nadležnost nekoliko sudova opravdana ili je spor pokrenut protiv nekoliko stranaka za koje su nadležni različiti sudovi u skladu s propisima o općoj nadležnosti, tužitelj može odabrati jedan od tih sudova. Isto se primjenjuje ako se nekretnine koje su osnova za određivanje nadležnog suda nalaze u više područja nadležnosti. Ako nadležni sud iz nekog razloga ne može provesti postupak ili poduzeti druge korake, nadređeni viši sud na zatvorenoj će sjednici imenovati drugi sud. Ako se, u skladu s odredbama ZPP-a, mjesna nadležnost ne može utvrditi na temelju okolnosti predmeta, Vrhovni sud (*Sąd Najwyższy*) na zatvorenoj će sjednici imenovati sud pred kojim treba pokrenuti postupak. Stranke se mogu u pisanom obliku dogovoriti da je za već postojeći spor, ili za sve sporove koji mogu proizaći iz određenog pravnog odnosa, nadležan prvostupanjski sud koji u skladu sa zakonom nema mjesnu nadležnost. Time isključivu nadležnost ima taj sud, osim ako su se stranke dogovorile drukčije ili ako je tužitelj pokrenuo postupak za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Isto tako, stranke mogu pisanim dogovorom ograničiti pravo tužitelja da odabere jedan od nekoliko sudova nadležnih za takve sporove. Međutim, stranke ne mogu promijeniti isključivu nadležnost.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Stvarna nadležnost redovnih sudova (*sądy powszechne*) u Republici Poljskoj uređena je odredbama Zakona o parničnom postupku.

U građanskim su postupcima prvostupanjski sudovi okružni sudovi i regionalni sudovi, a drugostupanjski sudovi regionalni sudovi i žalbeni sudovi (*sądy apelacyjne*).

U načelu, o građanskim predmetima u prvom stupnju odlučuju okružni sudovi, osim ako je propisana nadležnost regionalnih sudova. Regionalni sudovi u prvom su stupnju nadležni za predmete koji se odnose na:

neimovinska prava (i imovinskopravne zahtjeve povezane s tim pravima), osim u predmetima koji se odnose na utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva, poništenje priznanja očinstva te prestanak posvojenja,

zaštitu autorskih i srodnih prava, te u predmetima koji se odnose na izume, korisne modele, industrijski dizajn, žigove, oznake zemljopisnog podrijetla, topografije integriranih sklopova, te u predmetima koji se odnose na zaštitu druge nematerijalne imovine,

tužbe na temelju Zakona o tisku,

imovinska prava ako vrijednost predmeta spora nije viša od 75 000 PLN (osim u predmetima koji se odnose na uzdržavanje, smetanje posjeda, podjelu bračne imovine, usklađivanje stanja u zemljišnim knjigama sa stvarnim pravnim stanjem nekretnine te predmetima u postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem),

donošenje presude umjesto odluke o podjeli zadruge,

opoziv, ukidanje ili utvrđivanje ništavosti odluka upravljačkih tijela pravnih osoba ili organizacijskih jedinica koje nisu pravne osobe, ali im je zakonom dodijeljena pravna osobnost,

sprečavanje i suzbijanje nepoštenog tržišnog natjecanja,

naknadu štete prouzročene izdavanjem nezakonite sudske odluke.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu, u građanskom postupku stranke i njihova upravljačka tijela ili zakonski zastupnici mogu nastupati pred sudom osobno ili preko zastupnika.

Međutim, ZPP-om su propisani određeni slučajevi kada je odvjetničko zastupanje obvezno. U postupku pred Vrhovnim sudom stranke moraju zastupati odvjetnici (*adwokat*) ili pravni savjetnici (*radca prawny*). U sporovima o industrijskom vlasništvu moraju ih zastupati i patentni zastupnici. Obveza zastupanja odnosi se i na postupovne korake koji su povezani s pokretanjem postupka pred Vrhovnim sudom, a poduzimaju se pred sudom nižeg stupnja. Obveza zastupanja ne postoji ako se postupak odnosi na zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika, ili ako je stranka, njezino upravljačko tijelo ili zakonski zastupnik ili pravni zastupnik sudac, državni odvjetnik, javni bilježnik ili profesor prava ili doktor pravnih znanosti (*doktor habilitowany nauk prawnych*) ili ako je stranka, njezino upravljačko tijelo ili zakonski zastupnik odvjetnik ili pravni savjetnik ili odvjetnik iz Ureda glavnog pravnog zastupnika Državne riznice (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba se podnosi nadležnom sudu.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Podnesci se sudu moraju podnijeti na poljskom jeziku ili s priloženim prijevodom na poljski jezik. Zahtjev treba biti u pisanom obliku. Iznimka je situacija (u području radnog prava i socijalne sigurnosti) u kojoj zaposlenik ili osiguranik kojeg ne zastupa odvjetnik ili pravni savjetnik može nadležnom sudu tužbu, sadržaj pravnih lijekova i druge podneske izjaviti usmeno u zapisnik.

U postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem, podnesak se može podnijeti i putem sustava za prijenos podataka.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zahtjev se mora podnijeti na službenom obrascu samo ako je to predviđeno posebnom odredbom. Postoje dvije situacije u kojima se zahtjev mora podnijeti na službenom obrascu: ako je tužitelj pružatelj usluga ili prodavatelj te zahtjev podnosi na temelju ugovora o određenom predmetu (pružanje poštanskih i telekomunikacijskih usluga; masovni prijevoz putnika i prtljage; opskrba električnom energijom, plinom i gorivom; opskrba vodom i pročišćavanje otpadnih voda; zbrinjavanje otpada te opskrba toplinskom energijom) te u skraćenom postupku (*postępowanie uproszczone*).

Zahtjev treba biti u pisanom obliku. Iznimka su postupci u području radnog prava i socijalne sigurnosti u kojima zaposlenik ili osiguranik kojeg ne zastupa odvjetnik ili pravni savjetnik može nadležnom sudu izjaviti tužbu usmeno u zapisnik.

U zahtjevu se mora navesti:

naziv suda kojemu se zahtjev podnosi, imena stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i pravnih zastupnika,

vrsta podneska,

vrijednost predmeta spora ili žalbe, ako stvarna nadležnost suda, iznos naknade ili dopuštenost pravnog sredstva ovisi o toj vrijednosti, a predmet spora nije određen novčani iznos,

predmet spora,

prebivalište ili registrirano sjedište i adresa stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i pravnih zastupnika,

tužitelj je broj PESEL (Zajednički elektronički sustav registra stanovništva) ili porezni identifikacijski broj (NIP) ako je tužitelj fizička osoba koja ga je obvezna imati ili ga ima bez obveze na to; ili navesti tužitelj je broj upisa u nacionalni sudski registar (KRS) ili, ako ne postoji, tužitelj je broj u drugom odgovarajućem registru ili evidenciji ili, ako tužitelj nije fizička osoba te ne mora biti upisan u odgovarajući registar ili evidenciju, ali mora imati NIP, navesti tužitelj je NIP, meritum zahtjeva ili izjava i dokazi koji podupiru okolnosti na koje se poziva tužitelj,

točan opis tužbe, a u predmetima koji se odnose na imovinska prava navesti i vrijednost predmeta spora, osim ako je predmet spora određeni novčani iznos, datum dospelje tražbine u predmetima u kojima se traži izdavanje naloga za plaćanje, opis činjeničnih okolnosti na kojima se temelji tužba te, prema potrebi, opravdava nadležnost suda, jesu li stranke pokušale mirenje ili drugi izvansudski način rješavanja sporova te, ako nisu, navesti razloge zašto to nisu učinile, potpis stranke ili njezina zakonskog zastupnika ili pravnog zastupnika, popis priloga.

Zahtjevu treba priložiti sljedeće dokumente:

punomoć ili njezinu ovjerenu presliku (ako zahtjev podnosi pravni zastupnik),

preslike zahtjeva i njegovih priloga koje treba dostaviti strankama u postupku te, ako izvornici priloga nisu dostavljeni sudu, jednu presliku svakog priloga za sudski spis (u postupku za izdavanje platnog naloga koji se odvija elektroničkim putem, ovjerene elektroničke preslike priloga treba priložiti sa zahtjevom koji se podnosi putem sustava za prijenos podataka).

Osim toga, zahtjev može uključivati: zahtjeve za privremene mjere, za proglašenje neposredne izvršivosti presude te za suđenje u odsutnosti tužitelja; zahtjeve u pogledu pripreme glavne rasprave (te u posebnim zahtjevima: za pozivanje na raspravu svjedoka i sudskih vještaka koje je naveo tužitelj; za provedbu vizualne inspekcije; za izdavanje naloga tuženiku da na raspravi predoči dokument u njegovu posjedu koji je nužan za izvođenje dokaza ili da podnese prigovor na vizualnu inspekciju; za predočenje dokaza u posjedu drugih sudova, ureda ili trećih strana na raspravi).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

U načelu, sudski postupak uključuje troškove. Sudski troškovi uključuju pristojbe i izdatke.

Obveza plaćanja sudskih troškova na stranci je koja sudu podnese podnesak (uključujući početni zahtjev) koji podliježe plaćanju pristojbe ili stvara izdatke.

Ako sudska pristojba nije plaćena, sud poziva stranku da je plati u roku od tjedan dana ili će podnesak biti vraćen (ako je podnesak podnijela stranka koja ima prebivalište ili sjedište u inozemstvu te nema zastupnika u Poljskoj, rok za plaćanje pristojbe iznosi najmanje mjesec dana). Ako pristojba nije plaćena u navedenom roku, sud podnesak vraća stranci. Vraćeni podnesak nema pravnih učinaka povezanih s podnošenjem podneska sudu.

Ako je posebnom odredbom propisano da se podnesak može podnijeti samo putem sustava za prijenos podataka (elektronički postupak, EPU), podnesak se podnosi uz plaćanje pristojbe.

Podneske koje podnosi odvjetnik, pravni savjetnik ili patentni zastupnik (ako podliježu plaćanju pristojbe u fiksnom ili razmjernom iznosu izračunanom na temelju vrijednosti spora koji je navela stranka), a za koje nije plaćena pristojba, sud vraća stranci bez poziva na plaćanje (članak 1302. ZPP-a). Stranka može platiti pristojbu u roku od tjedan dana. Ako je pristojba plaćena u zahtijevanom iznosu, podnesak ima pravne učinke od datuma na koji je izvorno podnesena. Takvog učinka nema ako je podnesak ponovno vraćen iz istog razloga.

Pitanja koja se odnose na naknade odvjetnika ili pravnih savjetnika (kao što su rokovi plaćanja) trebaju se urediti ugovorom između klijenta i pravnog zastupnika.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Fizičke i pravne osobe mogu podnijeti zahtjev za pravnu pomoć – pravnog zastupnika kojeg imenuje sud (*pełnomocnik z urzędu*).

Fizičke osobe mogu zatražiti imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika ako dostave izjavu da nisu u mogućnosti platiti naknadu odvjetniku ili pravnom savjetniku bez poteškoća za njih same ili njihove obitelji.

Pravne osobe (ili druge organizacijske jedinice koje u skladu sa zakonom mogu biti stranka u postupku) mogu zatražiti imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika ako dokažu da nemaju dostatna sredstva za plaćanje naknade odvjetniku ili pravnom savjetniku.

Sud će odobriti zahtjev ako zaključi da postupak zahtijeva sudjelovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika.

Pitanje izuzeća od plaćanja sudskih troškova i sudskog imenovanja pravnog zastupnika u prekograničnim je sporovima uređeno Zakonom od 17. prosinca 2004. o pravu na pravnu pomoć u građanskim postupcima koji se vode u državama članicama Europske unije te o pravu na pravnu pomoć radi sporazumnog rješavanja spora prije pokretanja sudskog postupka.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se pokreće podnošenjem tužbe sudu. Zakonom o parničnom postupku nije predviđeno dobivanje potvrde da je predmet pravilno izložen sudu.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Informacije o planiranim ili poduzetim koracima u postupku mogu se dobiti u uredu službe za korisnike (*Biuro Obsługi Interesanta, BOI*) odgovarajućeg suda. Informacije o datumima sljedećih zasjedanja suda mogu se dobiti pozivom na broj ureda službe za korisnike naveden na internetskim stranicama suda i navođenjem broja spisa predmeta.

Posljednji put ažurirano: 12/10/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Portugal

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U Portugalu se spor ne mora nužno riješiti na sudu. Postoje alternativni načini rješavanja sporova:

arbitražni centri

usluge mirenja

mirovni suci i

potpora za prezaduženost.

Ured za alternativno rješavanje sporova (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) podržava stvaranje takvih izvansudskih načina rješavanja sporova i njihovu primjenu u praksi.

Informacije o tome kako iskoristiti jedan od alternativnih načina rješavanja sporova dostupne su [ovdje](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Da. U skladu sa zakonom, pravo obraćanja sudu mora se ostvariti u određenom roku, nakon kojeg se to pravo gubi.

Opća pravila o gubitku prava utvrđena su u članku 332. i članku 327. stavku 2. Građanskog zakonika (*Código Civil, CC*).

Posebna pravila o gubitku prava primjenjuju se na:

pravo na pobijanje pravnih radnji (članak 618. Građanskog zakonika)
tužbe za poništenje prodaje neispravne robe (članak 917. Građanskog zakonika)
tužbe za opoziv donacija (članak 976. Građanskog zakonika)
pravo na raskid ugovora o najmu (članak 1085. Građanskog zakonika)
tužbe za zadržavanje i povrat imovine (članak 1282. Građanskog zakonika)
tužbe koje se odnose na povredu namjere sklapanja braka (članak 1595. Građanskog zakonika)
tužbe za poništenje braka zbog nedostatka svjedoka (članak 1646. Građanskog zakonika)
tužbe za osporavanje očinstva (članci 1842. i 1843. Građanskog zakonika)
tužbe za proglašenje isključenja iz nasljedstva (članak 2036. Građanskog zakonika)
tužbe za smanjenje darova čija je vrijednost veća od raspoloživog dijela ostavine (članak 2178. Građanskog zakonika)
tužbe za postupanje u skladu s odredbama oporuke (članak 2248. Građanskog zakonika) i
tužbe za poništenje oporuke ili njezinih odredaba (članak 2308. Građanskog zakonika).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Da. Portugalski sudovi imaju međunarodnu nadležnost u sljedećim slučajevima:

kad se postupak može pokrenuti na portugalskom sudu u skladu s propisima o portugalskoj teritorijalnoj nadležnosti utvrđenoj u portugalskom pravu;
ako su činjenica koja je prouzročila postupak ili s njom povezane činjenice nastale na portugalskome državnom području;
kad se pravo na koje se poziva može ostvariti samo predloženim postupkom na portugalskome državnom području ili je tužitelju teško pokrenuti postupak u inozemstvu jer postoji važna poveznica, osobna ili stvarna, između predmeta spora i portugalskoga pravnog sustava.
Opća pravila o međunarodnoj nadležnosti portugalskih sudova utvrđena su u člancima 59., 62., 63. i 94. Zakona o parničnom postupku (Código de Processo Civil, CPC).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Za detaljan odgovor na ovo pitanje vidjeti informativni članak na ovoj stranici pod naslovom „[Sud koje države je nadležan?](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Za detaljan odgovor na ovo pitanje vidjeti informativni članak na ovoj stranici pod naslovom „[Sud koje države je nadležan?](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U pravilu stranke mogu same pokrenuti postupak pred sudom.

U slučajevima navedenima u člancima 40. i 58. Zakona o parničnom postupku stranke mora obvezno zastupati odvjetnik.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U pravilu početni zahtjev podnosi se sudu *elektronički u skladu s uvjetima iz Odluke br. 280/2013 od 26. kolovoza 2009.* [Elektronička obrada sudskih predmeta](#)

U članku 144. stavku 7. Zakona o parničnom postupku predviđeni su slučajevi u kojima se zahtjevi mogu podnijeti sudu na jedan od sljedećih načina:
dostavom u sudsku pisarnicu
dostavom preporučenom poštom
dostavom telefaksom.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Jezik koji se upotrebljava u sudskim dokumentima je portugalski, u skladu s člankom 133. Zakona o parničnom postupku.

Strani državljani koje se mora saslušati na portugalskom sudu mogu se služiti drugim jezikom ako ne govore portugalski.

Oblik postupovnih dokumenata: općenito, postupovni dokumenti mogu biti formulirani usmeno ili u pisanom obliku. Odabrana metoda trebala bi najbolje odgovarati predviđenoj svrsi (članak 131. Zakona o parničnom postupku).

Načini podnošenja postupovnih dokumenata sudu: vidjeti odgovor na sedmo pitanje.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Da, postoje. Osim obrazaca utvrđenih u propisima Zajednice, u Portugalu postoje posebni obrasci za izvršne radnje koji se mogu preuzeti na [portal Citius](#).

Nacionalnim pravom predviđeno je da postupovni dokumenti mogu biti u skladu s predlošcima koje je odobrilo nadležno tijelo; međutim, obveznim se smatraju samo predlošci koji se odnose na dokumente sudske pisarnice (članak 131. Zakona o parničnom postupku).

Spis mora sadržavati sljedeće informacije:

U početnom zahtjevu podnositelj mora:

- (a) navesti sud i odjel na kojem se pokreće postupak i identificirati stranke te navesti njihova imena, prebivalište ili sjedište; kad je riječ o tužitelju (i, kad god je moguće, drugim strankama), potrebno je navesti i osobne identifikacijske brojeve i porezne brojeve, zanimanja i radna mjesta;*
- (b) navesti poslovnu adresu pravnog zastupnika;*
- (c) navesti vrstu zahtjeva;*
- (d) istaknuti nužne činjenice na temelju kojih se pokreće postupak i pravne razloge na kojima se temelji zahtjev;*
- (e) sastaviti zahtjev;*
- (f) prijaviti iznos potraživanja;*
- (g) odrediti službenika za izvršenje koji je odgovoran za izdavanje sudskog poziva ili pravnog zastupnika odgovornog za predstavljanje zahtjeva.*

Ako osporava tužbu, tuženik mora:

- (a) navesti podatke za identifikaciju tužbe;*
- (b) iznijeti činjenične i pravne osnove za osporavanje tužbenog zahtjeva tužitelja;*
- (c) iznijeti nužne činjenice na temelju kojih se ulažu prigovori i*
- (d) dostaviti popis svjedoka i zatražiti druge oblike dokaza. Ako tuženik podnese protutužbu, a tužitelj odgovara na nju, tuženik ima pravo izmijeniti svoj izvorni zahtjev za izvođenje dokaza.*

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Da, u pravilu je potrebno platiti sudske pristojbe. Postupovni troškovi obuhvaćaju sudske pristojbe, sudske troškove i troškove stranaka.

Najrelevantnija pravila u pogledu postupovnih troškova u osnovi su utvrđena u člancima 145., 529., 530., 532. i 533. Zakona o parničnom postupku i u [Pravilniku o postupovnim troškovima](#).

Sudske pristojbe plaćaju se u sljedećim fazama (članak 14. Pravilnika o postupovnim troškovima):

Predmeti u kojima je obvezno imenovanje pravnog zastupnika:

Prva ili jedina rata sudskih pristojbi mora se platiti do trenutka podnošenja postupnog akta.

Ako se plaća druga rata, plaćanje se vrši u roku od 10 dana od obavijesti o završnoj raspravi.

Predmeti u kojima nije obvezno imenovanje pravnog zastupnika:

Ako dokument izravno podnosi stranka, sudske pristojbe za pokretanje postupka plaćaju se nakon primitka obavijesti u kojoj se navodi rok od 10 dana za plaćanje te primjenjive kazne u slučaju neplaćanja.

Simulator sudskih pristojbi dostupan je [ovdje](#).

Odvjetničke naknade uključene su u troškove stranke i snosi ih stranka koja je izgubila spor u skladu s člankom 533. Zakona o parničnom postupku.

Stranke koje imaju pravo na naknadu troškova sudu šalju detaljan opisni račun u skladu s uvjetima i rokovima iz članka 25. Pravilnika o postupkovnim troškovima.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Da, možete ako ispunjavate uvjete za odobrenje pravne pomoći.

U Zakonu br. 34/2004 od 29. srpnja 2004., kojim je uređen [pristup pravu i pravosuđu](#), navedeni su uvjeti za podnošenje zahtjeva za pravnu pomoć i relevantni mehanizmi.

Zahtjev za pravnu pomoć mora se podnijeti portugalskoj Službi za socijalnu sigurnost (*Segurança Social*).

Obrazac za podnošenje zahtjeva za pravnu pomoć, primjenjivi propisi i praktični vodič dostupni su [ovdje](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se smatra službeno pokrenutim u trenutku kad se početni zahtjev smatra podnesenim kako slijedi:

Ako se zahtjev podnosi elektronički, smatra se da je podnesen na dan slanja.

Ako se zahtjev dostavlja u sudsku pisarnicu, smatra se da je podnesen na dan dostave.

Ako se zahtjev šalje preporučenom poštom, smatra se da je podnesen na dan upisa u odgovarajući poštanski registar.

Ako se zahtjev podnosi telefaksom, smatra se da je podnesen na dan slanja.

(Članci 259. i 144. Zakona o parničnom postupku)

Sudska pisarnica odgovorna je za poduzimanje odgovarajućih koraka za pozivanje tuženika i obavješćivanje tužitelja o:

poduzetim mjerama i, ako sudski poziv nije izdan, razlozima za to

podnošenju odgovora na tužbu, ako je tuženik to učinio.

(Članci 226. i 575. Zakona o parničnom postupku)

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Da. Stranke imaju pravo pregledati i konzultirati spis. Te informacije pružaju sudske pisarnice (članak 163. Zakona o parničnom postupku).

Tijekom pripremnog ročišta (ili putem obavijesti) sudac određuje raspored radnji koje će se izvršiti tijekom završne rasprave, broj ročišta i njihovo vjerojatno trajanje te predmetne datume nakon savjetovanja s pravnim zastupnicima (članci 591. i 593. Zakona o parničnom postupku).

Primjenjivi propisi

[Građanski zakonik](#)

[Zakon o parničnom postupku](#)

[Elektronička obrada sudskih predmeta](#)

[Pravilnik o postupkovnim troškovima](#)

[Pristup pravu i pravosuđu](#)

Upozorenje

Informacije sadržane u ovom informativnom članku nisu obvezujuće za kontaktnu točku i sudove. Potrebno je pregledati i važeće propise te njihove naknadne izmjene.

Posljednji put ažurirano: 10/08/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Rumunjska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Svaka osoba koja ima potraživanje prema drugoj osobi mora podnijeti zahtjev sudu koji je nadležan za predmetnu stvar. Stvar se može uputiti sudu tek nakon dovršetka prethodnog postupka, ako je on izričito predviđen zakonom. Dokaz o dovršetku prethodnog postupka mora se priložiti zahtjevu.

Stranka u sporu može iskoristiti i alternativne načine rješavanja sporova.

Prije obraćanja sudu postoji mogućnost mirenja. Tijekom pravnog postupka sudska tijela obvezna su upoznati stranke s mogućnošću i prednostima mirenja.

Postupak mirenja može se provesti u sporovima koji se odnose na osiguranje, zaštitu potrošača, obiteljsko pravo, predmete profesionalne odgovornosti, radne sporove i građanske sporove u vrijednosti nižoj od 50 000 RON, osim onih u okviru kojih je izdana izvršiva sudska odluka o pokretanju postupka u slučaju nesolventnosti, tužbi koje se odnose na trgovački registar i predmeta u kojima se stranke odluču za postupke utvrđene u člancima od 1014. do 1025. ili od 1026 do 1033. Zakona o parničnom postupku (nalozi za plaćanje ili sporovi male vrijednosti).

Stranke u sporu mogu iskoristiti i arbitražu, alternativni način rješavanja sporova uređen privatnim pravom. Osobe koje su u potpunosti sposobne djelovati mogu dogovoriti rješavanje sporova arbitražom, osim sporova koji se odnose na građanskopravni status, poslovnu sposobnost osoba, postupak nasljeđivanja, obiteljske odnose i prava o kojima ne mogu odlučiti stranke.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Pravo na tužbu zbog novčanih potraživanja podliježe zastari, osim ako je zakonom predviđeno drukčije. U slučajevima posebno predviđenima zakonom zastari podliježu i ostala prava na tužbu, neovisno o njihovom predmetu (članak 2501. Građanskog zakonika).

U skladu s odredbama članka 2517. Građanskog zakonika opći je rok zastare tri godine.

U skladu s člankom 10. stavkom 1. Hitne uredbe Vlade br. 39/2017 o tužbama za naknadu štete zbog kršenja odredaba prava tržišnog natjecanja te o izmjeni i dopuni Zakona br. 21/1996 o tržišnom natjecanju, odstupajući od članka 2517. Građanskog zakonika, pravo na podnošenje tužbe za naknadu štete zastarijeva nakon pet godina.

Građanskim zakonikom utvrđeni su posebni rokovi zastare za određene stvari, kao što su:

rok zastare od deset godina za stvarna prava koja nisu zakonom proglašena neotuđivima ili ne podliježu drugom roku zastare; naknada za nematerijalnu /materijalnu štetu koju je osoba pretrpjela kao posljedicu mučenja ili okrutnih djela ili, ako je primjenjivo, uslijed nasilja ili seksualnog napada počinjenog protiv maloljetnika ili osoba koje se ne mogu braniti ili izraziti svoju volju; naknada za štetu nanесenu okolišu;

rok zastare od dvije godine za pravo na tužbu na temelju (re)osigurateljnog odnosa; pravo na tužbu koja se odnosi na plaćanje naknada koje se duguju posrednicima za usluge pružene na temelju ugovora o posredovanju;

rok zastare od godine dana za pravo na tužbu koja se odnosi na povrat iznosa dobivenih od prodaje karata za izvedbu koja se nije održala; usluge koje pružaju ugostitelji ili hotelijeri; poduke koje profesori, učitelji, maestri i umjetnici održavaju u satima te na dnevnoj ili mjesečnoj razini; posjete, tretmane ili lijekove koje pružaju liječnici, primalje, medicinske sestre i ljekarnici; trgovce u maloprodaji u pogledu plaćanja prodanih proizvoda ili dostavljene robe; naknade za rad obrtnicima; naknade i troškove koje klijenti nisu platili odvjetnicima; plaćanje iznosa na koje javni bilježnici i sudski izvršitelji imaju pravo zbog obavljenih aktivnosti; plaćanje iznosa na koje inženjeri, arhitekti, geodeti, računovođe i druge samozaposlene osobe imaju pravo zbog obavljenih aktivnosti; pravo na tužbu protiv prijevoznika koje proizlazi iz ugovora o kopnenom, zračnom ili pomorskom prijevozu robe.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Pravila o međunarodnoj nadležnosti u sporovima s prekograničnim elementima utvrđena su u knjizi VII., *Međunarodni parnični postupci*, Zakona o parničnom postupku. Međutim, odredbe te knjige primjenjuju se na postupke s prekograničnim elementima u okviru privatnog prava, osim ako je međunarodnim ugovorima čija je Rumunjska stranka, pravom Europske unije ili posebnim zakonima predviđeno drukčije.

Kad je riječ o pitanjima međunarodne nadležnosti, Zakonom o parničnom postupku utvrđene su odredbe koje se, među ostalim, odnose na sljedeće: sudsku nadležnost koja se temelji na boravištu ili sjedištu tuženika, dobrovoljnom odabiru sudske nadležnosti rumunjskih sudova, sporazumima o odabiru suda, iznimci koja se odnosi na arbitražu, *forum necessitatis*, internoj sudskoj nadležnosti, *lis pendens* i povezanim tužbama na međunarodnoj razini, isključivoj osobnoj nadležnosti, isključivoj nadležnosti za tužbe zbog novčanih potraživanja ili povlaštenoj nadležnosti rumunjskih sudova (članak 1066. i dalje Zakona o parničnom postupku).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Teritorijalna nadležnost uređena je u skladu s općim kriterijima (boravište/sjedište tuženika), alternativnim kriterijima (očinstvo/majčinstvo, uzdržavanje, ugovor o prijevozu, ugovor o osiguranju, mjenica/ček/zadužnica/jamstvo, potrošači, građanskopravna odgovornost na temelju odštetnog prava) ili isključivim kriterijima (imovina, nasljedstvo, trgovačka društva, tužbe protiv potrošača) utvrđenima u članku 107. i dalje Novog zakona o parničnom postupku.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Stvarna nadležnost utvrđena je člankom 94. i dalje Novog zakona o parničnom postupku i ovisi o prirodi predmeta ili predmetnom iznosu.

Okružni sudovi kao *prvostupanjski sudovi* odlučuju o zahtjevima za koje je, u skladu s *Građanskim zakonikom*, *nadležan sud koji je nadležan za obiteljske odnose i skrbništvo*; zahtjevima za upis u registre građanskopravnog statusa; zahtjevima koji se odnose na upravljanje višekratnim zgradama/stanovima /prostorima u isključivom vlasništvu različitih osoba te pravne odnose koje su udruženja vlasnika nekretnina uspostavila s drugim fizičkim ili pravnim osobama; zahtjevima za iseljenje; zahtjevima koji se odnose na zajedničke zidove i jarke, udaljenost između zgrada i nasada, pravo služnosti puta, terete, ostala ograničenja koja utječu na prava vlasništva; zahtjevima koji se odnose na promjene granica i označivanje granica; zahtjevima za zaštitu imovine; zahtjevima koji se odnose na pozitivne ili negativne obveze koje se ne mogu izraziti u novcu; zahtjevima koji se odnose na sudsku podjelu, neovisno o predmetnom iznosu; drugim zahtjevima koji se mogu izraziti u novcu, do uključujući 200 000 RON, bez obzira na svojstvo stranaka.

Tribunali kao *prvostupanjski sudovi* odlučuju o svim zahtjevima koji, u skladu sa zakonom, nisu u nadležnosti drugih sudova ili o svim drugim zahtjevima koji su, u skladu sa zakonom, u njihovoj nadležnosti.

Žalbeni sudovi kao prvostupanjski sudovi odlučuju o zahtjevima koji se odnose na upravne i porezne sporove ili o svim drugim zahtjevima koji su, u skladu sa zakonom, u njihovoj nadležnosti.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranke mogu sudu podnijeti tužbu osobno ili putem zastupnika, pri čemu se takvo zastupanje može temeljiti na zakonu, sporazumu ili odluci suda. Fizičke osobe lišene poslovne sposobnosti zastupa pravni zastupnik. Stranke može zastupati zastupnik kojeg same odaberu u skladu sa zakonom, osim ako se zakonom zahtijeva njihovo osobno pojavljivanje pred sudom.

U prvom stupnju i tijekom žalbenih postupaka fizičke osobe može zastupati odvjetnik ili drugi opunomoćenik. Ako je zastupnik osoba koja nije odvjetnik, taj opunomoćenik može dostavljati podneske o postupovnim iznimkama i meritumu predmeta samo putem odvjetnika, i u fazi istrage i tijekom iznošenja argumenata. Kad je riječ o sastavljanju zahtjeva i iznošenju osnove za žalbu te podnošenju žalbe i iznošenju argumenata u žalbenom postupku, fizičkim osobama pomaže i zastupa ih isključivo odvjetnik. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti.

Pravne osobe pred sudom može zastupati samo pravni savjetnik ili odvjetnik na temelju sporazuma. Kad je riječ o sastavljanju zahtjeva i iznošenju osnove za žalbu te podnošenju žalbe i iznošenju argumenata u žalbenom postupku, pravnim osobama pomaže i, prema potrebi, zastupa ih isključivo odvjetnik ili pravni savjetnik. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti. Prethodno navedene odredbe na odgovarajući se način primjenjuju na udruženja, trgovačka društva ili druge subjekte bez pravne osobnosti.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Zahtjev se upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata. Nakon registracije zahtjev i priloženi dokumenti te, ako je potrebno, dokazi o tome kako su prosljeđeni sudu, dostavljaju se predsjedniku suda ili osobi koju on odredi, te predsjednik suda ili ta osoba odmah, u skladu sa zakonom, nasumičnim odabirom uspostavlja sudsko vijeće (članak 199. Zakona o parničnom postupku).

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

U skladu s člankom 14. stavkom 5. Zakona br. 304/2004 o ustrojstvu pravosuđa zahtjevi i postupovni dokumenti moraju biti sastavljeni isključivo na rumunjskom jeziku. Zahtjevi se dostavljaju isključivo u pisanom obliku. Člankom 194. Novog zakona o parničnom postupku propisano je da se zahtjev, koji je podnesen osobno ili putem zastupnika, primljen poštom, kurirskom službom, telefaksom ili je skeniran i poslan e-poštom ili kao elektronički dokument, upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata.

U skladu s člankom 225. Novog zakona o parničnom postupku, ako bilo koja stranka koja treba biti saslušana ne govori rumunjski jezik, sud angažira ovlaštenog sudskog tumača. Ako se stranke s tim slože, sudac ili službenik može djelovati kao prevoditelj. Ako ovlašteni sudski tumač ne može biti prisutan, mogu se upotrijebiti prijevodi osoba od povjerenja koje govore predmetni jezik. Ako je osoba nijema, gluha ili gluhonijema ili se zbog bilo kojeg drugog razloga ne može izražavati, komunikacija se obavlja u pisanom obliku. Ako dotična osoba ne zna čitati ili pisati, angažira se tumač. Odredbe o vještacima na odgovarajući se način primjenjuju na prevoditelje i tumače.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Zakonom o parničnom postupku nije predviđena upotreba standardiziranih obrazaca za pravne zahtjeve. Općim pravilima o parničnom postupku utvrđen je sadržaj nekih od građanskopravnih tužbenih zahtjeva (*npr.* zahtjev, obrana, protuzahjev).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudski troškovi obuhvaćaju sudske biljege, naknade odvjetnika, vještaka i stručnjaka, putne troškove svjedoka i iznose koje su svjedoci izgubili jer su se morali pojaviti pred sudom, putne troškove i troškove smještaja te sve ostale troškove potrebne za uredno odvijanje postupka. Stranka koja potražuje sudske troškove mora dokazati te troškove i njihov iznos najkasnije do završetka rasprave o meritumu predmeta. Stranka koja je izgubila spor morat će stranci koja je uspjela u sporu na njezin zahtjev platiti sudske troškove. Ako je zahtjev djelomično prihvaćen, suci utvrđuju dio sudskih troškova koji je svaka stranka dužna platiti. Ako je potrebno, suci mogu odrediti prijeboj sudskih troškova. Tuženiku koji je potvrdio tužbene zahtjeve koje je tužitelj iznio na prvom ročištu na koje su stranke uredno pozvane sudskim pozivom ne može se odrediti plaćanje sudskih troškova, osim ako je tužitelj prije pokretanja postupka tuženiku poslao službenu obavijest ili se tuženik oglašio. U slučaju više tužitelja ili tuženika može se odrediti da sudske troškove plate u jednakom iznosu, razmjerno ili zajednički, ovisno o njihovom statusu u postupku ili prirodi njihova međusobnog pravnog odnosa.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pravna se pomoć može dobiti u skladu s odredbama Hitne uredbe br. 51/2008 o javnoj pravnoj pomoći u građanskopravnim stvarima, odobrene s dodatnim izmjenama Zakonom br. 193/2008, kako je kasnije izmijenjen. Novi zakon o parničnom postupku (članci 90. i 91.) sadržava opće odredbe o pravnoj pomoći.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Zahtjev se upisuje u registar i dodjeljuje mu se datum otiskom ulaznog pečata. Nakon registracije zahtjev i popratni dokumenti dostavljaju se predsjedniku suda ili sucu koji zamjenjuje predsjednika, te on odmah nasumičnim odabirom uspostavlja sudsko vijeće.

Vijeće kojem je predmet nasumično dodijeljen provjerava ispunjuje li zahtjev potrebne uvjete. Ako zahtjev ne ispunjuje uvjete, tužitelja se u pisanom obliku obavješćuje o predmetnim nedostacima. U roku od najviše deset dana od primitka obavijesti tužitelj mora dostaviti dodatne informacije ili izvršiti naložene izmjene. U suprotnom se zahtjev poništava. Ako se u propisanom roku ne ispune obveze s obzirom na dostavu dodatnih informacija ili izmjenu zahtjeva, sud nalaže poništenje zahtjeva rješenjem donesenim na sjednici sudskog vijeća.

Nakon što sudac utvrdi da su ispunjeni svi zakonski uvjeti u pogledu zahtjeva, rješenjem nalaže da se taj zahtjev dostavi tuženiku.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Detaljne informacije o predmetu mogu se dobiti u uredu arhiva sudova ili na njihovim internetskim stranicama, ako postoje, na adresi <https://portal.just.ro/>. Sud može odlučiti o zahtjevu samo ako su sve stranke dobile sudski poziv ili su se pojavile pred sudom osobno ili putem zastupnika. Sud će odgoditi odluku o predmetu i naložiti da se strankama pošalje sudski poziv kad god utvrdi da stranka koja nije prisutna nije primila sudski poziv u skladu sa zahtjevima predviđenima zakonom. U suprotnom se primjenjuje sankcija ništetnosti. Dostava sudskih poziva i svih postupovnih dokumenata obavlja se po službenoj dužnosti.

Nakon što sudac utvrdi da su ispunjeni svi zakonski uvjeti u pogledu zahtjeva, rješenjem nalaže da se taj zahtjev dostavi tuženiku, kojeg se obavješćuje o obvezi da u roku od dvadeset i pet dana od dostave zahtjeva dostavi svoju obranu te da će se u suprotnom primijeniti sankcije. Ta se obrana dostavlja tužitelju, koji mora u roku od deset dana od dostave dostaviti očitovanje na obranu. Tuženik se s očitovanjem na obranu upoznaje uvidom u spis predmeta. Sudac u roku od tri dana od datuma dostave očitovanja na obranu odlukom zakazuje prvu raspravu, koja se održava u roku od najviše šezdeset dana od datuma sudske odluke, te nalaže da se strankama pošalje sudski poziv. Ako tuženik u zakonskom roku ne dostavi obranu ili tužitelj u zakonskom roku ne dostavi očitovanje na obranu, sudac, nakon isteka odgovarajućeg razdoblja, odlukom zakazuje prvu raspravu, koja se održava u roku od najviše šezdeset dana od datuma te odluke, te nalaže da se strankama pošalje sudski poziv. U hitnim postupcima sudac može, ovisno o okolnostima predmeta, skratiti prethodno navedene rokove. Ako tuženik boravi u inozemstvu, sudac određuje dulji razumni rok, ovisno o okolnostima predmeta.

Stranci koja je podnijela zahtjev i potvrdila datum rasprave te stranci koja se pojavila na ročištu ne šalje se sudski poziv tijekom postupka pred sudom jer se smatra da je dotična stranka obaviještena o datumima kasnijih rasprava. Te se odredbe primjenjuju i na stranku kojoj je dostavljen sudski poziv na raspravu jer se smatra da je u tom slučaju dotična stranka obaviještena o datumima rasprava koje slijede nakon one za koju je dostavljen sudski poziv. U sudskom pozivu navodi se i da se, nakon što primi sudski poziv i potpiše potvrdu o primitku, smatra da je stranka kojoj je sudski poziv upućen isto tako obaviještena o datumima rasprava koje slijede nakon one za koju je dostavljen sudski poziv.

Na prvoj raspravi na koju su stranke uredno pozvane sudac, nakon što sasluša stranke, mora procijeniti koliko će vremena biti potrebno za ispitivanje, uzimajući u obzir okolnosti predmeta, kako bi se presuda mogla donijeti u optimalnom i predvidivom roku.

Posljednji put ažurirano: 22/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Slovenija

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi bilo bolje riješiti spor u okviru postupka alternativnog rješavanja sporova. Metodama alternativnog rješavanja sporova omogućuje se rješavanje sporova bez intervencije suda ili barem bez donošenja sudske odluke o osnovanosti predmeta. Glavne vrste alternativnog rješavanja sporova koje se provode u Sloveniji uključuju arbitražu, mirenje i sudske postupke u širem smislu u cilju poticanja postizanja sudske nagodbe. Na temelju Zakona o alternativnom rješavanju sporova (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov*) prvostupanjski i drugostupanjski sudovi obvezni su strankama u sporovima koji nastaju uslijed trgovačkih, radnih, obiteljskih ili drugih građanskopravnih odnosa omogućiti primjenu metoda alternativnog rješavanja sporova tako da donesu i provode program alternativnog rješavanja sporova. U okviru takvog programa sudovi moraju dopustiti strankama uporabu mirenja i, po mogućnosti, drugih oblika alternativnog rješavanja sporova.

Mirenje je rješavanje spora uz pomoć nepristrane treće strane koja ne može donijeti obvezujuću odluku. Stranke se mogu dogovoriti o sklapanju sporazuma o rješenju spora u obliku neposredno izvršive javnobilježničke isprave, sudske nagodbe ili arbitražne odluke na temelju nagodbe.

Stranke se mogu nagoditi o predmetu spora u bilo kojem trenutku za vrijeme postupka pred građanskim sudom (sudska nagodba). Sporazum o sklapanju sudske nagodbe izvršna je isprava.

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Alternativno rješavanje sporova”.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Rokovi za pokretanje sudskog postupka ovise o prirodi predmeta. Pravni savjetnik ili služba za pravnu pomoć mogu pojasniti pitanja koja se odnose na rokove i zastare. Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Postupovni rokovi”.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Nadležnost sudova”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranke pred sud u Sloveniji mogu izaći same, osim u postupcima koji uključuju izvanredne pravne lijekove u kojima mogu se postupak može pokrenuti samo preko opunomoćenika koji je odvjetnik, ili ako su stranka ili njezin pravni zastupnik položili pravosudni ispit. Ako stranka želi da je zastupa opunomoćenik, on može, u postupcima pred lokalnim sudom, biti bilo koja osoba koja ima punu pravnu sposobnost, dok se pred okružnim, višim ili Vrhovnim sudom kao opunomoćenik može pojaviti samo odvjetnik ili neka druga osoba koja je položila pravosudni ispit.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužba se može poslati poštom nadležnom sudu ili se izravno dostaviti u pisarnicu suda. Vidjeti i odgovor na pitanje 8.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Službeni jezik sudova u Sloveniji je slovenski. Međutim, u područjima u kojima žive mađarska ili talijanska manjina, mađarski ili talijanski jezik upotrebljavaju se kao službeni jezici uz slovenski jezik. Tužba mora biti napisana na slovenskom i mora ga vlastoručno potpisati tužitelj.

Izvorni potpis podnositelja znači vlastoručni potpis i elektronički potpis koji je istovrijedan vlastoručnom potpisu.

Tužbeni zahtjev i tužba moraju se podnijeti u pisanom obliku. Pisanim zahtjevom smatra se zahtjev koji je podnositelj vlastoručno napisao i potpisao ili ispisao i potpisao (zahtjev u fizičkom obliku) ili zahtjev u elektroničkom obliku potpisan elektroničkim potpisom istovrijednim vlastoručnom potpisu (zahtjev u elektroničkom obliku). Zahtjev u fizičkom obliku podnosi se poštom, uporabom komunikacijske tehnologije, izravnom dostavom tijelu ili dostavom koju obavlja osoba za posredovanje u okviru svoje djelatnosti. Tužba se može podnijeti i faksom.

U zakonu su predviđeni i elektronički zahtjevi, odnosno zahtjevi u elektroničkom obliku i potpisani elektroničkim potpisom istovrijednim vlastoručnom potpisu. Elektronički zahtjevi dostavljaju se u pravosudni informacijski sustav elektroničkim putem. Informacijski sustav automatski potvrđuje podnositelju da je zahtjev zaprimljen.

Neovisno o postojećim zakonskim odredbama (zakoni i podzakonski akti) koje se odnose na sve parnične i trgovačke postupke, trenutačno se samo postupci obuhvaćeni portalom e-pravosuđe (*e-Sodstvo*) mogu pokrenuti na internetu ili elektroničkim putem: određene vrste postupaka izvršenja, podnošenje zahtjeva i donošenje odluka u postupcima u slučaju nesolventnosti te podnošenje zahtjeva povezanih sa zemljišnim knjigama.

U tu svrhu u Sloveniji postoji portal e-pravosuđe koji omogućuje podnošenje pisanih materijala u elektroničkom obliku: <https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

U Sloveniji se tužba ne mora podnositi na posebnom obrascu. Međutim, mora sadržavati određene zakonom propisane elemente od kojih se neki odnose na sve zahtjeve, a neki na konkretnu tužbu. Tužba stoga mora sadržavati: naznaku suda, imena i prebivalište ili boravište stranaka, imena pravnih zastupnika ili opunomoćenika, predmet spora i sadržaj izjave. Osim toga mora sadržavati i osobni identifikacijski broj (*EMŠO*) stranke ako je ta stranka fizička osoba upisana u središnji registar stanovništva; porezni broj ako stranka nije upisana u središnji registar stanovništva, ali jest u porezni registar; ili datum rođenja ako stranka nije upisana u središnji registar stanovništva ni u porezni registar (te podatke pribavlja sud po službenoj dužnosti). Ako je stranka pravna osoba, u tužbi se mora navesti ime ili tvrtka, sjedište i poslovna adresa te matični ili porezni broj ako ta pravna osoba ima poslovni nastan u Sloveniji. Ako je stranka samostalni poduzetnik (samozaposlena osoba koja obavlja poslovnu djelatnost u okviru organiziranog društva) ili privatni poduzetnik (npr. liječnik, javni bilježnik, odvjetnik, poljoprivrednik ili druga fizička osoba koja nije samostalni poduzetnik, a obavlja određenu djelatnost kao zanimanje), tužba mora sadržavati adresu sjedišta i poslovnu adresu te matični ili porezni broj ako je poduzetnik registriran u Sloveniji. Tužba mora sadržavati i poseban zahtjev u kojemu su navedeni glavni predmet tužbe i prateći zahtjevi, činjenice na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev, dokazi kojima se potkrepljuju te činjenice i potpis podnositelja zahtjeva. Ako nadležnost suda ovisi o vrijednosti predmeta spora i predmet spora nije novčani iznos, u zahtjevu se mora navesti i vrijednost predmeta spora. Zahtjevi koji se dostavljaju suprotnoj stranci moraju se podnijeti sudu u onoliko primjeraka koliko zahtijevaju sud i suprotna stranka te u obliku u kojem ih sud može dostaviti. Isto se primjenjuje i na priloge.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Sudske pristojbe plaćaju se za podnošenje tužbe, protutužbe, zahtjeva za sporazumni razvod braka, zahtjeva koji sadržava prijedlog za izdavanje platnog naloga, prijedloga za ponovno otvaranje predmeta, prijedloga za osiguravanje dokaza prije pokretanja parničnog postupka, prijedloga nagodbe, zahtjeva kojim se najavljuje žalba, žalbe, prijedloga za dopuštenje revizije te revizije. Sudske se pristojbe moraju platiti najkasnije do roka koji je odredio sud u nalogu za plaćanje sudskih pristojbi.

Ako se sudska pristojba ne plati u tom roku i ako nisu ispunjeni uvjeti za oslobođenje od plaćanja ili odgodu plaćanja sudske pristojbe ili njezino plaćanje u obrocima, zahtjev se smatra povučenim.

Troškove postupka snosi stranka koje nije uspjela u postupku. Opunomoćenicima koji su odvjetnici isplaćuju se odvjetničke naknade za sudske postupke u skladu sa Zakonom o odvjetničkoj tarifi (*Zakon o odvetniški tarifi*). Odvjetničke naknade ukupan su trošak usluga i izdataka odvjetnika potrebnih za izvršavanje njegovih dužnosti, uvećan za PDV ako je odvjetnik porezni obveznik u Sloveniji. U skladu s propisima odvjetnik mora stranci ili ugovornoj strani izdati račun po stavkama za pružene pravne usluge ili potvrdu u kojoj se navodi da su predujmovi primljeni najkasnije u roku od osam dana nakon pružanja usluge ili nakon uplate predujma. Smatra se da je pravna usluga pružena najkasnije u trenutku kada je odvjetnik izvršio sve obveze utvrđene u ugovoru o punomoći ili odluci nadležnog tijela. Odvjetnik može od stranke zatražiti plaćanje predujma za traženu uslugu i povezane troškove prije okončanja postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Stranke mogu tražiti pravnu pomoć koja im se dodjeljuje ako ispunjuju uvjete utvrđene u Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*, ZBPP). Više o ovoj temi možete pronaći u odjeljku „Pravna pomoć“.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se smatra pokrenutim kada nadležni sud zaprimi zahtjev. Ako se zahtjev šalje preporučenom poštom ili telegramom, datum slanja smatra se datumom dostave sudu kojem je upućen. Podnositelj zahtjeva ne dobiva automatski potvrdu da je postupak pokrenut. Ako se zahtjev dostavlja u poštanski sandučić suda, trenutak primitka zahtjeva u poštanskom sandučiću suda smatra se trenutkom dostave sudu kojem je zahtjev upućen.

Zakonom o zahtjevima u elektroničkom obliku (*Zakon za vloge v elektronski obliki*) propisano je da se elektronički zahtjevi predaju u pravosudni informacijski sustav elektroničkim putem. U tom se slučaju trenutak primitka zahtjeva u pravosudnom informacijskom sustavu smatra trenutkom dostave sudu kojem je zahtjev upućen. Informacijski sustav automatski potvrđuje podnositelju da je zahtjev zaprimljen.

Važno je istaknuti da, unatoč zakonskim odredbama na snazi, trenutačno u parničnim i trgovačkim predmetima nije moguće podnijeti tužbu elektroničkim putem, osim u slučaju postupaka koji se odnose na zemljišne knjige, stečaj ili izvršenje.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Ako su događaji povezani s unaprijed utvrđenim rokovima, sud upozorava stranku pisanim putem i prilaže pravnu obavijest u kojoj joj objašnjava koje su posljedice ako stranka ne slijedi upute suda.

Povezane poveznice

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

 <http://www.sodisce.si/>

 <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

 <http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Posljednji put ažurirano: 03/03/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Slovačka

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Za odgovor na ovo pitanje vidjeti i odjeljak „Alternativno rješavanje sporova – Slovačka“.

Ne rješavaju se nužno svi sporovi na sudu. Stranke bi se najprije trebale pokušati sporazumno dogovoriti i pronaći obostrano prihvatljiv kompromis. Druga je mogućnost rješavanja sporova mirenje. Mirenje je izvansudski postupak u kojem sudionici uz pomoć miritelja rješavaju svoj spor koji proizlazi iz ugovornog ili drugog pravnog odnosa. Preporučuje se da se stranke obrate sudu tek nakon što su iscrpile sve alternativne načine rješavanja sporova ili u slučajevima u kojima je cilj dobiti preciznu definiciju stajališta stranaka, njihovih prava i uzajamne odgovornosti.

U određenim uvjetima utvrđenima Zakonom o arbitraži (*zákon o rozhodcovskom konaní*), kako je izmijenjen, arbitražni sud može odlučivati u predmetima koji se odnose na:

(a) rješavanje imovinskih sporova koji proizlaze iz domaćih i međunarodnih trgovačkih i građanskopravnih odnosa, ako je mjesto arbitraže u Slovačkoj;

(b) priznavanje i izvršenje domaćih i stranih arbitražnih odluka u Slovačkoj.

Ako je vrsta spora koji podliježe sudskom postupku vrsta koja nije isključena iz područja primjene Zakona o arbitraži, stranke u postupku mogu se dogovoriti, na sudu ili izvan suda, da će primijeniti arbitražu. Taj dogovor mora sadržavati arbitražni sporazum. Takav sporazum dostavljen sudu ima učinak povlačenja tužbe i suglasnosti tuženika za takvo povlačenje, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku (*Civilný sporový poriadok*).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku pravo zastarijeva ako nije ostvareno u zakonski utvrđenom roku. Rokovi za podnošenje tužbe razlikuju se ovisno o predmetu.

Zakonski rokovi zastare utvrđeni su zakonom. Opći je rok zastare tri godine, a počinje teći od trenutka kad se pravo prvi put moglo ostvariti.

Sud će uzeti u obzir da je za neko pravo nastupila zastara tek na prijedlog dužnika. Ako dužnik iznese prigovor na zastaru prava, vjerovniku se ne može dodijeliti pravo za koje je nastupila zastara.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka“

Ovlast sudova da odlučuju o određenom pitanju utvrđena je zakonodavstvom Europske unije – uredbama, međunarodnim multilateralnim ili bilateralnim konvencijama, a ako one ne postoje, nacionalnim zakonodavstvom kojim su uređeni sukobi zakona.

Pravila kojima se uređuje ovlast slovačkih sudova utvrđena su, na nacionalnoj razini, Zakonom br. 97/1963 o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Temeljno je pravilo da su slovački sudovi nadležni ako osoba protiv koje je usmjeren podnesak (tužba) ima boravište ili sjedište u Slovačkoj ili, u slučaju imovinskih prava, posjeduje imovinu u toj zemlji. U dodatnim odredbama navode se uvjeti u skladu s kojima slovački sudovi imaju nadležnost. U ugovornim odnosima stranke mogu sporazumom utvrditi sudsku nadležnost. U određenim slučajevima slovački sudovi imaju isključivu nadležnost, na primjer u postupcima koji se odnose na stvarna prava u pogledu nekretnina, zakupa nekretnine koja se nalazi u Slovačkoj ili u postupcima koji se odnose na registraciju ili valjanost patenata, žigova, dizajna i drugih prava.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka“

U skladu sa Zakonom o parničnom postupku redovni sud stranke protiv koje je tužba usmjerena (tuženik) nadležan je odlučivati o predmetu, osim ako je predviđeno drukčije. Kad je riječ o fizičkoj osobi (građaninu), redovni je sud onaj u čijem okrugu taj građanin ima boravište, a ako nema boravište, u čijem okrugu živi. Kad je riječ o pravnom subjektu, redovni je sud onaj u čijem okrugu taj pravni subjekt ima sjedište, a u slučaju stranog pravnog subjekta, sud u čijem se okrugu nalazi organizacijska jedinica tog subjekta. Kad je riječ o državi, redovni je sud onaj u čijem je okrugu nastupila okolnost koja je prouzročila pravo koje je predmet tužbenog zahtjeva. Redovni je sud u trgovačkim stvarima onaj u čijem okrugu tuženik ima sjedište, a ako nema sjedište, sud u čijem okrugu obavlja poslovnu djelatnost. Ako tuženik nema mjesto poslovanja, njegov redovni sud bit će sud u čijem okrugu ima boravište.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odjeljak: „Pred kojim sudom mogu podnijeti tužbu? – Slovačka“

Temeljno pravilo za određivanje materijalne nadležnosti utvrđeno je u članku 12. Zakona o parničnom postupku. U pravilu je okružni sud (*okresný súd*) nadležan u prvom stupnju. Regionalni sud (*krajský súd*) odlučuje kao prvostupanjski sud samo u posebnim slučajevima, na primjer u sporovima koji se odnose na treću zemlju ili osobe koje imaju diplomatski imunitet i povlastice, ako su za odlučivanje u tim sporovima nadležni sudovi u Slovačkoj. Zakonom br. 371/2004 o sjedištima i okruzima sudova u Slovačkoj Republici (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky*) uređeno je pitanje koji je sud nadležan odlučivati o upisu u registar, stečaju i prisilnoj nagodbi, mjenicama i čekovima, u predmetima koji se odnose na zaštitu predmeta industrijskog vlasništva i zaštitu od nepoštenog tržišnog natjecanja, u postupku koji se odnosi na burzovne transakcije, pitanjima skrbi za maloljetnike te pravnoj pomoći u slučajevima financijske potrebe.

Iznos spora ne utječe na to koji će sud u Slovačkoj biti nadležan za odlučivanje o određenom pitanju.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U građanskim postupcima u Slovačkoj zastupanje odvjetnika nije obvezno.

Zastupanje odvjetnika zakonom je propisano u odabranim vrstama postupaka, npr. u predmetima koji se odnose na stečaj, zaštitu tržišnog natjecanja, nepošteno tržišno natjecanje, prava intelektualnog vlasništva te u izvanrednim žalbenim postupcima (članak 420. Zakona o parničnom postupku).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

U skladu s odredbama članka 125. Zakona o parničnom postupku podnesak se može dostaviti samo u pisanom obliku, u papirnatom ili elektroničkom obliku. Podnesak dostavljen u elektroničkom obliku mora se naknadno u roku od 10 dana dostaviti u papirnatom obliku. U suprotnom se podnesak ne uzima u obzir.

Podnesak dostavljen u papirnatom obliku mora se dostaviti u potrebnom broju istovjetnih primjeraka.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

S obzirom na to da su stranke u građanskom postupku u jednakom položaju, tužba se ne treba podnijeti na slovačkom jeziku. Stranke imaju pravo nastupati pred sudom služeći se svojim materinjim jezikom ili drugim jezikom koji razumiju. Sud im je obavezan zajamčiti jednake mogućnosti ostvarivanja njihovih prava, među ostalim pisani i usmeni prijevod. Podnesak se može dostaviti u pisanom obliku, u papirnatom ili elektroničkom obliku.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoje propisani obrasci za podnošenje tužbe (zahtjev za pokretanje postupka).

Opći zahtjevi određeni su u članku 127. Zakona o parničnom postupku. Tužbeni zahtjev mora biti potpisan i u njemu se mora jasno navesti sud kojem je upućen, tko ga podnosi i na što se odnosi te što se njime traži. Podnesak se mora dostaviti u potrebnom broju istovjetnih primjeraka i dodataka kako bi jedan primjerak ostao sudu te kako bi svaka stranka, prema potrebi, primila po jedan primjerak i dodatke. Ako stranka ne podnese potreban broj istovjetnih primjeraka i dodataka, sud će napraviti preslike o trošku te stranke. Ako je riječ o predmetu koji je u tijeku, podaci moraju sadržavati broj spisa tog predmeta. Osim općih zahtjeva, u tužbenom zahtjevu potrebno je navesti ime i prezime te, ako je moguće, datum rođenja, broj telefona i adresu boravišta stranaka ili njihovih zastupnika, informacije o njihovoj zemlji državljanstva, točan opis odlučujućih činjenica i oznaku dokaza na kojem tužitelj temelji svoj zahtjev te jasni navod o tome što tužitelj traži. Ako je stranka pravni subjekt, u tužbenom zahtjevu mora se navesti naziv ili tvrtka, sjedište te identifikacijski broj, ako je takav broj dodijeljen. Ako je stranka strani subjekt, tužbenom zahtjevu prilaže se izvadak iz registra ili druge evidencije u koju je taj strani subjekt upisan. Ako je stranka fizička osoba koja obavlja poslovnu djelatnost, u tužbenom zahtjevu mora se navesti tvrtka, sjedište te identifikacijski broj, ako je takav broj dodijeljen. Ako je stranka država, u tužbenom zahtjevu mora se navesti oznaka te države i relevantnog državnog tijela koje će je zastupati.

Kako bi se sudski postupak učinio fleksibilnijim i kako bi se pomoglo strankama u postupku, na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa Slovačke Republike (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) nalaze se primjeri (obraci) odabranih tužbenih zahtjeva za pokretanje postupka. Primjer se može preuzeti i ispuniti. S pomoću obrasca tužitelj točno zna koje stavke mora ispuniti. Ispunjeni se obrazac može poslati nepotpisan ili potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom s pomoću kvalificiranog certifikata. Ako tužitelj pošalje podnesak bez kvalificiranog elektroničkog potpisa, obavezan je taj podnesak dopuniti podneskom u papirnatom obliku.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Podnošenje tužbe podliježe plaćanju sudske pristojbe. Sudsku pristojbu mora platiti stranka koja podnosi tužbeni zahtjev (podnositelj zahtjeva / tužitelj), osim ako je na vlastiti zahtjev oslobođena plaćanja sudskih pristojbi ili je zakonom izuzeta od plaćanja sudskih pristojbi. Iznos pristojbe utvrđen je sudskim popisom pristojbi koji je prilog Zakonu br. 71/1992 o sudskim pristojbama i pristojbi za izvadak iz kaznene evidencije (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*). Iznos pristojbe naveden je u popisu pristojbi kao postotak osnovice pristojbe ili kao fiksni iznos. Sudska pristojba plaća se pri podnošenju tužbe. Ako pristojba nije pravodobno plaćena, pri podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka, sud će zatražiti od platitelja da pristojbu plati u roku koji utvrdi sud, obično deset dana od dostave zahtjeva. Ako se unatoč zahtjevu pristojba ne plati u utvrđenom roku, sud će obustaviti postupak. Platitelja se u zahtjevu mora upoznati s posljedicama neplaćanja pristojbe.

U građanskim postupcima u Slovačkoj zastupanje odvjetnika nije obvezno.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Vidjeti odjeljak „Pravna pomoć – Slovačka”.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Smatra se da je tužba podnesena na dan kad je podnesena sudu. Sud će tužitelju izdati potvrdu da je njegova tužba podnesena i zabilježena u sudskom registru.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud će od stranke zatražiti da dopuni ili ispravi netočan, nepotpun ili nerazumljiv podnesak te će za to odrediti rok koji ne smije biti kraći od deset dana. Ostale podneske koji ne sadržavaju pojedinosti potrebne za zahtjev za pokretanje postupka, a nisu popisno ispravljeni ili dopunjeni, sud ne uzima u obzir. Stranke i njihovi zastupnici imaju pravo uvida u sudski spis te na izvratke iz spisa, primjerke i preslike ili mogu od suda zatražiti da im o njihovu trošku izradi preslike.

U pripremi za ročište sud će tuženiku dostaviti zahtjev za pokretanje postupka (tužbu), zajedno s primjerkom tužbe i njezinih dodataka. Dostava se obavlja osobno, a strankama se moraju propisno pružiti upute. Sud će tuženikovo očitovanje bez odgode poslati tužitelju. Ako je to potrebno zbog prirode stvari ili okolnosti predmeta, sud može rješenjem obvezati tuženika da dostavi svoje pisano očitovanje o stvari, a u slučaju da se ne slaže u potpunosti s tužbenim zahtjevom, da u očitovanju navede one činjenice na kojima temelji svoju obranu, priloži dokumente na koje se poziva i navede dokaze kojima potkrjepljuje svoje tvrdnje. Sud određuje rok za dostavu očitovanja.

Osim ako je Zakonom o parničnom postupku ili drugim posebnim zakonodavnim aktom propisano drukčije, sud će zakazati raspravu o predmetnoj stvari, na koju poziva stranke i druge sudionike čija je prisutnost potrebna.

Posljednji put ažurirano: 22/04/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Finska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Ponekad alternativni postupak može biti bolja opcija. Vidjeti „[Mirenje u državama članicama](#)” i „[Mirenje u državama članicama – Finska](#)”.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Različiti rokovi primjenjuju se na različite vrste predmeta. Za više informacija o rokovima možete razgovarati s odvjetnikom ili Uredom za pravnu pomoć (*oikeusaputoimisto*).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti „[Nadležnost – Finska](#)”.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti „[Nadležnost – Finska](#)”.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti „[Nadležnost – Finska](#)”.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Privatne osobe mogu pokrenuti parnični postupak bez korištenja pravnog zastupnika. U složenim slučajevima korištenje odvjetnika može vam ići u prilog.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Sudske pisarnice djeluju kao prvo mjesto za kontakt.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Postupci na finskim sudovima vode se na finskom ili švedskom. Tužbe (tužbeni zahtjevi) moraju biti sastavljene u pisanom obliku i obično na finskom. Na Ålandskim otocima mora se koristiti švedski. Državljeni Finske, Islanda, Norveške, Švedske i Danske mogu koristiti svoj jezik ako je potrebno. Tužbe se mogu dostaviti putem faksa ili elektroničke pošte. Za određene vrste postupaka dostupno je i automatsko pokretanje postupka. Vidjeti „[Automatsko pokretanje postupka – Finska](#)”.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Nisu dostupni posebni obrasci. U svojoj tužbi morate jasno navesti što je to što tražite i osnovu na kojoj to tražite. U pravilu biste uz tužbu trebali priložiti sve ugovore, obveze ili druge pisane dokaze na koje se namjeravate osloniti.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Po okončanju predmeta, sud će naplatiti pristojbu za obradu predmeta. Visina pristojbe ovisi o fazi postupka u kojoj je predmet riješen. Neki predmeti mogu se riješiti samo na temelju pisanih dokaza. Međutim, o većini slučajeva odlučuje se tek nakon rasprave. Za više informacija posjetite: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/en/index/asiointitajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksutyleissatuomioistuimissa.html>

Odvjetničke pristojbe te slučajevi u kojima se plaćaju predmet su ugovora pa nema posebnih pravila.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Pravo na pravnu pomoć ovisi o visini vašeg dohotka. Pravna pomoć ne odobrava se za predmete male vrijednosti. Za više informacija posjetite: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Dan početka postupka dan je kada sud zaprimi vaš tužbeni zahtjev. Sud može poslati potvrdu primitka na zahtjev. Sud ne može dati potvrdu o tome je li predmet pravilno predstavljen ili nije.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Sud će informirati zainteresirane stranke o napretku predmeta i dati približan rok za sljedeće događaje. Sud možete i kontaktirati kako biste se raspitali o napretku svoga predmeta.

Posljednji put ažurirano: 10/05/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Švedska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Možda bi bilo bolje koristiti sustave alternativnog rješavanja sporova kao što je [mirenje](#).

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

U nekim slučajevima postoje odredbe u kojima je propisano da se predmet mora pokrenuti u određenom roku jer će u protivnom, na primjer, biti prekasno tražiti plaćanje duga. Vrijeme dopušteno za pokretanje sudskog postupka razlikuje se ovisno o vrsti predmeta. Na pitanja o roku za pokretanje postupka može odgovoriti pravni savjetnik ili savjetnik za prava potrošača, na primjer.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Informacije o nadležnosti sudova mogu se naći [ovdje](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Mjesto gdje se pokreće postupak ovisi o tome gdje živite, gdje živi protivna stranka i o drugim čimbenicima. Više informacija dostupno je [ovdje](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Sud pred kojim se pokreće postupak određuje se ovisno o prirodi predmeta, osporenom iznosu i drugim okolnostima. Više informacija dostupno je [ovdje](#).

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Osobe mogu pokrenuti postupak pred sudom na vlastitu inicijativu. Prema tome, u Švedskoj ne postoji zahtjev da osobu mora zastupati pravni zastupnik ili odvjetnik. Također ne postoji odvjetnički monopol u smislu da pravni zastupnik ili savjetnik mora biti odvjetnik.

Ukratko osoba može postupak pokrenuti sama, bez uzimanja odvjetnika.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Tužbeni zahtjev mora se podnijeti sudu. Moguće ga je predati u tajništvu suda, uložiti u poštanski sandučić na sudu, predati službeniku suda ili se može poslati poštom.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Na sudovima u Švedskoj koristi se švedski jezik. Stoga tužbeni zahtjev mora biti napisan na švedskom. Ako je isprava podnesena na drugom jeziku, sud može u nekim slučajevima stranci narediti da osigura prijevod. U iznimnim slučajevima sud može sam prevesti dokumente.

Tužbeni zahtjev mora se dostaviti pisanim putem i mora biti potpisan. Ako zahtjev nije potpisan osobno, nego je predan faksom ili e-poštom, na primjer, sud mora zatražiti potvrdu zahtjeva izvornim potpisanim dokumentom. Ako ne dobije potvrdu, sud će odbaciti zahtjev.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Ne postoji zahtjev da se za pokretanje postupka moraju koristiti posebni obrasci. Postoji obrazac tužbenog zahtjeva za građanske postupke koji se može koristiti bez obzira na vrijednost predmetnog spora. Obrazac je dostupan na [web-mjestu švedske Nacionalne sudske uprave \(„Domstolsverket”\) na \[švedskom\]\(#\) i \[engleskom\]\(#\)](#).

Obrazac tužbenog zahtjeva mora sadržavati podatke o strankama, tužbeni zahtjev, osnovu zahtjeva, podatke o dokazima te što se svakim od dokaza nastoji dokazati, te podatke o okolnostima na temelju kojih je utvrđena nadležnost suda za taj predmet.

Pisani dokazi moraju se dostaviti zajedno sa zahtjevom.

U slučaju nepotpunog zahtjeva, sud mora zatražiti dodatne informacije. U slučaju da ne dobije dodatne informacije, sud će odbaciti zahtjev.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za podnošenje zahtjeva u građanskim postupcima podnositelji moraju platiti pristojbu. Pristojba se plaća okružnom sudu („tingsrätt”) prilikom podnošenja zahtjeva. Pristojba za podnošenje zahtjeva trenutačno iznosi 450 SEK (oko 50 EUR). U slučaju da pristojba nije plaćena, sud podnositelju zahtjeva šalje nalog za izvršenje obveze plaćanja. Ako plaćanje unatoč tome nije izvršeno, zahtjev će biti odbijen.

Pitanja u vezi s plaćanjem troškova odvjetnika rješavaju stranka i odvjetnik. To je uobičajeno u slučaju zahtjeva za plaćanje predujma i kod naknadnog izdavanja računa za obavljeni posao. Postoje posebna pravila za slučajeve kada je pružena pravna pomoć.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Više informacija dostupno je ovdje.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

U Švedskoj se postupak smatra pokrenutim na dan kada sud zaprimi tužbeni zahtjev. Smatra se da je tužbeni zahtjev zaprimljen na sudu na dan kada su na sud ili do ovlaštenog službenika stigle isprave ili obavijest o plaćenju pošiljci koja sadržava te isprave.

Ako se može pretpostaviti da su isprave ili obavijest o njima dostavljeni u tajništvo suda ili izdvojeni za sud u poštanskom uredu na određeni datum, smatra se da su stige na taj datum ako ih je sljedećeg radnog dana primio ovlašten službenik.

Potvrda o tome da se smatra da je postupak ispravno pokrenut ne izdaje se automatski. Međutim, informacije o tome mogu se dobiti od suda, primjerice, telefonom.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U skladu s odredbama švedskog Zakona o sudskom postupku („rättegångsbalken”), sud bi što hitnije trebao pripremiti raspored rješavanja predmeta.

Međutim, u nekim predmetima nema smisla pripremati raspored. U većini slučajeva ne postoji dostatna osnova za pripremanje rasporeda dok nije zaprimljena obrana.

Od suda je, na primjer telefonom, moguće dobiti informacije o tijeku predmeta.

Poveznice

 [Ministarstvo pravosuđa \(Justitiedepartementet\)](#)

 [Švedska nacionalna sudska uprava \(Domstolsverket\)](#)

 [Švedska nacionalna porezna uprava \(Riksskatteverket\)](#)

Posljednji put ažurirano: 17/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Engleska i Wales

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Vlada u Engleskoj i Walesu građanima želi omogućiti rješavanje sporova na brz, učinkovit i troškovno prihvatljiv način te im želi staviti na raspolaganje niz mogućnosti, kako se ne bi morali oslanjati samo na sudove. Alternativnim rješavanjem sporova nastoje se riješiti problemi umjesto nametanja rješenja te se na taj način mogu pronaći kreativna i sveobuhvatna rješenja za pitanja koja se ne mogu riješiti u okviru sudskog postupka.

Primjeri alternativnog rješavanja sporova uključuju mirenje i posredovanje; Ministarstvo pravosuđa čak ima i stranicu preko koje možete pronaći [osposobljenog izmiritelja](#) koji će voditi postupak mirenja uz fiksnu naknadu koja se određuje na temelju klizne ljestvice. Postoji i besplatna telefonska linija za usluge mirenja koja je dostupna u okviru sporova male vrijednosti, pod uvjetom da se stranke s time slože. Ako stranke pokušaju riješiti spor alternativnim putem, ali u tome ne uspiju, nema zapreke nastavku rješavanja spora sudskim putem.

Ako se postupak nastavlja na sudu, odvija se u skladu s [Pravilnikom o parničnom postupku](#).

Informacije u nastavku mogu vam pomoći u odlučivanju o načinu rješavanja vašeg spora. Sadržaj u nastavku dat će vam samo opću predodžbu o tome što se može dogoditi, ali ne objašnjava se sve što se odnosi na sudska pravila, troškove i postupke koji na različite načine mogu utjecati na različite vrste tužbi. Isto tako, imajte na umu da čak i ako dobijete spor, sud ne može jamčiti da ćete dobiti novac koji vam se duguje.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Postoje rokovi ili rokovi zastare do kojih je potrebno pokrenuti sudski postupak. Opći rok zastare iznosi šest godina od relevantnog datuma, na primjer od datuma povrede ugovora ili nastanka štete ili ponekad od datuma na koji je otkrivena šteta. Ostali rokovi zastare uključuju jednu godinu za klevetu ili tri godine za medicinsku pogrešku i osobnu ozljedu. Neki rokovi zastare, ali ne svi, propisani su [Zakonom o zastari iz 1980](#). Pitanje rokova može vam razjasniti odvjetnik, pravni savjetnik ili ured za savjetovanje građana u Ujedinjenoj Kraljevini.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

U većini slučajeva trebali biste se obratiti sudu u državi članici u kojoj je spor nastao. Postoje iznimke od tog pravila koje ovise o predmetu spora [1], a dostupan je i europski postupak za sporove male vrijednosti koji se uglavnom provodi u pisanom obliku. Dodatne informacije možete dobiti od [europskog potrošačkog centra u Ujedinjenoj Kraljevini](#).

[1] Predmeti koji se odnose na ugovorne obveze, naknadu štete, potrošačke ugovore i ugovore o radu, patente/žigove i vlasništvo nad nekretninom ili najam nekretnine.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

 [Dio 7](#). Pravilnika o parničnom postupku i njemu priložene upute za postupanje mogu poslužiti pri utvrđivanju toga kako i gdje pokrenuti postupak. Na stranici „[Nadležnost](#)” nalazi se više informacija o određenom sudu u Engleskoj i Walesu pred kojim treba podnijeti tužbu. Pojednosti o adresama sudova dostupne su na [internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

U dijelu 7. i na stranici „[Nadležnost](#)” nalazi se više informacija o određenom sudu u Engleskoj i Walesu pred kojim treba podnijeti tužbu. Pojednosti o adresama sudova dostupne su na [internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa](#).

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranka nije obvezna zatražiti savjet ili zastupanje odvjetnika; ako je riječ o jednostavnom predmetu koji se odnosi na dugovanje, možda nećete smatrati da je potrebno savjetovati se s odvjetnikom. Međutim, ako se vaš zahtjev odnosi na iznos veći od 10 000 GBP, a posebno ako uključuje zahtjev za naknadu štete, u pravilu se preporučuje zatražiti savjet odvjetnika.

Ako potražujete iznos manji od 10 000 GBP i suprotna stranka osporava vaš zahtjev, na sudsku raspravu možete dovesti osobu koja će govoriti u vaše ime. U tom je slučaju riječ o „zastupniku laiku”, koji može biti bračni drug, srodnik, prijatelj ili savjetnik.

Druge vrste zahtjeva, na primjer tužbe zbog osobne ozljede, mogu biti složenije i moglo bi biti uputno zatražiti stručnu pomoć i savjet bez obzira na vrijednost zahtjeva.

Za mnoge vrste zahtjeva postoji „predsudski protokol” [1] u kojem su navedeni koraci koje će sud očekivati da ste poduzeli **prije** podnošenja tužbenog zahtjeva. Uključuje korake kao što su stupanje u kontakt s osobom od koje potražujete novčani iznos pisanim putem kako biste iznijeli pojednosti zahtjeva i razmijenili dokaze, omogućili im uvid u vašu medicinsku dokumentaciju ako je riječ o zahtjevu zbog osobne ozljede te pokušali postići dogovor o medicinskom stručnjaku čije ćete usluge zatražiti u okviru postupka.

Imajte na umu i da morate potkrijepiti svoj zahtjev. Za to će vam biti potrebni dokazi, na primjer izvješće liječnika ili izjave svjedoka koji su prisustvovali vašoj nesreći. Morat ćete realno procijeniti i iznos naknade štete koji tražite. Možete uštedjeti vrijeme i novac tako da prvo provjerite s odvjetnikom ili savjetnikom isplati li se podnijeti zahtjev i, ako da, kako ga najbolje pripremiti, koje dokaze trebate i koliki iznos naknade štete možete zatražiti.

Ako potražujete iznos u ime društva s ograničenom odgovornošću, možda ćete trebati odvjetnika koji će vas zastupati na sudskoj raspravi. To će ovisiti o novčanom iznosu koji tražite i vrsti rasprave.

[1] Postoji niz drugih prethodnih protokola, kao što su oni za sporove u području građevine i strojarstva, klevetu, medicinsku pogrešku i nesavjesno obavljanje dužnosti te za sudsko preispitivanje. Primjerci svih protokola dostupni su na sudovima ili na internetskim stranicama [Ministarstva pravosuđa](#).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Pravila koja se odnose na pokretanje parničnog postupka sadržana su u dijelu 7. Pravilnika o parničnom postupku [1], koji bi se trebao tumačiti zajedno s priloženim uputama za postupanje. Osnovno je pravilo da se u nedostatku pravila ili uputa za postupanje zahtjev u Engleskoj i Walesu može podnijeti centru za rasprave pri bilo kojem okružnom sudu. U praksi se zahtjevi koji se podnose okružnom sudu i odnose se samo na novčane tražbine moraju podnijeti internetski ili poslati centru u Salfordu radi podnošenja putem internetske usluge [Money Claims on Line](#). Postoji i dodatni [internetski postupak](#) za zahtjeve u pogledu vlasništva.

Određeni zahtjevi, kao što su oni koji se podnose u okviru postupka utvrđenog u Zakonu o potrošačkim kreditima [2], moraju se podnijeti centru za rasprave pri okružnom sudu nadležnom za područje u kojem tuženik ima boravište ili obavlja poslovnu djelatnost. Neki centri za rasprave imaju elektroničku komunikacijsku opremu; pravila u tom pogledu nalaze se u dijelu 5. Pravilnika o parničnom postupku i priloženim [uputama za postupanje](#), uz posebna pravila za Visoki sud. Posebnosti povezane s Visokim sudom dostupne su na internetu na [ovoj poveznici](#).

Osoblje suda ne može davati savjete o valjanosti zahtjeva ni prikladnosti odabrane vrste postupka. Savjet možete dobiti od svojeg ureda za savjetovanje građana ili pravnog centra.

[1] *op. cit.*

[2] Pravilnik o parničnom postupku, uputa za postupanje 7B5

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjevi bi se trebali podnijeti u pisanom obliku i na engleskom jeziku, iako postoji mogućnost za poduzimanje tog koraka na velškom jeziku za [govornike tog jezika](#). Kao što je prethodno navedeno, postoji mogućnost elektroničke komunikacije sa sudovima u svrhu podnošenja zahtjeva radi naplate tražbina i podnošenja zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu te općenite komunikacije sa sudovima. Smjernice u tom pogledu mogu se pronaći [ovdje](#).

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Kako biste pokrenuli postupak, u načelu morate ispuniti [obrazac N1](#); za posebna pitanja, kao što su pitanja vlasništva, postoje drugi obrasci. Obrazac N1 sadržava upute za podnositelja zahtjeva. Možete zatražiti pomoć od ureda za savjetovanje građana. U uputama se navode pojedinosti o informacijama koje je potrebno uključiti u zahtjev. Pri podnošenju dokumenata trebali biste izraditi po jednu presliku za sebe, sud i svakog tuženika od kojeg potražujete novčani iznos. Sud će tuženicima dostaviti ovjerenu presliku tih dokumenata.

Postoji niz drugih obrazaca za upotrebu u drugim vrstama postupaka ili za kasnije faze postupka. I oni su dostupni na sudovima ili na internetskim stranicama [Ministarstva pravosuđa](#).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za pokretanje postupka obično ćete morati platiti pristojbu. Iznos pristojbe ovisit će o iznosu koji potražujete. Ako vam tuženik ne isplati dugovani iznos nakon donošenja presude ili izjavi da vam ne duguje novac, smatra se da je vaš zahtjev „osporavan” i možda ćete morati platiti dodatne pristojbe. Ako dobijete spor, pristojbe će se dodati iznosu koji vam tuženik duguje. Možda će vam biti dodijeljena i naknada određenih troškova nastalih zbog izgubljenog radnog vremena, iako se time neće nužno pokriti ukupni iznos koji ste izgubili.

U određenim okolnostima, na primjer akoimate potporu dohotku, možda ćete moći zatražiti oslobođenje od plaćanja pristojbi. Sve pojedinosti o sudskim pristojbama mogu se pronaći na letku na [internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa](#). To uključuje i pojedinosti o tome u kojim slučajevima možda neće biti potrebno platiti pristojbu.

Mogući su dodatni troškovi. Ako tuženik osporava vaš zahtjev, možda ćete trebati svjedoke kako biste sudu pojasnili što se dogodilo. Možda ćete morati platiti putne troškove svjedoka nastale zbog dolaska na sud (i povratka sa suda) te iznos koji bi zaradili tog dana. Međutim, ako dobijete spor, sud može naložiti tuženiku da plati te troškove.

Možda ćete morati zatražiti i izvješće vještaka, npr. liječnika, mehaničara ili geodeta. Isto tako, moguće je da ćete morati zatražiti od tog vještaka da dođe na raspravu kako bi dao iskaz i njime potkrijepio vaš zahtjev. Morat ćete platiti troškove i naknade za rad vještaka, ali ako dobijete spor, sud može naložiti tuženiku da plati te troškove.

Ako potražujete fiksni novčani iznos („određeni iznos”), a tuženik osporava vašu tražbinu, vaš se zahtjev može prenijeti na sud nadležan za mjesto boravišta tuženika. To znači da ćete možda morati putovati kako biste prisustvovali raspravama. Ako dobijete spor, možda ćete moći zatražiti naknadu putnih troškova i neostvarenih prihoda.

Iznosi koji se mogu potraživati za troškove svjedoka, vještaka i pravnog savjetovanja ograničeni su kad je riječ o sporovima male vrijednosti.

Ako engleski nije vaš materinski jezik i potreban vam je tumač, sud vam neće moći pomoći u potrazi. Sami ćete morati pronaći tumača i platiti sve naknade za njegov rad.

Odvjetničke naknade obično se plaćaju nakon zaključenja predmeta. Ako dobijete spor, sud može tuženiku naložiti da djelomično ili u cijelosti plati naknadu za rad vašeg odvjetnika. Međutim, akoimate odvjetnika, a potražujete iznos manji od 5000 GBP, obično ćete morati sami platiti naknadu za njegov rad, čak i ako dobijete spor. Isto tako, trebali biste imati na umu da čak i ako sud donese presudu u vašu korist (odnosno naloži tuženiku da vam plati troškove), to ne znači da će automatski poduzeti korake kako bi osigurao da vam se isplati dugovani iznos. Ako vam tuženik ne isplati dugovani iznos, morat ćete od suda zatražiti da poduzme mjere (odnosno morat ćete zatražiti „izvršenje presude”), za što ćete možda morati platiti drugu pristojbu. Više informacija o izvršenju presuda možete pronaći u nekoliko [letaka](#).

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Za određene vrste građanskih predmeta dostupne su različite vrste ograničenog financiranja troškova postupka. Vrsta financiranja i pravo na primanje sredstava ovise o nizu čimbenika, uključujući vrstu sudskog postupka i prihode podnositelja zahtjeva. Više informacija dostupno je na sljedećim internetskim stranicama o [pravnoj pomoći](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Datum pokretanja postupka jest datum na koji sud izda obrazac tužbenog zahtjeva. Datum pokretanja sud označava stavljanjem pečata s datumom na obrascu tužbenog zahtjeva koji se nalazi u sudskom spisu ili na dopisu koji je bio priložen obrascu tužbenog zahtjeva kad ga je sud zaprimio. Ako u obrascu

tužbenog zahtjeva nedostaju bilo kakve potrebne informacije ili ako postoje očite pogreške, sud neće pokrenuti postupak te će vam vratiti obrazac. Ako je postupak pokrenut, sud će vam poslati obavijest o pokretanju postupka u kojoj se navode podaci o datumu njegova pokretanja i datumu slanja tužbenog zahtjeva tuženiku.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Da.

Nakon što se postupak pokrene i tuženicama dostave obrazac N1 i popratna dokumentacija, tuženici imaju rok od 14 dana za osporavanje tužbenog zahtjeva i /ili nadležnosti. Nakon podnošenja odgovora na tužbu sud će privremeno odrediti vrstu i način rješavanja predmeta te će strankama poslati upitnik u svrhu davanja daljnjih uputa na koji moraju odgovoriti u utvrđenom roku. Nakon podnošenja odgovora na upitnik predmet će se prosljediti odgovarajućem sudu, obično tuženikovu lokalnom centru za rasprave. Sud će se pobrinuti da stranke budu obaviještene o svim datumima do kojih treba dovršiti pojedine postupovne radnje.

Druge poveznice

Poveznice od posebne važnosti za određeno pitanje prethodno su navedene u odgovorima na ta pitanja. U nastavku se navode poveznice općenitijeg sadržaja:

 [Ministarstvo pravosuđa](#)

 [Pravna pomoć](#)

 [Komisija za pravne usluge](#) (*Legal Services Commission*)

 [Odvjetnička komora Engleske i Walesa](#) (*Bar Council of England and Wales*, odvjetnici višeg ranga – *barristers*)

 [Odvjetnička komora Engleske i Walesa](#) (*Law Society of England and Wales*, odvjetnici nižeg ranga – *solicitors*)

Mreža za savjetovanje građana [Citizens Advice](#)

Posljednji put ažurirano: 17/11/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Sjeverna Irska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

U odlomcima u nastavku daje se opći pregled načina za pokretanje sudskih postupaka u Sjevernoj Irskoj. Međutim, ovdje sadržane informacije ne bi se trebale smatrati sveobuhvatnim pregledom prava te tomu nisu namijenjene. Pojednostosti o postupcima utvrđene su u poslovnici suda pa bi te poslovničke trebalo proučiti kako bi se stekao uvid u odgovarajuće postupke.

Građani rijetko pribjegavaju pokretanju sudskog postupka i većina ih je voljna istražiti mogućnosti za sporazumno rješenje spora. To se može učiniti na neformalan način i bez potpore pravnog stručnjaka (npr. u obliku sastanaka, razmjene pisama ili telefonskog poziva) ili na formalan način, tj. uz pomoć pravnih zastupnika ili izmiritelja. Pokretanje sudskog postupka trebalo bi se razmatrati tek nakon što se isključi mogućnost sporazumnog rješenja spora. Dodatne informacije o postupcima za alternativno rješavanje sporova u Sjevernoj Irskoj koji ne uključuju pokretanje sudskog postupka mogu se pronaći na [internetskim stranicama Pravnog centra Sjeverne Irske](#).

Ako je pokretanje sudskog postupka nužno, morat ćete utvrditi odgovarajući sud za svoj predmet. Ako je riječ o građanskom zahtjevu, on se može, u skladu sa zakonom, podnijeti Visokom sudu. Međutim, većina predmeta vodi se na regionalnim sudovima, koji imaju opću nadležnost za predmete čija je vrijednost manja od 30 000 GBP. Sjeverna Irska podijeljena je na odjele Upravnog suda, a Vodič kroz Upravni sud može vam pomoći u utvrđivanju odgovarajuće lokacije. Vodeće je načelo da se postupci općenito pokreću pri odjelu Upravnog suda nadležnom za područje na kojem tuženik ima boravište ili obavlja poslovnu djelatnost (iako se, tehnički, postupak može pokrenuti pri bilo kojem odjelu).

 [Vodič kroz Upravni sud](#) može se preuzeti s internetskih stranica Službe sudova i tribunala Sjeverne Irske. Međutim, za bilo kakve općenite upite možete se obratiti komunikacijskom timu Službe sudova i tribunala Sjeverne Irske telefonskim putem na broj: +44 300 200 7812.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Vidjeti informativni članak o [postupovnim rokovima](#).

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

Vidjeti odgovor na pitanje 1. i informativni članak o [nadležnosti](#).

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Vidjeti odgovor na pitanje 1. i informativni članak o [nadležnosti](#).

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Vidjeti odgovor na pitanje 1. i informativni članak o [nadležnosti](#).

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

U načelu osoba može pokrenuti ili osporavati postupak sama ili uz pomoć pravnog zastupnika. Međutim, postoje određene iznimke. Na primjer, kad je riječ o postupcima koji se vode na Visokom sudu, skrbnik u postupku osobe koja nema poslovnu sposobnost (npr. zato što je mlađa od 18 godina) mora djelovati putem odvjetnika. Pravne osobe isto tako moraju djelovati putem odvjetnika, osim ako sud direktoru poduzeća dopusti da zastupa to poduzeće.

Kako bi se određena osoba mogla pojaviti pred sudom umjesto ili u ime neke druge osobe, možda će prvo morati dobiti dopuštenje suda.

Kad je riječ o postupcima pred Visokim sudom i regionalnim sudovima, osobu bez zastupnika može pratiti skrbnik u postupku koji je može savjetovati i voditi bilješke. Međutim, sudovi mogu odrediti uvjete/ograničenja kako bi osigurali da se postupak odvija na primjeren način.

Odvjetnici iz Europske unije mogu surađivati s lokalnim odvjetnicima.

Visoki sud bavi se složenijim predmetima, a osobe bez pravnog zastupnika više su iznimka nego pravilo. Isto vrijedi i za regionalne sudove. Međutim, pravno zastupanje manje je uobičajeno kad je riječ o sporovima male vrijednosti. To je vjerojatno zato što se takvi sporovi često rješavaju posredovanjem i rjeđe se pokreću sudski postupci. Međutim, vrijednost predmeta nije najbolji pokazatelj toga je li pravno zastupanje nužno. Ponekad sporovi male vrijednosti mogu dovesti do teških pitanja u pogledu odgovornosti ili podijeljene krivnje. To je jedan od razloga zbog kojih zahtjevi za naknadu štete zbog osobne ozljede nisu buhvaćeni postupcima za sporove male vrijednosti.

Ako ne želite angažirati odvjetnika, možda ćete htjeti zatražiti savjet ili pomoć volonterskog sektora (npr. od Ureda za savjetovanje građana) ili zakonskog tijela (npr. Vijeće za potrošače u Sjevernoj Irskoj).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Za pokretanje postupka u načelu je potrebno podnijeti odgovarajuću dokumentaciju pisarnici odgovarajućeg suda i platiti potrebnu pristojbu. Pisarnice suda obično su otvorene od 10:00 do 16:30.

Osoblje suda može pružiti pomoć i opće informacije o postupcima, ali ne može davati pravne savjete ili preporučivati pravne zastupnike.

Odvjetničke komore Sjeverne Irske (*The Bar Library* i *The Law Society of Northern Ireland*), tj. tijela koja predstavljaju odvjetnike višeg i nižeg ranga (*barristers* odnosno *solicitors*) imaju popis lokalnih odvjetnika.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Većina postupaka započinje pisanim dokumentom koji mora biti na engleskom jeziku. Međutim, tijekom postupka mogu se podnositi i usmeni zahtjevi. Pismena se obično šalju poštom ili podnose u pisarnici odgovarajućeg suda kako bi ih on mogao obraditi. Međutim, nakon obrade potrebno ih je dostaviti u skladu s poslovníkom suda. Ovisno o pismenu, to se može učiniti e-poštom, telefaksom, poštom ili osobnom dostavom. Ako je potrebno tumačenje ili prijevod dokumenata, obično stranke (a ne sud) moraju snositi troškove.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Poslovníkom suda propisan je čitav niz dokumenata koji se mogu upotrebljavati u različitim postupcima. Kad je riječ o postupcima koji se vode pred Visokim sudom, većina njih (npr. zahtjev za naknadu štete zbog osobne ozljede ili smrti, prijevare, oštećenja imovine itd.) pokreće se zahtjevom za pokretanje postupka koji izdaje Ured za rad s korisnicima u ime Središnjeg ureda i Ureda za imovinske sporove. Na jedan se zahtjev stavlja pečat kojim se potvrđuje plaćanje pristojbe te se on zatim zapečaćuje. Pisarnica zadržava taj zahtjev i vraća zapečaćeni izvornik potvrđen pečatom zajedno s potrebnim brojem zapečaćenih primjeraka namijenjenih dostavi. Zahtjev za pokretanje postupka može se podnijeti u obliku kratke izjave o prirodi tužbe i traženom pravnom lijeku ili u obliku cjelokupnog tužbenog zahtjeva. Većina predmeta na regionalnom sudu pokreće se na temelju građanske tužbe. U njoj se moraju navesti puna imena i adrese stranaka te nadležni odjel Upravnog suda. Građanska tužba obično mora obuhvaćati i „sudske pristojbe za razdoblje od 21 dana” – riječ je o zakonom utvrđenim troškovima koje tuženik plaća zajedno s predmetnim dugom ili naknadom štete, ako ih odluči platiti, i time se postupak prekida. U građanskoj tužbi navode se pojedinosti o zahtjevu (uključujući relevantne datume i mjesta).

Ako je riječ o sporu male vrijednosti, za to je dostupan poseban obrazac koji se može preuzeti na [internetnim stranicama Službe sudova i tribunala Sjeverne Irske](#).

Za vrijeme trajanja postupka možda će biti potrebno podnijeti i druge dokumente. Kako je prethodno navedeno, osoblje suda može pružiti pomoć i opće informacije o dokumentima, ali ne može davati pravne savjete ili ispunjavati obrasce u vaše ime.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Pristojbe se plaćaju za podnošenje zahtjeva za pokretanje postupka, građanske tužbe ili zahtjeva za spor male vrijednosti te u različitim fazama sudskog postupka. Na odgovarajući se obrazac obično stavlja pečat s potvrdom o plaćanju pristojbe. Kad je riječ o postupcima koji se vode pred regionalnim sudom, to se može učiniti u pisarnici bilo kojeg suda. Opća je politika da stranka koja izgubi spor snosi sve troškove, svoje i one suprotne stranke. Na Visokom sudu troškovi se procjenjuju na temelju obavljenog posla. Na regionalnim sudovima postoje fiksni troškovi koji se određuju na temelju klizne ljestvice, a povezani su s vrijednošću spora. Na taj se način lakše mogu predvidjeti vjerojatni troškovi sudskog postupka, no u nekim predmetima koji se vode pred regionalnim sudovima sudac ima diskrecijsko pravo odlučivati o visini troškova.

Obično samo stranke u postupku mogu snositi troškove. U okviru postupka morat ćete snositi troškove koji proizlaze iz vašeg zahtjeva (npr. troškovi svjedoka, putni troškovi, troškovi vještačenja). Međutim, ako dobijete spor, možda ćete moći zatražiti nadoknadu tih troškova. Napominjemo da će se u sporovima male vrijednosti nadoknada troškova naložiti samo ako postoje dokazi o nerazumnom ponašanju jedne od stranaka. Ured za izvršenje presuda nadležan je za izvršenje sudskih odluka u građanskim stvarima koje se odnose na povrat novca, robe ili imovine u Sjevernoj Irskoj i može vam pomoći u pokušaju osiguravanja naplate bilo kakvih iznosa koji vam se duguju ako dobijete spor, a druga stranka ne plati dug u razumnom roku. Ured za izvršenje presuda naplaćuje naknade za svoje usluge. Više informacija o tom uredu možete pronaći na internetnim stranicama Službe sudova i tribunala Sjeverne Irske i u informativnom članku „Postupci izvršenja presude”.

O naknadama za rad odvjetnika dogovaraju se odvjetnik i klijent. Ponekad će biti potrebno odobriti obročno plaćanje. U drugim slučajevima pristojbe se mogu platiti u cijelosti nakon završetka postupka.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

U Sjevernoj Irskoj postoji zakonski sustav namijenjen plaćanju sudskih troškova iz javnih sredstava (sustav pravne pomoći). Međutim, određeni postupci isključeni su iz sustava (npr. postupak zbog klevete) te se provode ispitivanje imovinskog stanja i ispitivanje osnovanosti zahtjeva.

Potvrda o dodjeli pravne pomoći ne može se odnositi na troškove nastale prije njezine dodjele.

Dodatne informacije o sustavu pravne pomoći dostupne su na stranicama o pravnoj pomoći Agencije za pravne usluge i na internetnim stranicama Odvjetničke komore Sjeverne Irske.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Za potrebe utvrđivanja zastare postupak se smatra pokrenutim nakon podnošenja zahtjeva za spor male vrijednosti, građanske tužbe ili zahtjeva za pokretanje postupka.

Ako je u zakonodavstvu propisan obrazac koji je potrebno upotrijebiti, odstupanja koja ne utječu na predmet spora ili se njima ne namjerava dovesti u zabludu neće ugroziti valjanost obrasca, a eventualni nedostaci obično se mogu ukloniti izmjenom.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Na sudski postupak primjenjuju se različiti rokovi, i bez obzira na to što osoblje suda može odgovoriti na određene upite, ono neće pratiti pojedinačne faze predmeta.

Kad je riječ o Visokom sudu, tužitelj mora zatražiti suđenje u roku od šest tjedana od završetka razdoblja za podnošenje očitovanja ili u bilo kojem drugom roku koji odredi sud, pri čemu se za te radnje plaća pristojba. Tužitelj mora drugim strankama u postupku dostaviti obavijest o tome da je zatraženo suđenje. Potvrda o spremnosti isto se tako mora podnijeti u predmetima koji se odnose na osobne ozljede i medicinsku pogrešku prije određivanja datuma za raspravu ili preispitivanje.

Ako se potvrda o dolasku ne podnese i dostavi ili ako tuženik ne dostavi obranu, tužitelj može osigurati donošenje presude u upravnom postupku (iako će se možda morati pojaviti pred sudskim službenikom radi procjene štete).

Kad je riječ o regionalnom sudu, tužitelj mora podnijeti potvrdu o spremnosti ako je tuženik dostavio obavijest o namjeri iznošenja obrane. Ako se potvrda ne podnese u roku od šest mjeseci, stranke se moraju pojaviti pred sucem koji može dati upute za nastavak odvijanja postupka. Ako se obavijest o namjeri očitovanja pred sudom ne dostavi ili ako tuženik ne dostavi obranu, tužitelj može osigurati donošenje presude u upravnom postupku (iako će se možda morati pojaviti pred okružnim sucem radi procjene štete).

U slučaju spora male vrijednosti tuženiku se daje fiksni rok za odgovor na zahtjev, odnosno do tzv. datuma za očitovanje, koji pada 21 dan nakon što je zahtjev zaprimljen u pisarnici suda. Ako tuženik odgovori podnošenjem „obavijesti o osporavanju“, predmet će se uvrstiti na popis predmeta u svrhu održavanja rasprave pred sucem. Ako se obavijest o osporavanju ne zaprimi, tužitelj može osigurati donošenje presude u upravnom postupku (iako će se možda morati pojaviti pred sucem radi procjene štete).

Druge poveznice

📄 [Služba sudova i tribunala Sjeverne Irske](#) (Northern Ireland Courts and Tribunals Service)

📄 [Agencija za pravne usluge u Sjevernoj Irskoj](#) (Northern Ireland Legal Services Agency)

Posljednji put ažurirano: 27/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Škotska

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Pokretanje sudskog postupka trebalo bi se smatrati posljednjom mogućnošću. Prije toga trebali biste razmotriti druge načine za rješavanje spora. Na primjer, ako vam netko duguje novac, mogli biste se pisanim putem obratiti toj osobi i navesti koliko vam duguje i za što te opisati korake koje ste već poduzeli kako biste naplatili dug. Možete uključiti upozorenje da ćete, ako vam ta osoba ne isplati dugovani iznos do predloženog datuma, pokrenuti sudski postupak. Možete razmotriti i alternativno rješavanje sporova. Dodatne informacije potražite u informativnom obrascu o alternativnom rješavanju sporova.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

U škotskom pravu postoje rokovi ili rokovi zastare do kojih je potrebno pokrenuti sudski postupak. Ti se rokovi određuju u skladu s pravnim pojmovima zastare i oslobađajuće zastare. Primjenjivi rokovi ovise o zakonu. Kako biste saznali podliježe li određena radnja koju biste željeli poduzeti određenim rokovima, možete zatražiti savjet od odvjetnika ili ureda za savjetovanje građana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

U zakonodavstvu EU-a postoje posebna pravila kojima se određuje država članica u kojoj treba podnijeti tužbeni zahtjev.

Opće informacije o sudovima u Škotskoj i vrstama predmeta koje rješavaju mogu se pronaći u informativnom obrascu: „[Nadležnost](#)“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

Opće informacije o sudovima u Škotskoj i vrstama predmeta koje rješavaju mogu se pronaći u informativnom obrascu: „[Nadležnost](#)“.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

Opće informacije o sudovima u Škotskoj i vrstama predmeta koje rješavaju mogu se pronaći u informativnom obrascu: „[Nadležnost](#)“.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Kad je riječ o predmetima koji se vode na škotskim građanskim sudovima, stranke ne moraju imati pravnog zastupnika.

Smatra se da se stranka koja se pojavi pred sudom bez pravnog zastupnika odlučila sama zastupati. Vrhovni sud izdao je posebne smjernice za stranke koje odaberu taj oblik zastupanja: 📄 [Smjernice za stranke u postupku koje se same zastupaju](#).

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Prvo biste se trebali obratiti administrativnom osoblju suda. Sa sudom možete stupiti u kontakt u pisanom obliku, telefonom ili osobno. Ako odlučite obratiti se sudu u pisanom obliku, sud će vam nastojati odgovoriti na isti način ili telefonom u roku od deset radnih dana.

Informacije o radnom vremenu i podaci za kontakt mogu se pronaći na internetskim stranicama 📄 [Škotske službe sudova i tribunala u izbornicima „Lokacije sudova“ i „Lokacije tribunala“](#).

Škotska služba sudova i tribunala zapošljava osoblje koje je na odgovarajući način osposobljeno za pružanje administrativnih, tehničkih i organizacijskih usluga potrebnih za neometano poslovanje sudova, odgovarajući pritom na učinkovit i uljudan način na potrebe korisnika sudskih usluga. S tim u vezi sastavljena je i povelja za korisnike sudskih usluga, a pojedinci možete pronaći na internetskim stranicama 📄 [Škotske službe sudova i tribunala](#).

Osoblje Škotske službe sudova i tribunala ne posjeduje pravne kvalifikacije i stoga vam ne može pružiti pravni savjet. Ako vam je potreban pravni savjet, Odvjetnička komora Škotske (*Law Society of Scotland*) može vam dostaviti podatke za kontakt odvjetnika na vašem području, a Škotski odbor za pravnu pomoć može vam pružiti informacije o pravu na pravnu pomoć.

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Sudski postupak mora se pokrenuti na engleskom jeziku. Postupci se vode na engleskom jeziku uz pomoć sudskih tumača, ako su njihove usluge potrebne. Naknade za rad tumača plaćaju stranke u postupku. Obrasci potrebni za pokretanje postupka moraju se podnijeti osobno ili poslati sudu.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Kako biste pokrenuli postupak, u načelu morate ispuniti obrazac. U poslovniku svakog suda navodi se koji bi se obrasci trebali upotrebljavati za pokretanje postupka pred tim sudom.

Više informacija koje se odnose na poslovanje određenih sudova potražite na internetskim stranicama Škotske službe sudova i tribunala: 📄 [Škotska služba sudova i tribunala](#).

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Pri pokretanju postupka obično ćete morati platiti sudske pristojbe. Pristojbe se razlikuju ovisno o vrsti postupka i sudu pred kojim se postupak pokreće. Pristojbe su utvrđene u sekundarnom zakonodavstvu (u tzv. uredbama o pristojbama) i redovito se ažuriraju uredbama o izmjenama pristojbi. Najnovije informacije o pristojbama potražite na internetskim stranicama 📄 [Škotske službe sudova i tribunala](#).

U određenim ćete okolnostima možda imati pravo na oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi. Te su okolnosti isto tako navedene na internetskim stranicama Škotske službe sudova i tribunala.

Pokretanje sudskog postupka uključuje plaćanje pristojbi, ali mogu nastati i dodatni troškovi. Obično će stranka koja izgubi spor biti odgovorna za plaćanje sudskih troškova i drugih troškova stranke koja je dobila spor te za plaćanje vlastitih troškova. U nekim slučajevima sudac ima određenu slobodu odlučivanja o tome koliko stranka koja je izgubila spor mora platiti. Stranka koja dobije spor možda će bez obzira na to morati platiti troškove svojih svjedoka ili naknade za rad vještaka čije je usluge zatražila.

Odvjetničke naknade obično se plaćaju nakon zaključenja predmeta. Ako dobijete spor, sud može tuženiku naložiti da djelomično ili u cijelosti plati naknadu za rad vašeg odvjetnika. Isto tako, trebali biste imati na umu da čak i ako sud donese presudu u vašu korist (odnosno naloži tuženiku da vam plati troškove), to ne znači da će automatski poduzeti korake kako bi osigurao da vam se isplati dugovani iznos. Ako vam tuženik ne isplati dugovani iznos, morat ćete od suda zatražiti da poduzme mjere (odnosno morat ćete zatražiti „izvršenje presude“), za što ćete možda morati platiti drugu pristojbu. Više informacija o izvršenju presuda možete pronaći u nekoliko letaka: 📄 [Iletci o izvršenju presuda](#).

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

Za građanske predmete dostupne su različite vrste financiranja troškova postupka. Vrsta financiranja i pravo na primanje sredstava ovise o nizu čimbenika, uključujući vrstu sudskog postupka i prihode podnositelja zahtjeva. Više informacija dostupno je na internetskim stranicama [Škotskog odbora za pravnu pomoć](#).

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Postupak se pokreće kad tužitelj tuženiku dostavi obrazac, pismeno o pokretanju postupka, poziv ili zahtjev. Dostava se obično izvršava poštom, ali pismena mogu dostavljati i izvršitelji grofovijskih sudova ili izvršitelji Vrhovnog građanskog suda.

Kad se obrazac, pismeno o pokretanju postupka, poziv ili zahtjev dostavi službeniku grofovijskog suda radi odobrenja (ili tajništvu Vrhovnog građanskog suda radi stavljanja pečata u istu svrhu), administrativno osoblje provjerava pismeno kako bi se osiguralo da sadržava potrebne informacije. Administrativno osoblje ne pruža pravne savjete o meritumu predmeta. Sud i nakon pokretanja postupka može zaključiti da tužba nije pravilno podnesena.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

Pismena koja se dostavljaju tuženiku sadržavaju informacije o tome kako osporavati zahtjev, u kojem roku i kad će se održati sljedeća rasprava u predmetu. Škotska služba sudova i tribunala nastoji sve rasprave organizirati što prije. Kad je riječ o parničnim postupcima, predviđeno je da se rasprava o dokazima održi u roku od 12 tjedana od datuma na koji je sud odobrio održavanje rasprave o dokazima.

Druge poveznice

[Škotska služba sudova i tribunala](#) (*Scottish Courts and Tribunals Service*)

[Škotski odbor za pravnu pomoć](#) (*The Scottish Legal Aid Board*)

[Odvjetnička komora Škotske](#) (*Law Society of Scotland*, koja predstavlja odvjetnike nižeg ranga – *solicitors*, uključujući one s pravom zastupanja)

[Odvjetnička komora Škotske](#) (*Faculty of Advocates*, koja predstavlja odvjetnike višeg ranga – *advocates*)

Posljednji put ažurirano: 24/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Kako pokrenuti sudski postupak? - Gibraltars

1 Moram li se obratiti sudu ili postoji i druga mogućnost?

Pokretanje sudskog postupka trebalo bi se smatrati posljednjom mogućnošću. Prije toga trebali biste razmotriti druge načine za rješavanje spora. Na primjer, ako vam netko duguje novac, mogli biste se pisanim putem obratiti toj osobi i navesti koliko vam duguje i za što te opisati korake koje ste već poduzeli kako biste naplatili dug. Možete uključiti upozorenje da ćete, ako vam ta osoba ne isplati dugovani iznos do predloženog datuma, pokrenuti sudski postupak.

Ako se spor ne može riješiti na neki drugi način, možete odlučiti pokrenuti postupak. Ako suprotna stranka osporava vaš zahtjev, spor će se riješiti na jedan od triju načina. Vrhovni sud nadležan je za sporove male vrijednosti i ima uspostavljen sustav za brzo, jeftino i jednostavno rješavanje sporova male vrijednosti (obično 10 000 GBP ili manje). Kad je riječ o sporovima veće vrijednosti, Vrhovni sud ima još dvije vrste postupaka namijenjenih rješavanju takvih sporova. Ubrzani postupak obično se upotrebljava za predmete u kojima je sporni iznos veći od 10 000 GBP, ali manji od 15 000 GBP, u kojima postoji potreba za ograničenim otkrivanjem dokumenata tuženiku i u kojima za pripremu suđenja nije potrebno više od otprilike 30 tjedana. Svi drugi predmeti rješavaju se u postupcima namijenjenima složenim predmetima.

Većina „stranaka“ (osoba koje sudjeluju u sudskim postupcima) koje se same zastupaju odlučuju se za pokretanje postupka za sporove male vrijednosti. Iako vam informacije u nastavku mogu pomoći u odlučivanju o načinu rješavanja vašeg spora, njihov sadržaj dat će vam samo opću predodžbu o tome što se može dogoditi, ali ne objašnjava se sve što se odnosi na sudska pravila, troškove i postupke koji na različite načine mogu utjecati na različite vrste tužbi. Isto tako, imajte na umu da čak i ako dobijete spor, sud ne može jamčiti da ćete dobiti novac koji vam se duguje.

2 Postoji li vremensko ograničenje za pokretanje sudskog spora?

Postoje rokovi ili rokovi zastare do kojih je potrebno pokrenuti sudski postupak. Opći rok zastare iznosi šest godina od relevantnog datuma, na primjer od datuma povrede ugovora ili nastanka štete ili ponekad od datuma na koji je otkrivena šteta. Ostali rokovi zastare uključuju jednu godinu za klevetu ili tri godine za medicinsku pogrešku i osobnu ozljedu. Rokovi zastare propisani su [Zakonom o zastari iz 1960](#). Pitanje rokova može vam razjasniti odvjetnik ili Ured za savjetovanje građana.

3 Trebam li se obratiti sudu u ovoj državi članici?

U zakonodavstvu EU-a postoje posebna pravila kojima se određuje država članica u kojoj treba podnijeti tužbeni zahtjev. Više informacija možete pronaći na stranici „[Nadležnost](#)“.

4 Ako je tako, kojem bih se točno sudu morao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na to gdje ja živim i gdje druga stranka živi, odnosno s obzirom na druge aspekte mog predmeta?

U Gibraltaru postoji samo jedna zgrada u kojoj se nalaze prostorije suda. Sudska služba Gibraltara nalazi se na adresi: 277 Main Street, Gibraltar.

5 Kojem bih se točno sudu trebao obratiti u ovoj državi članici s obzirom na prirodu mog predmeta i vrijednost spora?

U Gibraltaru postoji samo jedna zgrada u kojoj se nalaze prostorije suda. Sudska služba Gibraltara nalazi se na adresi: 277 Main Street, Gibraltar.

6 Mogu li sam pokrenuti sudski postupak ili to moram učiniti putem posrednika, primjerice odvjetnika?

Stranka nije obvezna zatražiti savjet ili zastupanje odvjetnika. Stranke koje se same zastupaju mogu same podnijeti zahtjev. O tome odlučuje svaka pojedina stranka.

7 Kome točno podnosim zahtjev za pokretanje spora: prijamnom uredu ili uredu sudskog službenika ili nekoj drugoj službi?

Postupak možete pokrenuti na Vrhovnom sudu Gibraltara na adresi: 277 Main Street, Gibraltar.

Tajništvo Vrhovnog suda od ponedjeljka do četvrtka radi od 9:30 do 16:00, a petkom od 9:30 do 15:45 (kraće radno vrijeme primjenjuje se tijekom ljetnih mjeseci). Postoji šalter za rad s javnošću na kojem osoblje suda može zaprimati zahtjeve i pružati informacije o sudskim postupcima. Osoblje suda ne može davati pravne savjete. (Međutim, možda vam mogu reći imate li pravo na pravnu pomoć.)

8 Na kojem jeziku mogu podnijeti zahtjev? Mogu li to učiniti usmeno ili zahtjev mora biti u pisanom obliku? Mogu li zahtjev poslati faksom ili elektroničkom poštom?

Zahtjevi bi se trebali podnijeti pisanim putem na engleskom jeziku. Sudski postupci isto se tako vode na engleskom jeziku, uz pomoć tumača ako je potrebno. U načelu bi se zahtjev trebao podnijeti osobno u tajništvu Vrhovnog suda Gibraltara.

9 Postoje li posebni obrasci za pokretanje postupaka, a ako ne, kako moram izložiti predmet? Je li potrebno uvrstiti neke elemente u spis?

Kako biste pokrenuli postupak, u načelu morate ispuniti obrazac tužbenog zahtjeva (obrazac N1). Od osoblja u tajništvu Vrhovnog suda možete dobiti primjerke obrasca zahtjeva. Osoblju se možete obratiti pozivom na telefonski broj (+350) 200 75608 ili izravno u tajništvu Vrhovnog suda na sljedećoj adresi: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

Obrazac sadržava upute za tužitelja i tuženika (osobu, poduzeće ili društvo protiv kojeg se podnosi zahtjev). Osoblje suda može vam pomoći u ispunjavanju obrasca. U uputama se navode pojedinosti o informacijama koje je potrebno uključiti u zahtjev. Nakon što ispunite obrazac, trebali biste izraditi po jednu presliku za sebe, sud i svakog tuženika od kojeg potražujete novčani iznos. Nakon što tajništvo Vrhovnog suda izda obrazac zahtjeva, vratit će vam taj obrazac kako biste svim tuženicima mogli poslati presliku. Tuženicima bi trebalo poslati i obrazac za potvrdu primitka i komplet za odgovor na tužbeni zahtjev. Postoji niz drugih obrazaca za upotrebu u drugim vrstama postupaka ili za kasnije faze postupka.

10 Hoću li morati platiti sudske troškove? Ako hoću, kada? Hoću li morati plaćati odvjetnika od samog podnošenja zahtjeva?

Za pokretanje postupka obično ćete morati platiti pristojbu. Iznos pristojbe ovisit će o iznosu koji potražujete. Ako vam tuženik ne isplati dugovani iznos nakon donošenja presude ili izjavi da vam ne duuguje novac, smatra se da je vaš zahtjev „osporavan” i možda ćete morati platiti dodatne pristojbe. Ako dobijete spor, pristojbe će se dodati iznosu koji vam tuženik duuguje.

Mogući su dodatni troškovi. Ako tuženik osporava vaš zahtjev, možda ćete trebati svjedoke kako biste sudu pojasnili što se dogodilo. Možda ćete morati platiti putne troškove svjedoka nastale zbog dolaska na sud (i povratka sa suda) te iznos koji bi zaradili tog dana. Međutim, ako dobijete spor, sud može naložiti tuženiku da plati te troškove.

Možda ćete morati zatražiti i mišljenje vještaka, npr. liječnika, mehaničara ili geodeta. Isto tako, moguće je da ćete morati zatražiti od tog vještaka da dođe na raspravu kako bi dao iskaz i njime potkrijepio vaš zahtjev. Morat ćete platiti troškove i naknade za rad vještaka, ali ako dobijete spor, sud može naložiti tuženiku da plati te troškove.

Iznosi koji se mogu potraživati za troškove svjedoka, vještaka i pravnog savjetovanja ograničeni su kad je riječ o sporovima male vrijednosti.

Odvjetničke naknade obično se plaćaju nakon zaključenja predmeta, ali o tome se dogovaraju stranka i odvjetnik. Ako dobijete spor, sud može tuženiku naložiti da djelomično ili u cijelosti plati naknadu za rad vašeg odvjetnika. Međutim, ako imate odvjetnika, a potražujete iznos manji od 10 000 GBP, obično ćete morati sami platiti naknadu za njegov rad, čak i ako dobijete spor. Isto tako, trebali biste imati na umu da čak i ako sud donese presudu u vašu korist (odnosno naloži tuženiku da vam plati troškove), to ne znači da će automatski poduzeti korake kako bi osigurao da vam se isplati dugovani iznos. Ako vam tuženik ne isplati dugovani iznos, morat ćete od suda zatražiti da poduzme mjere (odnosno morat ćete zatražiti „izvršenje presude”), za što ćete možda morati platiti drugu pristojbu.

11 Mogu li zatražiti pravnu pomoć?

U Gibraltaru je u građanskim stvarima moguće dobiti „pravnu pomoć”. Pravo na dobivanje takve pomoći ovisi o nizu čimbenika. Dodatne informacije mogu se dobiti od tajništva Vrhovnog suda pozivom na telefonski broj (+350) 200 75608 ili na sljedećoj adresi: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

12 Kada se smatra da je moj postupak službeno pokrenut? Hoće li mi nadležna tijela dati neke povratne informacije o tome je li moj predmet pravilno izložen?

Datum pokretanja postupka jest datum na koji sud izda obrazac tužbenog zahtjeva. Datum pokretanja sud označava stavljanjem pečata s datumom. Ako je postupak pokrenut, tajništvo Vrhovnog suda poslat će vam obavijest o pokretanju postupka u kojoj se navode podaci o datumu pokretanja.

13 Hoću li dobiti detaljne informacije o rasporedu sljedećih događaja (poput roka u kojem moram uložiti dokument za obranu)?

U obavijesti o pokretanju postupka koju će vam tajništvo Vrhovnog suda izdati nakon pokretanja postupka navode se pojedinosti o rokovima u kojima tuženik mora dostaviti obranu. Ako u tom roku tuženik u cijelosti ili djelomično osporava zahtjev, poslat će vam se primjerak njegova odgovora zajedno s obaviješću o osporavanju i upitnikom čija je svrha odrediti koja će se vrsta postupka primjenjivati. Obavijest i upitnik šalju se i tuženiku. Nakon što tuženik i tužitelj ispune upitnik, sudac će se njime poslužiti kako bi odlučio koja će se vrsta postupka (postupak za sporove male vrijednosti, ubrzani postupak, postupak za složene predmete) primjenjivati za donošenje presude u predmetu. Nakon što sudac donese odluku o vrsti postupka, obavijest o tome poslat će se i vama i drugim strankama.

Ako tuženik ne odgovori za vaš zahtjev u određenom roku, možete zatražiti od suda da donese presudu „zbog ogluhe” (odnosno da naloži tuženiku da vam plati potraživani iznos zato što se nije očitovao o zahtjevu). Ako tuženik prizna da duuguje cijeli predmetni iznos, isto tako možete zatražiti od suda da donese presudu. Ti se zahtjevi za presudu podnose na temelju obavijesti o pokretanju postupka koja će vam se izdati nakon pokretanja postupka. U toj se obavijesti navodi da će u slučaju da se takav zahtjev ne podnese u roku od šest mjeseci od završetka razdoblja u kojem je tuženik morao osporiti zahtjev vaš postupak biti prekinut (tj. obustavljen). Jedina radnja koju u tom slučaju možete poduzeti jest podnošenje zahtjeva sudu za ukidanje obustave.

Posljednji put ažurirano: 23/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.